

A C A D E M I A R O M Â N Ă
MEMORIILE SECȚIUNII LITERARE
SERIA III TOMUL IV MEM. 3

GLOSAR DIALECTAL

ALCĂTUIT DUPĂ MATERIAL LEXICAL CULES
DE CORESPONDENȚI DIN DIFERITE REGIUNI

DE

ȘTEFAN PAȘCA

CULTURA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI

1 9 2 8

G L O S A R D I A L E C T A L

ALCĂTUIT DUPĂ MATERIAL LEXICAL CULES DE CORESPONDENȚI DIN DIFERITE REGIUNI

DE

ȘTEFAN PAȘCA

Sedința dela 8 Iunie 1927

Publicațiunile românești de folklor publică uneori colecții de cuvinte regionale care prin forma și înțelesul lor sunt puțin cunoscute graiului comun. Aceste cuvinte sunt notate de diferiți diletanți cu dragoste pentru produsul sufletesc al regiunii lor și sunt publicate adesea cu titlu de curiozitate, fără a fi supuse unui discernământ critic și fără a se căută dacă sunt în adevăr un bun local sau se găsesc în texte și dicționare. Se continuă astfel o veche tradiție de muncă întreprinsă înainte de războiu cu mai mult zel decât acuma. Cu toate erorile și contribuțiile inutile pe care le întâlnim la tot pasul în colecțiile amintite, ele nu pot fi ignorate de filologi. Adesea, în haina unui cuvânt sau a unei forme gramaticale dosită în înfundătura unui cătun, filologii au găsit câte un element vechiu, odată general în limbă, înlocuit în cursul timpului de altul, împrumutat dela străini. De obicei se cam trage la îndoală valoarea materialelor de limbă înregistrate de oameni fără o pregătire de specialitate, îndeosebi pentru notarea grafică precisă. Contribuția modelelor colaboratori ai revistelor noastre regionale de folklor în materie de limbă ar părea în adevăr inutilă, ținând seamă de metodele recomandate de geografia lingvistică, care a fixat o sumă întreagă de criterii de amănunt pentru adunarea și notarea graiurilor locale. Aceasta cere în rândul întâiu o notare cât mai precisă fonetică a cuvântului, cu indicația accentelor, dinamic și muzical, o definiție cât mai amănunțită și cât mai exactă, pentru ca cercetătorul să poată ține seamă de elementul dialectal comunicat. O pretenție justă, dar imposibil de aplicat la întreg materialul lexical al unei limbi, întrucât un anchetor — pregătit —

pentru un atlas lingvistic trebuie să-și reducă cadrul investigațiilor sale la un număr mai redus de fenomene spre a le putea notă într'o vieată de om.

Se găsesc în limbă unele cuvinte rare, pe care le scoate la iveală întâmplarea, iar anchetorul nu e totdeauna în situația norocoasă de a le putea descoperi. Atunci filologul trebuie să fie mulțumit cu o notare mai puțin pricepută și mai puțin precisă a elementului comunicat de diletantul care stă în mijlocul poporului și care auzind cutare cuvânt, îl notează fără să-i dea transcrierea fonetică și fără să indice numele celui care l-a rostit. Ar fi deci o aberație dacă roboți de recomandările moderne ale lingvisticeii am ignoră cu desăvârșire un material servit de oameni care prin forța împrejurărilor nu dispun de ușurința și priceperea necesară notării exacte a materialului de limbă pe care îl cunosc din regiunea în care trăesc. Credem chiar că e bine să se pornească o acțiune de îndemn printre intelectualii dela sate, ca să adune și să dea la iveală asemenea material de care studiile de specialitate pot profita. Preoții și învățătorii dela sate și chiar profesorii dela școalele secundare din orașe, prin mijlocul elevilor pot fi de cel mai mare folos în această privință. Cunoscutul Glosar al lui Viciu atât de util lexicografiei noastre a fost făcut din material cules în mare parte de elevi. La sfârșitul chestionarului I. Calul (*Chestionar pentru un atlas lingvistic a llimbei române*, Cluj, 1922, p. 24) și II. Casa (*Idem*, Sibiu, 1926), d-l S. Pușcariu se adresă corespondenților la chestionare ca să comunice cuvinte și expresii întrebuintate local cu un înțeles sau o formă diferită de limba literară. Păcat că din cele o mie și ceva de răspunsuri la ambele chestionare, abia cinci sau șase dau asemenea elemente.

Cuvintele înșirate mai la vale sunt atestate din regiuni diferite. Ele au fost comunicate în partea cea mai mare d-lui prof. S. Pușcariu, care a avut bunăvoința de a mă însărcina cu aranjarea lor în glosar. O altă parte mi-a fost pusă la îndemână de către d-l prof. N. Drăganu din bogatul d-sale material, adunat în cursul timpului de pe valea Someșului și de pe aiurea. O bună parte am adunat-o singur de pe valea Crișului Alb, regiunea sudică a Munților Apuseni. Câteva contribuții bogate le-am scos din cele câteva răspunsuri la chestionarele amintite ale Muzeului Limbii Române din Cluj.

În dreptul fiecărui cuvânt am notat persoana care l-a comunicat și locul unde a fost auzit, spre a se putea controlă de cei pe cari îi interesează mai deaproape. Mențiunea locului poate ajută adesea la aflarea originii cuvântului respectiv. Uneori înregistrăm și cuvinte a căror

răspândire nu o cunoaştem. E cazul unora din cele comunicate de către d-l prof. N. Drăganu, care ne spune că le-a adunat adesea călătorind, deci în neputinţă de a arăta precis locul unde se întrebuiţează.

Dăm mai jos numele corespondenţilor cărora le datorăm multă recunoştinţă pentru bunăvoinţa cu care ne-au pus la îndemână materialul cules, indicând şi locul de unde comunică cuvintele:

I. BĂLAN din *Cernăuţi*; A. P. BĂNUŢ, îndeosebi din regiunile Banatului, Bihorului, Maramureşului, Sălajului şi ale Văii Someşului (localităţile *Căbeşti*, *Chioar*, *Gherla*, *Marghita* şi *Şomcuta*); E. CIORAN, din com. *Răşinari* (jud. Sibiiu); Dr. V. CORBU din com. *Zagra* (jud. Năsăud); VASILE CUTCAN din com. *Bonţ* (jud. Someş); NIC. DRĂGANU, mai ales de pe Valea Someşului şi din com. *Căian*, *Chintelnic*, *Chioar*, *Ciceu-Corabia*, *Friş*, *Iclodul mic*, *Mărcaşa*, *Negrileşti*, *Pianul de jos*, *Ruştiar*, *Someşul rece* şi *Zagra*; DRAGOMAN din com. *Nocrih* (jud. Sibiiu); A. FRĂSINARIU din com. *Chiuza* (jud. Someş); I. GIURGIU din com. *Bulzeşti* (jud. Hunedoara); C. LACEA din Braşov; V. LAZAR din com. *Jina*, *Poiana*, *Poplaca*, *Rod* şi *Şugag* (jud. Sibiiu); C. MARINESCU din Dolj, Mehedinţi şi Muscel; PART. MATEIU din com. *Coronca* (jud. Mureş); G. MUNTEANU din regiunea Sătmăruului şi a Someşului, din com. *Poiana* şi *Ocna Sibiului*; N. NICOLAESCU din Gorj; POMP. NIŞCA din com. *Bulzeşti*, *Crişcior*, *Tomnatic*, *Valea Bradului* (jud. Hunedoara); S. POP din com. *Poiana* (jud. Năsăud); D. RĂDULESCU din *Rudari* (jud. Dolj); CORNELIA REBREANU din *Bistriţa*; N. SOCACIU din com. *Crişcior*; IUSTIN SOHORCA din com. *Sângeorz-Băi*; G. VULCU din com. RĂHĂU (jud. Alba) şi subsemnatul din com. *Crişcior* (jud. Hunedoara).

În materialul de faţă intră numai cuvintele care, ca formă sau înţeles, nu sunt cunoscute dicţionarilor româneşti celor mai complete. Din mulţimea de fişe adunate am omis totul ce se găsea în aceste dicţionare.

În rândul întâiu am avut în vedere partea apărută din *Dicţionarul Academiei Române*, iar în continuare acela al lui H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, Bucurest, 1903—1926. Pentru unele forme am căutat şi în A. de Cihac, *Dictionnaire d'étimologie daco-romane*, Francfort s/M. 1879 şi Fr. Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français*, Bucurest, 1893—1895.

Indicaţiunile gramaticale asupra cuvintelor, prescurtările ¹⁾, semnele diacritice sunt cele din Dicţionarul Academiei Române.

¹⁾ Am făcut următoarele prescurtări:

DA — Academia Română, *Dicţionarul Limbii Române*, Buc. 1913.

Înțelesul cuvintelor l-am reprodus de regulă în forma sub care a fost comunicat. Numai arareori ne-am permis să facem schimbări în redarea definiției, atunci când eră prea stângace sau nu eră destul de corect exprimată. Ilustrarea prin exemple a întrebuițării cuvintelor și a înțelesului lor nu o facem totdeauna, pentru că cei cari le-au adunat nu au ținut seama de acest lucru totdeauna. În transcrierea exemplurilor comunicate am făcut o mică schimbare în ortografiere, mai ales la acele comunicate de d-șoara C. Rebreanu care le-a dat în forma fonetică a graiului local. Am întrebuițat numai caracterele curente ale ortografiei române și în acelaș timp am grijit ca înfățișarea etimologică a cuvântului să nu fie eronată. Am făcut această transcriere pentru ca forma sub care se prezintă materialul, din acest punct de vedere să fie uniformă.

Regulat am ținut să evidențiem și silaba accentuată, când aveam indicația corespondentului, pentru a evita unele greutăți în înțelegerea etimologiei cuvintelor. Regretăm că nu putem indica, la substantive, forma dela plural, care iarăș ne-a fost comunicată foarte rar ¹⁾.

Ne-am ocupat cu materialul de față în credința că e o contribuție utilă pentru lexicografia noastră. Mare parte dintr'însul e de circulație redusă în limbă, fenomene locale, de împrumut de cele mai multe ori, menite să dispară curând sub presiunea curentului de unificare ce se manifestă în toate fețele vieții noastre de după Unire. El poate servi

SophGrL — E. A. Sophocles, *Greek Lexicon*, New-York, 1900.

SzMTSz — J. Szinnyei, *Magyar tájszótár*, I—II, Budapest, 1893.

ZelRDWb — E. Zelechowski, *Rutenisch-Deutsches Wörterbuch*, I—II, Lemberg, 1886.

CzFMSz — Czuczor G. és Fogarasi J., *A magyar nyelv szótára*, I—VI, Budapest, 1862—1874.

GhDMR — Gheție I., *Dicționar maghiar-român*, Budapest, 1906.

MLPSIGrLat — Miklosich, *Lexicon paleoslovenico-graeco-latinum*, Vindobonae, 1862—1865.

REW — W. Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1911.

BSEWb — Dr. E. Berneker, *Slavisches etimologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1908.

CarLSGL — Vuk Steph. Karadschitsch, *Lexicon serbico-germanico-latinum*, ed. III, Belgradi, 1898.

¹⁾ Datorăm multă recunoștință d-lor prof. N. Drăganu și C. Lacea cari au binevoit a ne da totdeauna sfaturi folositoare și în special d-lui prof. S. Pușcariu care ne-a îndreptat lucrarea de față, dându-ne dela început îndrumări utile în ce privește metoda de lucru. Tot d-sa a binevoit să cetească o parte din manuscris dând unele completări notate prin (S. P.).

celor care se ocupă de studiul influențelor străine în limbă, fiindcă e recent și ilustrează în linii mai precise fenomenul infiltrării lui în tezaurul nostru lexical. Imprumuturile străine din materialul nostru fac parte din sfera vieții economice și administrative îndeosebi. Multe din ele vor dispărea cu timpul, acum după ce administrația în noile provincii a devenit românească și după ce meseriașii și comercianții vor pune în circulație termeni românești din sfera ocupației lor. Se va ajunge încurs de câtăva vreme ca unele din cuvintele de structură străină, întrebuințate în regiunile alipite, să fie scoase din graiul zilnic, iar vieața lor din trecut să se oglindească doar în monumente de literatură populară.

Prezentăm aici o seamă de elemente din graiul băieșilor din Munții Apuseni. Regretăm că nu le putem face o listă aparte ci trebuie să le risipim prin celălalt material. Ni se par interesante unele constatări în legătură cu acest material, care nu a avut norocul să se bucure de o atenție specială în cercetările filologilor. Scrutând acest material, cunoscut doar în mică parte din monografia lui Frâncu și Candrea (*Românii din Munții Apuseni*, Buc. 1888, p. 41) se observă cum ocupația localnică condusă de elemente străine poate produce înrâuriri însemnate în graiul unei regiuni. E adevărat că asemenea înrâuriri se reduc la terminologia de natură tehnică, dar adesea ele pătrund și în graiul comun. Cu extrem de rare excepții, terminologia băieșească din Munții Apuseni e străină, îndeosebi nemțească. E curios cum, în curs de câteva decenii, de când exploatarea băilor a ajuns în mâinile Nemților, a fost înlocuită întregă seria de termeni băieșești românești de odinioară. Descoperirea acestora e acum aproape imposibilă. S'ar fi putut păstră numai în elemente de literatură populară versificată; băieșii însă nu au asemenea producții. În povești termenii au fost înlocuiți. Pierderea lor e însemnată căci privesc o ocupație caracteristică a unei populații dintr'o regiune al cărei trecut istoric e foarte întunecat, populație căreia i se atribuie — uneori în mod tendențios — origini diferite. Deodată cu banii primiți pe băi, Moții au vândut străinilor o bună parte din icoana vieții lor din trecut. Perfecțiunea felului de a lucra al străinilor a fost imitată de către proprietarii români, cari au introdus în graiul lor termeni ca *șticaiz*, *uărt*, *șut*, *hocman*, *țindăr* și altele.

Se mai păstrează numai puțini termeni românești. Aceștia însă sunt însemnați prin faptul că sunt în legătură cu noțiuni fundamentale din vieața de băieș. Dacă străinii au putut face cunoscuți pe *fistău*, *râznă*, *chidinc*, *chiz*, *știufă* ș. a. și i-au putut generaliza în limba Românilor,

nu au scos din circulație cuvinte ca *ciorăsc*, *moleț* și altele, care după toată înfățișarea lor sunt românești. Subliniem faptul că acești termeni se întâlnesc exclusiv în gura băieșilor. Care a fost pricina persistenței lor? De sigur fiindcă erau cuvinte pe care le întrebuițează băieții ei între ei și numai foarte rar în convorbiri cu străinii. *Râzna*, *șticaizul* din contră se întrebuițează mai des în înțelegerea cu superiorii, fiind unelte pe care le primesc dela stăpâni; *ciorăscul* sau *molețul* e piatra cu care trudește băieșul singur.

Credem că ar fi de un interes deosebit un studiu special asupra băieșitului din Munții Apuseni¹⁾ din care ar putea ieși concluzii importante în legătură cu trecutul Moșilor, atât de controversat. Neprețuită pentru folklorul românesc ar fi culegerea credințelor în spiritul protegitor al băii, *vâlva* și *săcreata*, care după toate aparențele conțin un substrat vechiu²⁾.

¹⁾ Un început în această privință e studiul, lui T. Suci, publicat în *Anuarul pe 1913/14 al gimnaziului din Brad*, făcut în linii mari și având în vedere mai ales partea tehnică a băieșitului.

²⁾ Câteva forme interesante din punct de vedere morfologic pe care le-am cules din fișele corespondenților, sunt în mare parte cunoscute. Le dăm totuș pentru a mări numărul atestărilor lor: *blemași*, cunoscutul imperativ arhaic, cu sensul de «veniți!», com. N. Drăganu; *iestum* = «suntem», com. V. Lazar, Jina; *zicândurea: să ai patru boi zicândurea* = «zicând» (cf. *Dacoromania*, II, 661 și IV, 896). Fonetica sintactică: *act'ngă mine* < aci lângă mine, com. A. P. Bănuț, Bihor; *a dorlea* > a doua oră-lea, St. Pașca, Crișcior; *pă d'a dorea* < pe de-a doua ori-ea = pe alt an, N. Drăganu; *ops'oi mere, ops'oi vedea*, A. P. Bănuț, Sighet.

O formulă interesantă de salutare și de închinare când se bea, e: *amin batâr-și-te*, A. P. Bănuț, Bihor.

În jocurile copiilor se întâlnesc unele formule neînțelese, un fel de enumerare de cuvinte, fără sens în limbă, prin care se aleg în două grupuri jucătorii, sau cu care se desemnează grupa care începe. Una din aceste e:

Étam, bétam, țâța, med,
Ábri, fábri, dómni med,
Át, pút, nídăr, níț
Áier, fáier, vier, vánt.

Alta:

Ije, tje, míje, níje, paníndca, coțobéica,
Cușttele-domnului, sabia-curcánului
Limbrici, custurtci,
Cióc, bóc, tréci lá lóc.

Ambele com. de N. Drăganu.

G L O S A R

A

- abrietăului**, vb. trans. IV-a. A instrui, a învăța (pe cineva) a grăbi (pe cineva). G. Vulcu, Răhău și Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *abrichten*, «a învăța» (termin intrat prin armată).
- abrușt, de-abrușt**, adv. (?). Înțeles neprecis: *L-o omorît de-abrușt; l-o tăiat de-abrușt*. Dr. V. Corbu, Zagra.
— Cf. germ. *abrüsten* «demonter un echafaudage».
- aburi**, vb. intrans. IV-a (Fig.). A minți, a exagera. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. și a *afumă*, cu același sens.
- acarat**, s. a. Voință, străduință, intenție: *Iși pune acaratul pe treabă*. V. Cutcan, Bonț și V. Bucur, Frata.
— Din ung. *akarat*, idem.
- acătărite, atărite**, adj. inv. De seamă, deosebit: *Nu-i acătărite om*. V. Bucur, Frata; *Popa nost nu are atărite avere*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din *acătare, atare* S. P.).
- acină**, vb. refl. I-a. A se speria peste măsură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. lat. *accinare*, «a răsună».
- acolisi**, vb. trans. IV-a. A face avere cu greu. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. în *DA* sensuri apropiate.
- acordurêț**, s. a. Acordionet. N. Drăganu, Sângeorz.
— Derivat din *acordor* cu suf. -eț.
- adămán**, s. a. Cadoul sau promisiunea unui cadou. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Etimologia din ung. *adomány* (*DA* s. a d ă m a n ă).
- adăfuri**, s. plur. Secrete, capricii, intenții: *Numai eu îi știu adăfurile lui*. N. Nicolaescu, Gorj.
- afin**, s. m. Cumnat. A. P. Bănuț, Sălaj.
— Latinism < *affinis*. S. P.).
- afumă**, vb. intrans. I-a. (Fig.). A minți. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. a *aburi*, cu același sens.
- ăgê**, interj. Cuvânt păstoresc cu care se alungă oile și caprele: *Age, oacheșd, că-ți rup coastele*. A. P. Bănuț. Maramureș.
— Formă coruptă din *haide, alde*.
- agești**, vb. refl. IV-a. A se lipsi cu desăvârșire de ceva. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- alcine**, adv. inv. Aici: *Stăm alcine la umbră*. A. P. Bănuț, Bihor.
— Compus din *aici* (cf. *alcidene*, S. P.).
- aleptă, allepta, aleftă**, vb. trans. I-a. A aminti cuiva indirect despre o datorie: *De zis n'o zis nimica, dar mi-o aleftat de banii ceia*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi; *Nu mi-o aleftat de datoria ce-o aveam la el*. C. Rebreanu, Bistrița.
- ăindirea**, adv. Aiurea: *O trăbuie să luăm sare din p'ăindirea, în bătaie*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din lat. *inde* (cf. *Dacoromania* III, p. 401).
- alcán**, s. a. Arcan. N. Drăganu, Valea Someșului.
- aleán**, s. a. Umflătură pe trup, provenită dint'r'o boală venerică: *I plină di*

- alean*. *I-o ieșit curvii aleanu în obraz*. C. Rebreanu, Bistrița și St. Pașca, Crișcior.
 Pentru înțelesuri apropiate, vezi *DA*, s. v.
- alegúť**, s. m. Vițeluș. N. Drăganu, Sân-georz.
- alinà**, vb. intrans. I-a. A șchiopătă ușu-rel. V. Bucur, Frata.
 — Disimilat din *anina* (cf. *DA*).
- alintă**, vb. intrans. I-a. A șchiopătă, a aninà. V. Cutcan, Bonț.
- alión**, s. m. Capacul numit lemn c â n e s c, p l a t a n. D. Rădulescu, Rudari.
 — În *DA* supt forma *allior*. Tot acolo, forma noastră are înțeles de p a s e r e.
- alitrosi**, vb. trans. IV-a. A prăpădi pe cineva cu o lovitură, a ucide dintr'o-dată, P. Nișca, Crișcior.
 — Cf. *litrosi* (S. P.).
- alunós**, adv. (Fig.). Slab, sfrijit. V. Cutcan, Bonț.
- aninát**, adj. Rău îmbrăcat. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- anúrce**, pron. nehot. Oarece. A. P. Bănuț, Sălaj.
- amărăciúne**, s. f. (Fig.). Rachiu. V. Cutcan, Bonț.
- anúșcând**, **anóșcând**, adv. Adineaori, nu prea demult: *Anușcând am fost la dâns, da nu mă mai duc*. Șt. Pașca, Crișcior.
 — Cf. nu știu când,
- aoáce**, adv. Acolo (?). A. Bănuț, Bihor.
- apătúică**, s. f. Mâncare proastă. V. Cutcan, Bonț.
- apătós**, adj. (Fig.). Leneș, bolnăvicios. V. Cutcan, Bonț.
- apristui**, vb. trans. IV-a. A permite cui va să se apropie (întrebuințat numai la negativ): *Să nu te apristui pe la fată că te îmblăt. Să nu mă năcăjesc când vdd că omu mieu nu se mai apristuíe p'acasă?* Șt. Pașca, Crișcior.
- arāmós**, adj. (Fig.). Om rău la suflet, hain. V. Cutcan, Bonț.
- arăťóle**, s. plur. Farduri, vopseli, V. Cutcan, Bonț.
- arcalie**, s. f. Vitalitate, virulență, tărie. sănătate. V. Cutcan, Bonț.
 — Cf. grec. *ἀλκη* «energic», *Soph. GRL.* 115.
- aricós**, adj. Cu vine umflate. V. Cutcan, Bonț.
- arinós**, adj. (Fig.). Vicios, păcătos. V. Cutcan, Bonț.
- arión**, s. a. Carte de cântece lumești. Șt. Pașca, Crișcior. E titlul unei cărți de cântări, dat după numele lui *A r i o n*, poet grec, inventatorul di-tirambelor.
- așezà**, vb. refl. I. A. se liniști, a se astâm-pără: *om așezat* = om de treabă. Șt. Pașca, Crișcior și V. Lazar, Jina.
- astoi**, vb. refl. IV-a. A se liniști. E Cioran, Rășinari.
 (— Cf. *ostoi* S. P.).
- astrúe**, s. a. Stea. N. Drăganu, Lona (Făgăraș).
 — Legătură cu *astru* «stea»?
- avrāmúť**, s. f. (Fig.). Numire ce se dă auru-lui de către cumpărătorii contraban-diști numiți «gozari», pentru a nu fi înțeleși. Șt. Pașca, Crișcior.
- asudát**, s. a. (Fig.). Câștig anevoios. V. Cutcan, Bonț.

B

- bábă**, s. f. Burtă: *I-am dat un pumn în babă*. C. Marinescu, Muscel.
- băbăťie**, s. f. Gura cuptorului: *Pune ușa la băbăťie că se răcește cuptorul*. V. Cutcan, Bonț.
 — Cf. *bobotaie*, *băbăťaie*.
- băbóiu**, s. m. Om cu apucături femeiești. V. Cutcan, Bonț.
 Derivat din *babă* cu suf.-oiu, cf. și sinonimul *fățoiu*.
- băbúť**, s. m. Copil mic de țăță. V. Cutcan.

- babórnă**, s. f. Mâncare sărăcăcioasă, făcută din pâine uscată opărită și amestecată cu brânză. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bâc**, s. a. Moft, dorință, capriciu: *N'am vreme să alerg după bâcurile lui*. V. Corbu, Zagra. In forma **cludă-bâc** avem un stereotip spus de copii când vreau să tachineze pe cineva. Șt. Pașca. Crișcior. **Bâc** « o negațiune la o minciună » (?). V. Cutcan, Bonț.
- băcsăuă**, s. plur. Mărăciniș, buruieni dese, lucruri înghesuite. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
(— Cf. **băcsi**, DA. S. P.).
- bădărău**, s. a. Pâine cu legumă. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. ung. **badar**, « incurcat, mestecat », sau poate o formă cu schimb de suffix din **bădăran**, **bădăroi**.
- bădăroi**, adj. Prost, stupid. V. Cutcan, Bonț.
— Din forma **bădăran** prin substituire de suffix.
- bădrău**, s. a. Baston scurt de brad folosit de copii la jocul « le-a cotca ». G. Vulcu, Răhău.
— Metateză din **brăduiu** (DA, s. v.).
- băier**, s. a. (Fig.) Minte, inteligență. V. Cutcan, Bonț.
- băihă**, s. f. Femeie nevoiașe, lipsită de inițiativă. V. Cutcan, Bonț.
— Sens foarte apropiat de cel dat în DA.
- băihăi**, vb. trans. IV-a. A ciurul semințele, a vântură. V. Cutcan, Bonț.
- bălă**, s. f. Poreclă dată unuia care păcălește pe alții. V. Lazar, Jina.
- bălăcători**, vb. trans. IV-a. A spune porcării, vorbe triviale. V. Cutcan, Bonț.
- bălăciune**, s. f. Murdărie morală, trivialitate, perversitate. V. Cutcan, Bonț.
— Derivat din **bălăci** (DA, s. v.).
- bălălău**, s. a. Mâncare făcută cu mămăligă, unt și brânză. N. Drăganu, Ruștior.
- Băla**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- bălăvăni**, vb. refl. IV-a. A se crepă de ziuă: *Se bălăvăneă de ziuă când am plecat*. N. Nicolaescu, Gorj.
- balbotină**, s. f. Fruct necopt, crud. E. Cioran, Rășinari.
— Variantă a lui **bolbotină** (cf. DA. s. v.).
- bălcoș**, adj. Crud, tâlhăresc, fără inimă: *Doamne, Dumnezeul meu Iartă și pe frate-mieu Și pe bălcoș Nichifor, C'o fost harâmbașa lor*. G. Vulcu, Răhău.
- bălucă**, s. f. Fetiță blondă (cf. și numele de familie *Băluca*). V. Cutcan, Bonț.
— Derivat din **băl** cu suffixul **-ucă**.
- Bălúța**, s. f. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
— Din **băl** cu suf. **-uță**.
- bănaiu**, s. a. Loc steril, neproductiv. A. P. Bănuț, Maramureș.
- bangău**, s. m. Gologan, ban. V. Cutcan, Bonț.
- bărâi**, vb. trans. IV-a. A trece oile prin strungă: *Bărâe oile să vie la mulsoare*. V. Cutcan, Bonț.
(— Propriu « a le strigă **bâr** », S. P.).
- bărcă**, s. f. Femeie neîndemânică și proastă. V. Cutcan, Bonț.
- bărcănă**, s. f. Oaie cu lână sură, creață. V. Cutcan, Bonț.
— In DA **bărcă**, **bercă**, din ung. **birka**,
- bărtă**, s. f. Femeie de ocară. V. Cutcan, Bonț.
- bărtă**, cu **bartă**, adv. Desigur, adevărat. V. Cutcan, Bonț.
- băscăcără**, vb. trans. I. A lărgi pasul, a face grimasuri, a se strămbă: *Ce te băscăcărezi așa că doar nu ești la circ*. N. Nicolaescu, Gorj.

- (— Cf. răsărăcără, S. P.).
- băscălie**, s. f. Batjocură, răs. N. Nicolaescu, Gorj.
- Derivat din *băscăli* (acesta în *DA*).
- băzdărl**, vb. intrans. IV-a. A băzâi, a alungă vitele băzâindu-le în urechi. V. Cutcan, Bonț. și N. Drăganu.
- Contaminare din *băzâi* † *bondărl* din *bondar*).
- becăclu**, s. a. Cojoc de piele de oaie, frumos lucrat. A. P. Bănuț, Bihor.
- Din ung. *becses*, «valoros».
- bechêș**, s. a. Orice îmbrăcăminte. V. Cutcan, Bonț.
- Cf. cuvântul anterior.
- bedeărcă**, s. f. Un vas de lemn cam de o cupă, întrebuițat mai ales la stână. A. P. Bănuț, Maramureș.
- belicúș**, s. a. O fășie de loc înclinat pe care lunecă băieții, călare pe băț. G. Vulcu, Răhău.
- beliște**, s. f. Cale nepotrivită nici pentru sanie nici pentru trăsură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- belterie**, s. f. Fășie de pânză sau postav îngustă și lungă. N. Nicolaescu, Gorj.
- Cf. *bertelle*, *betelle* < *bată*.
- berbeléu**, s. m. Copil bătăuș. V. Cutcan, Bonț.
- bérdă**, s. f. Coastă de deal, răpoasă. A. P. Bănuț, Maramureș.
- beșăl**, (plur. *beșale*), s. a. Odihnă, repaos (numai în graiul minerilor). Șt. Pașca, Crișcior.
- beșău**, s. m. Copil mic și slăbănog: *I de cinci ani beșăul și nu poate scoate o vorbă legănată*. Șt. Pașca, Crișcior.
- Derivat din *beși* cu sufixul *-ău*, ca în *căcău*, *plângău*, *lingău* etc.
- bésniță**, s. f. Femeie bătrână, dosnică. N. Nicolaescu, Gorj.
- Derivat din *beznă* (?). În *DA* *beșniță*, derivat din *beși*.
- beștăli**, vb. trans. IV-a. A comandă, G. Vulcu, Răhău și Pașca, Crișcior.
- Din germ. *bestellen*, idem.
- betélcă**, s. f. Fășie îngustă de stofă. N. Nicolaescu, Gorj.
- Din *bată* † — *eică*.
- beutor domnesc**. Invitatul care bea gratis la un chef (uneori în sens batjocoritor). V. Lazar, Jina.
- bezăr**, s. a. Mâneacă dela cămașă, dela cot în sus. N. Drăganu, Chintelnic.
- Cf. *băzară*, *băzări*, *DA*. (S. P.).
- biбіtiele**, s. plur. (?). Afaceri mărunte. V. Cutcan, Bonț.
- bică**, **bígă**, s. f. Un joc de copii. (?) V. Cutcan, Bonț.
- bicătoare**, s. f. Castron fără picioare. N. Drăganu, Mărcușa.
- (— Cf. *picător*, S. P.).
- bilnic**, adj. Deștept, isteț. V. Lazar, Jina.
- bință**, s. f. Pedeapsă. A. P. Bănuț, Bihor.
- Cf. ung. *büntetni*, «a pedepsi».
- birgă**, s. f. Vină, greșeală. N. Drăganu.
- Din germ. *Bürge*, «martor»?
- bișă**, s. f. Lele, nană. V. Lazăr, Jina.
- Cf. † *bișă* în *DA*.
- bitirici**, vb. trans. IV-a. A împreună, N. Drăganu, Zagra.
- blăznă**, s. f. Duh rău, zână răutăcioasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Cf. etimologia din *DA*, care se verifică și mai mult cu înțelesul de față.
- bleáse**, s. a. Stomac. V. Lazar, Jina.
- blești**, vb. intrans. IV-a. A respira greu: *Așa's de trudită de nici blești nu mai pot*. C. Rebreanu, Bistrița.
- bloj**, s. m. Cerșitor. N. Drăganu.
- bluhăi**, s. plur. Intestine, măruntaie. A. P. Bănuț, Maramureș.
- boághil**, s. a. Claie. N. Drăganu.
- Cf. *DA* s. *boaghe*.
- boálcă**, s. f. Apă stătută și caldă. N. Nicolaescu, Gorj.
- bóbă**, s. f. Bob, grăunț. N. Drăganu.
- Contaminare între cele două forme

- boabă** și **bob** (nu ne explicăm altfel lipsa metafoniei).
- bobăcă**, s. a. Loc ridicat, cu un platou în vârf. A. P. Bănuț, Maramureș.
- bobăță**, s. f. Femeie gravidă. V. Cutcan, Bonț.
- Derivat din *babă* (cf. *DA*).
- Bobolină**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- bobolof**, s. a. O piatră rotundă cu care se pardosește curtea. G. Vulcu, Răhău.
- Cf. *gogoloș, golomoz* (*DA*).
- boborânță**, s. f. «*Ispravă*» copilărească, glumă proastă: *E om mare și face numai boboranțe*. N. Nicolaescu, Gorj.
- boburos**, adj. (Fig.) Dur, crud, ordinar. V. Cutcan, Bonț.
- bobuță**, s. f. Bomboană, dulceață, V. Cutcan, Bonț.
- bocăle**, s. f. Vas mare de pământ în care se ține apa de băut. A. P. Bănuț, Maramureș.
- Din ung. *bokolyó* «*fedeleş*».
- bocăr**, s. a. Plută. N. Drăganu.
- bocna**, de-a **bocna**, adj. In: *a vorbi de-a bocna* = a spune ceva cu răutate la adresa altuia. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bodocăli**, vb. intrans. IV-a. A flecăli, a vorbi fără înțeles, a troscoti. V. Cutcan, Bonț.
- ^f — Cf. cuvântul a *bodogăni* (*DA*).
- bodogăli**, s. f. Vorbăie. V. Cutcan, Bonț.
- Derivat din *bodocăli*, mestecat cu *dodogăni*.
- boghirei**, vb. trans. IV-a. A fură, a șterpel. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
- boghiuță**, s. a. Furcitură. N. Drăganu. (— Dim. lui *boghie*, S. P.).
- bohârță**, s. f. Lucru de nici o treabă, boarfă, unealtă veche și stricată: *O vinit cu bohârțile în spate și iacătă-l gadd*. Șt. Pașca, Crișcior.
- Avem probabil o legătură cu ung. **bohaj** s. **boháj** (aceste în *SzMTSz*, I, p. 150), amestecat cu *boscârță, boșcârță*, existent și el cu acelaș sens, în partea locului.
- bohórniță**, s. f. Oală mare și burtucănoasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bojgău**, s. m. Haimana, tânăr flușturistic, vagabond. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bolcăi**, vb. intrans. IV-a. *Bolcăie apa'n butoiu*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Onomatopee.
- bolfán**, adj. Avut, bogat. V. Cutcan, Bonț.
- bolmetou**, s. m. Om prost, nătăflete. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Bolocán**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- bolond**, adj. Domol, pașnic, bun: *E bolond la inimă și nu face rău nimănu*. N. Nicolaescu, Gorj.
- bolovănit**, adj. Neînduplecat. V. Cutcan, Bonț.
- bolúnda**, de-a **bolúnda**, adv. Nebunește: *Măncă banii de-a bolúnda și nu se gândeste cât o asudat pentru ei*. A. P. Bănuț, Bihor. (ung. *bolond*, «*nebun*», un format adverbial).
- bóndrăș**, adj. Prostănac, nătărău. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Din ung. *bondor*, *bondrus*, idem (*SzMTSz*, s. v.).
- bontrécieu**, s. a. Un fel de sulă îndoită cu care se desfundă luleaua. C. Marinescu, Dolj.
- (— Cf. ung. *bontani* «*a desface*», S. P.).
- boós**, adj. (Fig.) Prostănac, idiot: *Omu dsta-i boos rău la cap*. C. Rebreanu, Bistrița.
- Derivat bou † suf. -oș.
- borășcăi**, vb. trans. IV-a. A scormoni: (mișcarea ce o face boul cu piciorul pe pământ înainte de a se apucă de bătaie cu altul). N. Nicolaescu, Gorj. (Deriv. *borășcăitură*, s. f. Urma

- rămasă pe unde a borâșcăit boul, idem).
- Contaminare din **bornăi** † **râșchiă**.
- bormașină**, s. f. Mașină perforatoare cu care se lucrează în piatra din baie.
- Șt. Pașca, Cișcior.
- Imprumut german nou, **Bohrmaschine**, idem.
- boroseodénie**, s. f. Atitudine indecentă, vorbă urită. N. Nicolaescu, Gorj.
- boroștineală**, s. f. Se numește cel care murdărește totul pe unde umblă: *Esti o boroștineală, mucosule*. E. Cioran Rășinari.
- bortocimă**, s. f. O plantă bună pentru nutrirea vitelor (?). V. Cutcan, Bonț.
- bórză**, s. f. (Fig.) Minciună. V. Cutcan, Bonț.
- boșânțát**, adj. Aprins la față în timp de boală. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bot**, s. a. Nod, grămadă: *Stau copii bot, unu peste altu*. V. Cutcan, Bonț.
- bot**, adj. Prost. V. Cutcan, Bonț.
- Cf. ung. **buta**, cu același sens.
- bozgaiálă**, s. f. De cele mai multe ori e poreclă ce se dă unui «om cu fața lată și cu ochii mari, bulbucăți». I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- bráce**, s. f. Imbrăcăminte de orice fel. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- In *DA* cuvântul are un înțeles mai restrâns.
- brăhul**, vb. refl. IV-a. A se strică, a se prăpădi. N. Drăganu (?). (D e r i v. **brăhútu**, adv. Stricat. idem.).
- O variantă a lui **vrăvui**.
- Brácea**. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- brătăci**, vb. trans. IV-a. A-și pierde vremea în căutarea unui lucru: *Ce tot brătăcești pe-acolo?* N. Nicolaescu, Gorj.
- Brebenél**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- brenșălu**, vb. refl. IV-a. A se ciondăni, a se sfădi. N. Drăganu.
- Cf. germ. **brenzeln**, «a mirosl a ars».
- brihăi**, vb. intrans. IV-a. A râde fără rost, a linzi. E. Cioran, Rășinari.
- brumát**, adj. (Fig.). Bătrân: *om brumat*. V. Cutcan, Bonț.
- búbă**, s. f. Durere de gât, de urechi, de ochi, de măsele, provenită din răceală. V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Cișcior.
- bubólă**, s. f. Umplătură de varză, sarmală. A. P. Bănuț, Bihor.
- bubulie**, s. f. Dălmă, colibă. V. Cutcan Bonț.
- búclă**, s. f. Vopseală. V. Lazar, Jina.
- bududău**, s. m. Un om al nimănu care hoinărește fără nici o țintă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. V a r, **budalău**, idem, I. Moga, Săliște (Sibiu).
- budulău**, s. a. Fântână cu bortă. V. Cutcan, Bonț.
- budulí**, vb. trans. IV-a. A persecută. N. Drăganu, Friș și I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- budurli**, vb. refl. IV-a. A se căra, a se depărta: *Amu mă budurlesc de-aci*. C. Rebreanu, Bistrița.
- buduroáie**, s. f. Tubul de lemn dela cazanul de făcut țuică, așezat între capac și țeava de metal din puțină. N. Nicolaescu, Gorj.
- buhátu**, s. a. Căciulă făcută din piele prost tăbăcită. G. Vulcu, Răhău.
- Din ung. **bohaj**, «haină flocoasă».
- buigás**, s. a. Inghesuială, gâlceavă, nepăcere: *Cu copii mulți ai buigaș*. Șt. Pașca, Cișcior.
- Din ung. **buigás**, idem.
- buigi**, vb. intrans, IV-a. A năvăli: *Buigi peste noi*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Contaminare din **buí** «a năvăli» cu fugi.
- bujdėiu**, s. m. Uscător de poame. V. Cutcan, Bonț.
- bulidăuă**, s. f. «Un fel de iarbă mare cu cotor gros și în formă de țeavă» (bucinișul?). Dr. V. Corbu, Zagra.
- búmă**, s. f. Violoncel. V. Cutcan, Bonț.

- burác**, s. m. Cartof. A. P. Bănuț, Satu Mare.
— Cf. rut. *burak*, «seclă» *ZelRDWb* I. 49.
- burcă**, s. f. Țigancă. V. Cutcan, Bonț.
- burduj**, vb. trans. IV-a. A călcă în picioare, a zdrobi, a dripl, a stopși: *L-o burdujit vaca de i-o rupt coastele*. C. Rebreanu, Bistrița.
- burhălău**, s. a. Piatră moale pe care băieșii o despică numai cu ajutorul ciocanului. Șt. Pașca, Crișcior.
- burlăș**, s. a. Ploscă de lemn. N. Drăganu, Căian.
— Etim. din ung. *borjas* (com. de d-l Drăganu).
- burțucă**, s. f. Fântână. V. Cutcan, Bonț.
— Din ung. *borkut* (cf. în toponomastica ardeleană *Borcut*), cu metateză. A putut să se producă un amestec și cu *burtuhău*, *burtucan*.
- Bușa**. Nume de câine. N. Nicolaescu, Gorj. E și nume de Familie, Șt. Pașca Crișcior.
- Buști**, vb. intrans. IV-a. A izbucni: *S'a rupt doaga de la butoiu și a buștit apa din el*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Busuloc**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- butin**, s. a. Exploatare de păduri. A. P. Bănuț, Sighet.
— Din rut. *butin*, idem (*ZelRDWb*, I, 51).
- butur**, s. a. O bucată de carne care se taie din pulpa animalului. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *DA* *supt but*.
- buturóiu**, s. a. Gârliciul de la fântână făcut dintr'o bucată de lemn. V. Bucur, Frata.
— Derivat din *butură* cu suf. -*oiu*.
- C**
- călăr**, s. a. O bucată de lemn de brad care se întrebuițează la construcția caselor. G. Vulcu, Răhău.
— Din säs. *Käfer* (*Țb.*, X. 180).
- căhătură**, s. f. Epilepsie. V. Cutcan, Bonț.
— Din *chihăi*, *chihăitură*, (*TDRG* s. v.) prin apropiere de *chehe* (?).
- câie**, s. plur. Cuiele ce se bat pe potcoavă pentru ca să nu luneci. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *DA* s. *caia*.
- câie**, s. plur. «Capetele din urmă (sic!) dela talpele saniei»: *Dacă n'ai loc în sanie sui-te pe câie*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *căiu* «călcăiu», partea dinapoi a copitei calului.
- călădănă** s. plur. Crucile de care trag caii plugul; orice capete de funii. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Din ung. *kalóda*, «jug».
- călămăzdră**, s. f. Salamandra: *Călămăzdra pică cu ploaia*. V. Lazar, Jina.
— Pentru *sălămăzdră* cf. *Dacoromania* III, p. 819.
- calău**, adj. Umed, apătos: *pământ calău*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cu alt sens în *DA*; cf. *Dacoromania* III, p. 618 și 661 ș. u.
- călcă**, vb. trans. I. A cântări: *Vițdu asta calcă 95 de chile*. A. P. Bănuț, Baia-Mare.
- calcavură**, s. f. Palmă: *Iți dau o calcavură de-auzi câinii în Giurgiu*. N. Nicolaescu, Săulești (Gorj).
— Etim. cf. *DA* s. v.
- căldărit**, adj. (Fig.) Beat. V. Cutcan, Bonț.
— Derivat glumeț din *căldări* «a bea».
- călină**, s. f. Cumnată: *Nevasta îi zice surorii bărbatului său, călină*. D. Rădulescu, Rudari.
- căliscă**, s. f. Inchisoare, temniță. N. Drăganu, Căian.
— Din ung. *kalieka*, «colivie» (în Munții Apuseni *căliscă* înseamnă «colivie»). Cf. însă și *caliască*.

- cămară**, s. f. Măcelărie. E. Munteanu, Poiana Sibiului.
- cănác**, s. m. Un fel de ciucure în formă de nod, care se pune ca podoabă în coarnezle boiler. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Din *canaf* (*TDRG*), *canah*.
- canáp**, subst. Sfoară groasă de legat pachetele de bumbac; sfoară importată din străinătate: *ață de canap și canap*. C. Marinescu, Dolj.
- Probabil la origine identic cu cuvântul anterior.
- căni**, vb. trans. IV. A vopsi ouăle de Paști. (Se pun în «zăr», «feștele», «scortșori»). N. Drăganu, Valea Someșului.
- Din ung. *kenni* (*DA*).
- căni**, vb. trans. A învioră. V. Cutcan, Bonț. (Deri v. *cănit*, adj. Inviorat, întărit. Idem).
- Probabil identic cu *căñ*.
- cântă**, vb. refl. I. A plânge în gura mare, a se bocî: *Se cântă tot morțeste*. Șt. Pașca, Crișciur și V. Bucur, Frata.
- Cf. și *DA*. s. v.
- căpăvit**, adj. Nebun, într'o ureche, căpiat. V. Cutcan, Bonț.
- căpiță**, vb. trans. I. A stălcî pe cineva în bătaie. V. Bucur, Frata.
- căpsă**, S. f. Capsă. Șt. Pașca, Crișciur.
- Din germ. *Kapsel*.
- căpostér**, s. a. Perină de paie, căpătăiu. V. Cutcan, Bonț.
- căpút**, s. a. Termin generic pentru orice haină. N. Nicolaescu, Gorj.
- Cf. *DA*. s. v.
- căpută**, vb. refl. I A se recăsătorî: «Un văduv dacă se căsătorește cu o văduvă, se zice că se căpută, nu că se căsătorește». V. Bucur, Frata.
- carámă**, s. a. Un bețișag cioplit în patru fețe pe care se înseamnă, după rând, care cât lapte are. N. Drăganu. (Cf. *Dacoromania* II, 596).
- cărăténie**, s. f. Urmă: *Mi-a dat să-i fac o socoteală și nu-i dau de cărdtenie*. N. Nicolaescu, Gorj.
- cărcăi**, vb. intrins IV-a. A vorbi de rău. V. Cutcan, Bonț.
- cărcăli**, vb. intrins. IV-a. A vorbi (nerozii), a flecări. (Deri v. *cărcălit*, adj. Fără minte, neserios). V. Cutcan, Bonț.
- cărlieúș**, s. m. Student teolog (termen ironic). C. Rebreanu, Bistrița.
- Din germ. *kirchlich* † suf. -uș.
- cârloi**, vb. intrins. IV. A plânge, a urlă. P. Nișca, Crișciur.
- Contaminat din a *cărâi* † a *dărloi* (acesta din urmă prin partea locului are același sens).
- cârloiát**, adj. Incărligat, îndoit. V. Cutcan, Bonț.
- căroș**, adj. Avar, zgărcit și fără inimă. V. Cutcan, Bonț.
- cărpănós**, adj. (Fig.). Animalul care oricât de bine ar fi nutrit, rămâne totuși slab și cu părul zburlit. V. Bucur, Frata.
- cărstăță**, S. f. Grămadă de snopi de grâu așezați în formă de cruce. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cărtă**, s. f. Fetiță mică, sugace. V. Cutcan, Bonț.
- cărti**, vb. intrins. IV-a. A vorbi, a cărcni: *Să nu cărtști, că te omor*. N. Nicolaescu, Gorj.
- cărtăbauă**, s. plur. Mărunțișuri, fleacuri. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cărtóg**, s. a. O felie de pământ lucrată, găsită în mijlocul unui întins loc de fânaț. N. Nicolaescu, Gorj.
- cas! cas! cas!**, interj. Se strigă către păsări ca să intre în coteț. N. Nicolaescu, Gorj.
- căstigă**, vb, trans. și refl. I. A spovedi pe cineva și a-l cuminecă în stare de boală grea; a boteză: *Ii moare bărbatul așa necăstigat și ea nici nu-i pasă*. Șt. Pașca, Crișciur

- Ajuns la acest înțeles supt influența lui a îngriji care ca și a câștigă are sensul de a p ă z î. (Pentru evoluția de aici cf. S. Pușcariu, *Din perspectiva Dicț.*, Cluj, 1922, p. 16).
- cășună, vb. refl. I. A fi alterat la minte, ticnit. G. Vulcu, Răhău.
- căsută, s. f. Cutie de chibrituri. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
- cătârg, s. a. Arbore lung, drept și gros. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Neologism ?
- cătél, s. m. (Fig. ?). Copil din flori, nelegitim. V. Cutcan, Bonț.
- căței, s. plur. Larve de albine; căpriorii cei mai mici la o casă. N. Nicolaescu, Gorj.
- cățină, s. f. Covată mai mică. A. P. Bănuț, Sălaj.
- cătănél, adj. Strict, militaros, regulat. A. P. Bănuț, Sălaj.
— Derivat din cătan(ă) † suf. -eș.
- cătăre, s. f. Câștig, venit: *Oamenii ce n'au cătare iarna și mai rabdă*. V. Bucur, Frata.
- cătrănar, sm. (Fig.) Crășmar, în sens glumeț. P. Nișca, Crișcior.
— Derivat din cătran «rachiu».
- cățuni, s. plur. (?) Un fel de brazi (?). N. Drăganu, Ruștior.
- căuși, vb. refl. IV-a. A se zăpăci, a se încurcă la socoteli. V. Bucur, Frata.
- ceacăr, s. a. Un instrument de lemn pe care se pune jirebia și se deapără (sic) N. Nicolaescu, Gorj.
- ceacănă, s. f. Femeie obraznică și cu moralitate dubioasă. I. Sohorca, Sângiorz-Băi.
- ceăglă, s. f. Unealtă, ciocan cu care se rupe o bucată de piatră din stană, sau se smulge din pământ. V. Cutcan, Bonț.
- ceăptă, s. f. Capișon purtat de nevestele tinere. V. Bucur, Frata. (Fig.) Palmă: *I-am dat o ceaptd de i-am smintit maselele*. C. Rebreanu, Bistrița.
- ceas rău, Nume dat unei boli venite subit în urma unui blestem: *Arecias rdu, nu cred că mai scapd*. Șt. Pașca, Crișcior și V. Bucur, Frata.
- cebală, s. m. Om invalid, urît, transfigurat. N. Nicolaescu, Gorj.
— Postverbal din cibălu. (Cf. DR. IV, p. 779).
- cechie, s. f. Briceag, cuțit mic: *Am și eu cechie dar nu taie de loc*. N. Nicolaescu, Gorj.
- cei, vb. trans. IV-a. A țineă la dreapta când se mână carul cu boi. V. Bucur, Frata și St. Pașca, Crișcior.
— Derivat verbal din interj. ceă.
- celnic, adv. Când cineva pleacă la lucru fără unelte, se zice că merge celnic singur: *Celnic te duci la pădure?* (fără săcure, boi, etc.). *Nu te duce celnic la târg, că numa te bate cineva*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Etim. cf. DR. III, p. 417.
- Cerbán, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- cercui, vb. refl. IV. Se zice despre doi tineri îndrăgostiți că se crecuesc: se joacă, se mângâie, se alintă. Șt. Pașca, Crișcior.
— Etim. în DR. IV. p. 679—680, (din ung. k e r e k).
- cerîme, s. f. Partea de deasupra (tavanul) galeriilor din baie. (Înțelesul de «coperiș» care se dă de Frâncu-Candrea, *Românii din Munții Apuseni*, p. 41, nu cred că e autentic. În graiul băieșilor nu se găsește decât în accepiunea de mai sus). Șt. Pașca, Crișcior.
- cermăll, vb. trans. și refl. IV-a. A încurcă sau a se încurcă în faccea unei socoteli. V. Bucur, Frata.
- ceślă, s. f. Unealtă cu care se scobește covata. P. Nișca, Crișcior.

- cheltuiălă**, s. f. Explozibilele consumate în timpul lucrului de o lună, pe care le plătește din leafă fiecare băieș. Șt. Pașca, Crișcior.
- chénțeș**, s. m. Voluntar (intrat în armata revoluționară a lui Kosuth, la 1848). V. Bucur, Frata.
— Din ung. *önkéntes*, idem.
- cherent**, adj. Fără judecată, iresponsabil (germ. 'unzurechnungsfähig'). N. N. Drăganu, Valea Someșului.
- cheșe**, adj. Pestriț, cu pete de diferite colori pe corp. V. Lazar, Jina și Șt. Pașca, Crișcior.
- chesitură**, s. f. Tăietură, crepătură. V. Bucur, Frata.
— Din *teșitură* cu fonetismul local.
- chiantain**, s. m. Prostănac, idiot. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
- chiantaur**, adv. Amețit de băutură: *Umbld tot chiamaur*, N. Nicolaescu, Gorj.
— Probabil ambele cuvinte din urmă au o origine comună.
- chibұл**, s. m. Măsură de capacitate de 120 de litre. A. P. Bănuț, Bihor.
— Din ung. *köböl* (*CzFMSz*, Pest, 1862, III, p. 1042).
- chichéu**, s. a. O secure mare. A. P. Bănuț, Bihor.
— Cf. ung. *tető* (*GhDMR.*, 1906, p. 717).
- chichiréz**, s. m. Băiat mic. V. Cutcan Bonț.
- chidinc**, s. a. Tocmeală, mijloc de a face leafă mare: *Dacă n'ai chidinc, n'ai sărbători ca lumea*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *Gedinge*, cu acelaș sens.
- chilipi** (chilipchi): Se numesc zilele dela 14—21 Noemvrie, adică dela Sf. Ap. Filip, până la Intrarea în biserică. (În zilele acestea nimenea nu are voie să taie cu foarfecele, ca să nu vie lupii la oi. Ca să nu se uite acest lucru, femeile își leagă foarfecele cu sofoară): *Să nu tai că's chilipchi!* V. Lazar, Jina.
- chindéu**, s. a. Un fel de pânză în forma unui ștergar cusut la capete cu flori și «cipcă» cu care se învelesc la cap femeile în sărbători. N. Drăganu, Iclodul Mic.
— Din ung. *kendő*, «ștergar».
- chiómb**, adj. Orb: *Uite aici, chiombule*. N. Nicolaescu, Gorj.
- chisál**, s. a. Unealtă cu care se scobește covata, ceslă, N. Nicolaescu, Gorj.
- chișcău**, s. a. Bășică pentru păstrat tutunul. C. Marinescu, Dolj.
- chișă**, s. f. Moment potrivit: *Noaptea-i chișa hoșului*. N. Nicolaescu Gorj.
- chiton**, s. a. Suman de pânură albă sau sură cu croială largă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- chiuzuł**, vb. trans. IV-a, A lucra în comun, a potrive, a se înțelege: *Om chiuzuł cum om putea*. A. P. Bănuț, Bihor. (D e r i v. *chiuză*, s. f. Prietenie, tovărășie în afaceri: *Nu-ți face chiuză cu el că-i un hoș*. Șt. Pașca, Crișcior.).
— Din ung. *köz*, comun, familiar.
- chiz**, s. a. Un minereu bogat în aur, pirită. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *Kies*, idem.
- cibárnacă**, s. f. O pălărie veche și stricată, cu bordurile rupte, ca fesul turcesc, pe care o iau cei cari mulg oile. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cică!** **cică!**, interj. *Când se chiamă porcii se strigă: cică, cică!* N. Nicolaescu, Gorj.
— Din *purcică*, *purcică!* (?)
- cicări**, vb. trans. IV-a. A mișcă într'o parte, a cărnî, a sucl: *Cicărește o țără ruda carului*. V. Bucur, Frata. În sens intrans. A sări în sus de bucurie. N. Nicolaescu, Gorj.
- cide**, s. f. (?) Omăt înghețat, omăt plouat și înghețat care ține crengile unui copac la olaltă și câte odată le și rupe. N. Drăganu, Valea Someșului.

- Cf. *chidle* și ung. *köd*, «ceață», «negură».
- cigăli**, vb. trans. IV-a. A mânca pe apucate. V. Cutcan, Bonț.
- Cf. a *ciuguli* (*T.D.R.G.* s. v.).
- cihăi**, vb. refl. IV-a. A se trudi să aprindă cineva foc cu material ud. (D e r i v. din *cihăit*, «certat»). V. Cutcan, Bonț.
- cihărănie**, s. f. Coastă piezișă; loc sălbatec. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciobră**, s. f. Fată isteasă. V. Cutcan, Bonț.
- ciméde**, s. f. O familie nu prea numeroasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cinii căsli**: Mobilierul pe care îl aduce fata ca zestre când se mărită; aranjamentul intern complet. A. P. Bănuț, Sălaj; Luntre. V. Lazar, Jina.
- cinșoară**, s. f. Masă ce se dă la cel ce-și serbează ziua numelui, în preziua serbării. N. Nicolaescu, Gorj.
- cinzai**, s. a. Tratament crud, bătaie: *O făcut el mult cinzai cu ea până ce s'o omoare*. C. Rebreanu, Bistrița.
- Din *chinzui* (cu rostire dialectală) (< ung. *kinozni*, S. P.).
- cioacă! cioacă!** interj. Strigăt cu care se chiamă porcii. N. Nicolaescu, Gorj.
- cioacă**, s. f. Vârful unui deal; închizătoare de lemn la poartă, în formă de cârlig: *Ai pus cioaca la poartă?* N. Nicolaescu, Gorj.
- Pentru sensul din urmă cf. *ciocă*, *ciocă*, *mocioacă*, «baston cu cârje».
- ciocăile**, **ciocăile!** Interjecțiune cu care se chiamă porcii. N. Nicolaescu, Gorj.
- Cf. *ciocă* și *cică*, mai sus.
- ciocăgă**, s. f. Mărțoaică, vită sau om slab. V. Cutcan, Bonț.
- Din *ciocă* («cu spinarea cocoșată») † *mărțoaică*.
- ciocără**, s. m. Sas (In batjocură). V. Lazar, Jina. (Fig.) Minciună. V. Cutcan, Bonț.
- Cioăra**, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- ciocărcă**, s. f. Căpățină, schelet. V. Cutcan, Bonț.
- ciobă**, vb. trans. și refl. I. A știrbi. N. Drăganu.
- Derivat din *ciob*.
- ciobăn**, s. m. Păstor de boi, deosebit de cel de vaci, care se chiamă *ciurdar*. V. Bucur, Frata.
- ciobână**, s. f. Un vas de lemn cu care își duc țărani apă când sunt la lucru. V. Lazar, Jina.
- cióe**, adv. Nimic: *Nu-ți dau cioc odată, nimic odată*. Șt. Pașca, Crișcior.
- ciocán**, s. m. (Fig.) Om prost, nătăfleț. V. Cutcan, Bonț.
- ciocăni**, vb. intrans. IV-a. A vorbi în contra cuiva. V. Cutcan, Bonț.
- cióci**, s. (?) Porumbul cules de pe cocian. A. P. Bănuț, Sălaj.
- cióclu**, s. m. Om mic, pipernicit: *un cióclu de bărbat*. C. Rebreanu, Bistrița.
- ciocotli**, vb. trans. IV-a. A mânca încet și fără regulă: *Copiii ciocotesc la mâncare toată ziua*. N. Nicolaescu, Gorj.
- ciocovéte**, s. plur. Obiectele mărunte ce se țin de casă: ciocan, cute, săcure, etc. G. Vulcu, Răhău.
- ciocúș**, adj. Chior, cu privirea încrucișată. V. Cutcan, Bonț.
- cióflăi**, vb. intrans. IV-a. A mânca cu zgomet: *Ce cióflăești ca porcii și nu mânânci cum se cade*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Cf. *cióflăi*, «schmatzen» (*TDRG*, s. v.).
- cióflie**, s. m. Om scăpătat, stricat, vagabond. V. Cutcan, Bonț.
- Etim. cf. *cióflingar* (*TDRG*, s. v.). Cf. și numele de familie, *Cióflica*, pe valea Crișului Alb.
- cióină**, s. f. Carne slabă și bătrână. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

- ciolbi**, vb. intrans. IV-a. A se uită la cineva urît: *Nu te ciolbi la mine că n'am omorît pe tat' tu.* Șt. Pașca, Crișcior. (D e r i v. ciolbiș, adv.; ciolb sau ciomb, subst. Cel care are o privire urîtă. E. Cioran, Rășinari).
- ciolciuș**, s. a. Sac de hârtie. C. Rebreanu, Bistrița.
— Din ung. föltés, «umplătură», «sarmală».
- cioloacă**, s. f. Poreclă dată unuia care spune vorbe neînțelese. V. Cutcan, Bonț.
- ciolomadă**, s. f. Porumb, cucuruz. V. Cutcan, Bonț.
- cioloméț**, adj. Lingușitor, obraznic. P. Nișca, Crișcior.
— Cf. ung. esaló, «înșelător».
- ciomândi**, vb. refl. IV-a. A se ciondăni, a se certă. E. Cioran, Rășinari.
- cionăie**, s. f. Vacă slabă, diformă: *Nu cumpără ciondi d'astea.* N. Nicolaescu, Gorj.
- ciopărtăc**, s. a. Rest de carne la măcelărie; măruntaie. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciopătă**, s. f. Jumătatea unui fruct (măr, nucă, etc.). N. Drăganu, (?).
- ciorăsc**, s. a. Granit:
*Burhăldu' mi mână său',
La ciorăsc mă prăpădesc.*
Șt. Pașca, Crișcior.
- cióre**, adj. Chior. (D e r i v. ciorcăș, adv. Chiorăș) I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciorehlină**, s. f. Oblâncul șelei. G. Vulcu, Răhău.
- cioreciovel**, s. m. Puiu de găină; copil de țigan. V. Cutcan, Bonț.
- cioreciolôș**, s. m. Murdăria de pe animale, Șt. Pașca, Crișcior.
- ciordisi**, vb. trans. IV-a. A batjocori, a umili. (D e r i v. ciordisit adj. Necăjit, umilit). V. Cutcan, Bonț.
— Din ciortî, «a obrăzâ», din ciort «nas» < țig. čort, idem.
- ciorgaliță**, s. f. Femeie, om de jos. V. Cutcan, Bonț.
- clorîț**, adj. Rănit, bubos. V. Cutcan, Bonț.
- ciormăglavă**, s. f. Capră cu coarnele date pe spate. N. Drăganu, Sângeorz.
- ciormán**, s. m. Copil gras. V. Cutcan, Bonț.
- cloroflee**, s. m. Om decăzut din punct de vedere moral, coada satului. (D e r i v. clorolloci, vb. intrans. IV-a. A vagabonda.) V. Cutcan, Bonț.
- cioroslă**, s. f. Fierul în formă de cuțit, fixat în grindeiul plugului, care face tăietura pe care o întoarce cormănul. N. Drăgan (?)
— Cf. clorsoală.
- clorsoală**, s. f. Țesală, unealtă cu dinți, cu care se perie vitele. A. P. Bănuț, Bihor.
— Ung. esorszáló, idem.
- clorsóiu**, s. m. Om slab din cale-afară. E. Cioran, Rășinari.
— Prin schimb de terminație dela clorsoală.
- cioseciú**, s. a. Coșuleț de hârtie sau nuiele cun fundul ascuțit. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciosmăți**, vb. trans. IV-a. A face bucați: *Măcelarul ciosmățește boul.* N. Nicolaescu, Gorj.
- ciosnăcă**, s. f. Ființă urîtă, făcută rău: *Știu că s'o însurat ș'o luat pe ciosnăca aceea.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciotrică**, vb. intrans. I. A spune vorbe fără căpătăiu, a vorbi multe și mărunte. V. Bucur, Frata.
- ciováie**, s. f. Mobilierul cu toate lucrurile casnice pe care le aduce nevasta ca zestre. V. Bucur, Frata.
- ciovăreă**, vb. intrans. I. A umbla dincoaci, în-colo. N. Drăganu, (?).
- ciovică**, s. f. Măncare cu carne afumată. V. Cutcan, Bonț.
- ciozni**, vb. trans. IV-a. A tăia, a ciunti, a rupe: *Băiatul și-a cioznit un deget;*

- Un cioznit de spate* («deșelat»). V. Bucur, Frata.
- ciri**,.. **ciri**... conj. Ori, ori: *Ciri tu ciri eu, unu pleacă*. Șt. Pașca, Crișcior.
- ciriellil**, s. plur. Ielele, cele sfinte, coanele. N. Nicolaescu, Gorj.
- cirifleacă**, s. f. Noroiu subțire. V. Cutcan, Bonț.
- ciripli**, vb. intrans. IV-a. A vorbi de dragoste. V. Cutcan, Bonț.
- ciubănc**, s. a. Vas vechiu de pământ care, înainte, se folosea pentru apă de băut, iar acum se fierbe în el. A. P. Bănuț, Bihor.
— Ung. *csobánk*, idem.
- ciubeléu**, s. a. Ploscă de lemn pentru apă. (O au mai ales vânătorii). A. P. Bănuț, Bihor.
— Ung. *csobolyó*.
- ciuc**, s. a. Un obiect (coală de hârtie sau stofă) sucit în formă de tub. A d j. Gras, durduliu. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciucă**, s. f. Slăbiciune, plăcere, patimă: *Ciuca lui eră să asculte cântece hai-ducești*. D. Rădulescu, Rudari.
- ciucă**, s. f. Minte, inteligentă. V. Cutcan, Bonț.
- ciucău**, s. a. Ciucălău, tuleu de cucuruz rămas fără boabe. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciuceală**, s. f. Lenevie. V. Cutcan, Bonț.
- ciuchiât**, adj. Țicnit, lovit de nebunie. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
— Cf. pentru origine *șuchiât*, *deșuchiât* (în *DR I*, 243).
- ciuciueț**, adv. Ridicat, cucuiat. V. Cutcan, Bonț.
- ciucelău**, s. a. Un par vânjos cu care se încoardă lanțul pentru a strânge lemnele pe car. (D e r i v. a ciucului, vb. trans. IV-a. A lega lemnele pe car). I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciudăș-mare**. Cu întrebuițarea completivă în frază, în sens de «baremi», «inc'ai»: *De mi-ar ajunge grăul, ciudăș-mare până la Rusalii*. Șt. Pașca, Crișcior.
- ciuful**, **ciuhăi**, vb. trans. IV-a. A bate, a târnuî: *Să stai frumos că te ciuhăiu*. N. Nicolaescu, Gorj.
- ciúguri**, **ciúguri!** Interjecție care se adresează porcilor. N. Nicolaescu, Gorj.
- ciúie**, s. f. O boală contagioasă a păsărilor de curte: *A dat ciuia 'n găini*. N. Nicolaescu, Gorj.
- ciújniță**, s. f. Nume de batjocură dat femeilor slabe. E. Cioran, Rășinari.
— Cf. psl. *čuzďiněcъ* (*MLPSIGrLat*, p. 1127).
- ciúbă**, s. f. Căciulă. V. Cutcan, Bonț.
- ciull**, vb. intrans. IV-a. A vorbi cu ocol, prin circumscriere. V. Cutcan, Bonț.
- ciullică**, s. f. Femeie, fată fără minte, stricată. V. Cutcan, Bonț.
- ciúmpag**, s. a. Cusătură pe pieptul cămășii la femei. V. Bucur, Frata.
(— Cf. *cimpag*, S. P.).
- ciúmpaș**, adj. Noduros, strâmb, neajutorat, greoiu: *E ciúmpaș ca măgariî hdi pocăși; umbld ciúmpaș de picioare*. C. Rebreanu, Bistrița.
— Din ung. *csámpás*, idem.
- ciúngără**, s. f. Oaie cu coarnele tăiate. V. Cutcan, Bonț.
— Deverbal din *ciungări*. (Cf. *TDR G* s. v.).
- ciupără**, vb. refl. I-. A se ciupeli, a se curăți: «Când păsările se curățesc și își pun în rânduială penele, se ciupără». I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Din lat. *pillare* (cf. corespondente romanice ale acestuia în *REW*, 6502) prin amestec cu *ciupeli*.
- ciúre**, s. a. Opreliște, ciuhă, semn pus în fânațe care arată că e oprit păscutul. V. Cutcan, Bonț.
- ciúrdă**, s. f. Cireadă de vaci (cea de boi se numește ciopor). V. Bucur, Frata.

- E interesantă fixarea precisă a înțelesului celor două sinonime care s'a făcut sub influența genului, masculin sau feminin, a celor ce compun *ciurda* sau *cioporul*.
- ciurés**, s. m. Cireș. V. Lazar, Jina și Poplaca.
- ciurlică**, vb. intrans. I. A furnică: *Numa ciurlică peștii prin apă. Nu știu ce au azi copiii de ciurlică așa pe drum.* Șt. Pașca, Crișcior.
- ciurfleacă**, s. f. Tină moale, V. Bucur, Frata.
- ciuru pópii**. Sulul dela stativul pe care stă bumbacul: *Har Domnului c'am ajuns să se vadă ciuru pópii.* C. Rebreanu, Bistrița.
- ciușcă**, s. f. O salată făcută din ardeiu copt și oțet. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *ciuște*, mai jos.
- ciúslă**, s. f. Băutură sau mâncare rău pregătită. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ciuște**, s. f. Ardeiu. G. Munteanu, Poiana Sibiului și sudul Basarabiei.
— Cf. rut. *čüstri*, «a simți» (*Zel. RDWb*).
- ciuvái**, s. f. Caucul de lemn cu care se scoate fiertura din cazan. N. Nicolaescu, Gorj. Supt forma *ciuváie*, Vas de doage legat cu arcuri de lemn. N. Drăganu.
— Cf. *TDRG* s. *ciovee*, «vechitură».
- ciúzi**. s. plur. (?) Niște verigi cari se pun la mânerul sau hădăruga îmblăciilor. N. Drăganu, Sângeorzul-român.
— Din ung. *köz* (?)
- clăpiță**, s. f. Căpiță, purculeț de fân sau de otavă. P. Nișca, Crișcior.
— Din *căpiță* cu *l* din *clăie*.
- clătări**, vb. trans. IV-a. A clăti (gura), a spăla (rufele) cu apă rece după ce s'au scos din leșie. P. Nișca, Crișcior.
- clefustete**, s. plur. Mărunțisuri în des-
- ordine, inutile. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cleit**, adj. (Fig.) Frumos, potrivit. V. Cutcan, Bonț.
- clénciu**, s. a. (Fig.) Pricină, ceartă: *Am un clénciu cu vecinul.* V. Bucur, Frata.
- cleoambă**, adj. In expresii ca: *babă cleoambă*=babă bătrână, urită. N. Nicolaescu, Gorj.
- clépeș**, adj. Negreblat. V. Cutcan, Bonț.
- clihán**, sau *crihan*, s. a. Bucată: *Dă-mi un clihan jâb de pită*=(o bucată mare). C. Rebreanu, Bistrița.
(— Cf. *crifoiu* cu acelaș sens în Brașov S. P.).
- clímpotă**, s. f. Felie mare de pâine. V. Cutcan, Bonț.
- clipui**, vb. trans. IV-a. A câștigă ceva cu țărâita, pe 'ndelete. V. Cutcan, Bonț.
- cloboti**, vb. refl. IV-a. A se scutura un lichid într'o sticlă sau alt vas: *Nu scutura fedeleșul că se clobotește laptele.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- clopotii**, vb. trans. IV-a. A trădă, a da de gol. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. expresia «a trage clopotele»= a divulga un secret.
- cloț**, s. m. Prăjină de brad. G. Vulcu, Răhău.
— Germ. *Klotz*, idem.
- coade**, s. pl. Rămășițele de grăunțe rămase la mașina de treerat, care se dau galițelor. G. Vulcu, Răhău.
- coățeoș**, adj. Cu figuri colțuroase: *haină coățeoșă.* Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *koekás*, idem.
- cocălti**, vb. refl. IV-a. A se îndoi, a se zgârci: *vacă cocăltită de foame.* N. Nicolaescu, Gorj.
(— Cf. *pocălti*, S. P.).
- cocău**, s. a. Cărligul cu care se trag pietrele (?) de pe munte. N. Nicolaescu, Gorj.
- cocobie**, s. f. Modă, C. Marinescu, Mehedintși.

- cobilcă**, s. f. Cobiliță, C. Marinescu Mehedinți.
- cocândi**, vb. trans. IV-a. A lovi cu putere cu pumnul sau cu bastonul. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cocioărbă**, s. f. Bordeu, hurubă. V. Bucur, Frata.
(— Cf. *cocioabă*, S. P.).
- Cocor**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- cocoroadă**, s. f. Un fel de plăcintă pregătită din făină de mălaiu și brânză sau urdă. V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Crișcior.
- cocoș**, s. m. (Fig.) Jandarm. V. Cutcan, Bonț. (Jandarmii unguri purtau pene de cocoș pe coif. S. P.).
- cocoșit**, adj. (Fig.). Înșelat, tras pe sfoară. V. Cutcan, Bonț.
- cocoșleiu**, s. m. Ciovică. V. Cutcan, Bonț.
- cocrăița**, *de-a ~*, adv. De-a dura, peste cap, tulumba. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- codârli**, vb. trans. IV-a. A căuță, a scotocli: *Ce tot codârlești prin ladă?* P. Nișca, Crișcior.
- Codâlba**, Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
— Compus din: *codă* † *albă*. (Cf. și numele Cudalbu).
- codelă**, vb. trans. I. A împetrița ouă. V. Lazar, Jina.
(— Cf. *încondelă*, S. P.).
- codișcă**, s. f. Coadă: *Umblă codișcă după el*. Șt. Pașca, Crișcior.
- collôșniță**, s. f. Poreclă, dată unei bătrâne. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- colêț**, s. a. O rocă cristalină care cuprinde niște globule mai mici sau mai mari, de mărimea alunelor. Șt. Pașca, Crișcior.
- côită**, s. f. Femeie cu moravuri ușoare: *Dintr'o tablă de fereastră, Strig'o coită de nevastă*, A. P. Bănuț, Șomcuta.
- colca**, adv. Acolo. N. Nicolaescu, Gorj.
- coldân**, s. m. Țăran dela șes, fost iobag. V. Lazar, Jina, Rod, Șugag, Poiana.
— Cf. ung. *hold*, «pogon», «lanț», cu suf. *-an*.
- coldănesc**, adj. Boii cu coarne mari, ținuți la șes. V. Lazar, Jina.
— Derivat din *coldan*.
- coll**, s. pl. Oameni inactivi, cari mănâncă numai, fără să aducă nici un folos. N. Nicolaescu, Gorj.
- colódă**, s. f. Lemn rupt de vânt și căzut la pământ. A. P. Bănuț, Sighet.
— Rut. *koloda*, «butuc», (*Zel RDWb*, I, 359), cf. și ung. *kallodik*, «se rupe, se terfeleşte».
- colompără**, s. f. Cartof. A. P. Bănuț, Sălaj.
— Ung. *kalompér*.
- colteș**, s. m. Butuc scurt de lemn, tăiat dintr'un trunchiu. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- comănac**, s. a. Pălărie de paie. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
- comănătêt**, s. a. Comitet comunal; membrul acestui comitet. (Prin influența școlai, cuvântul începe să dispară din graiu). V. Lazar, Jina.
— Formă coruptă din *comitet*.
- comeniță**, s. a. Vatră, cuptor, cămin. A. P. Bănuț, Căbești (Bihor).
— Din s.-cr. *kamenica*. *MLPSIGrLat*. 281.
- comenție și comințiu**, s. f. și a. Plată de viticule dată servitorilor. A. P. Bănuț, Bihor.
— Cf. psl. *komonica*, «iapă». *MLPSIGrLat*, p. 299.
- comilăstru**, s. a. Gumă de șters. G. Vulcu, Răhău.
— Din germ. *Gummilastikum*, etimologie populară prin apropiere de suf. *-astru*.
- comilêt**, s. a. Podmolul de după cuptor. V. Bucur, Frata.

- comințâg**, s. a. Contract: *Jeler cu comințâg*. V. Bucur, Frata.
- continîț**, s. a. Izlaz. V. Bucur, Frata.
- copălă**, s. f. O rudă, cu motocină în vârf, care se pune în vie în semn de oprire. N. Drăganu, Valea Someșului.
- copeneăță**, s. f. Cutie. S. Dragoman, Nocrîh și G. Vulcu, Răhău.
- coprețî**, vb. trans. IV-a. A lămuri, a explica: *Coprețește-mă ce-o fost acolo*. Șt. Pașca, Crișcior.
- coptură**, s. **cuptură**, s. f. Piatra, stânca, care începe să se despică: *Ii o primejdie să lucri pe copturi*. Șt. Pașca, Crișcior.
- corbî**, vb. trans. IV-a. A rupe, a împărți. Din corb. V. Cutcan, Bonț.
- corcie**, s. f. Un stativ pe care se pune butoiul cu vin: A. P. Bănuț, Sătmar. Există și supt forma **coreciuie**, cu sens de «frunziș», găteje ce se pun supt fân la facerea clăilor ca să fie scutite de umezeală, «podină». S. Pop, Poiana (j. Năsăud).
— Din ung. *koressolya*, *CzFMSz*, III, 981.
- coreciu**, adj. Rău de soiu, care nu se îngrașă: *porc corciu*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Derivat deverbal din **corei**, cu suf. -iu.
- coreoni**, vb. refl. IV-a. A umblă fără rost, a-și pierde vremea cu lucruri de nimic, în timpul pregătirii pentru plecare: *Nu te mai coreoni atîta și hai la drum*, N. Nicolaescu, Gorj.
- corecotă**, s. f. Coș de desfăcut porumb. V. Cutcan, Bonț.
- corenciós**, adj. Supărăcios, dărz, bătăuș. V. Bucur, Frata.
- corfoși**, vb. refl. IV-a. A se murdări. E. Cioran, Rășinari.
- corî**, vb. trans. IV-a. A ocoli fânul, a greblă dela margini în spre mijloc. Dr. V. Corbu, Zagra.
- corlă**, s. f. Femeie hoinară, vagabondă. V. Bucur, Frata.
- corlân**, s. a. Coș pentru fum, horn. V. Cutcan, Bonț.
- corobéte**, s. m. Coropișniță. V. Lazar, Jina.
- coromizlă**, s. f. Fetiță zburdalnică. V. Bucur, Frata.
(— Cf. *călămâzdră*, S. P.).
- cortî**, vb. IV-a. In: *nu te cortește* = nu te interesează, nu te privește. N. Drăgan (?).
- cortól**, s. a. Curățitul pietrișului rămas pe locul unde se lucrează în baie.
— Din ung. *kártol*.
- cosăștină**, s. f. Loc cosit de curând. V. Bucur, Frata.
— Cf. și *cuecuruzaștină*.
- coséle**, s. plur. Cusături. V. Bucur, Frata.
- cositór**, s. a. Loc bun pentru cosit. A. P. Bănuț, Maramureș.
— Din a *cosi*.
- coșoróabe**, s. pl. Fructe uscate. N. Drăganu, Sângeorz.
- coșác**, adj. Uscățiv, răutăcios. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cotărjî**, vb. trans. IV-a. A șterpeii, a mistifică, a ascunde, a face mușama: *Mi se pare că mi-ați cotărjit banii de pe aici de prin cancelarie*. N. Drăganu.
- cotéiera**, s. f. Amvon. A. P. Bănuț, Bihor.
- cotelélnic**, adj. Cel care caută mult după mâncare: *Cănele este cotelelnic după urma iepurelui, sau după mâncare*. N. Nicolaescu, Gorj.
- cotflás**, s. a. Murdărie: *Ce cotflás ai făcut pe-aici?* Dr. V. Corbu, Zagra.
- cotoháliță**, s. f. Femeie decăzută, curvă. V. Cutcan, Bonț.
- cotoroábă**, s. f. Măță, piscică. I. Bălan, Cernăuți.
— Cf. rut. *kotorubati* «a învrăjbi» *ZelRDWb*, I, 372.

- cotorobă**, vb. refl. I-a. A se împreună, N. Drăganu.
— Cu altă evoluție de sens, din etimonul de mai sus.
- coțovéte**, s. f. Licităție, vânzare la mezat. V. Bucur, Frata. (V a r. Coclovete, idem. Șt. Pașca, Crișcior.)
— Din ung. *kotya-vetye*. (*SzMTSz*, I, 1193).
- cotóz**, s. a. Mâncare făcută din pâne dumicită mărunț, peste care se toarnă lapte acru. Dr. V. Corbu, Zagra.
- cotrâmbă**, vb. refl. I. A se sucl într'o parte și alta, a se schimonosi, a se strâmba. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- cotrihóiu**, s. a. Fân buruenos. I. Sohorca, Sângroz-Băi.
- cotrón**, s. a. Zidul pe care e așezat cazanul de făcut țuică. N. Nicolaescu, Gorj.
- cotrovăi**, vb. intrans. IV-a. A porni cu greu, a eși cu greu. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. la *TDRG*, a *cotrobăi*, a 'scotoci', care pare a sta în legătură cu verbul nostru.
- cotúlbă**, s. f. Mănunchiu de ramuri strâambe. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- covrág**, s. m. Plantă care crește în grâu. V. Bucur, Frata. Tulpină de porumb curățat. C. Marinescu, Mehedinți.
- cozimfi**, s. pl. Un soi de albine sprintene și cu o înțepătură foarte dureasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- crâmpăr**, s. a. Săpoi. G. Munteanu, Poiana Sibiiului; (— V a r. *croampă*, idem. Șt. Pașca, Crișcior.)
— Germ. *Krampen*, idem.
- crâmpóiu**, s. a. Bucată mare de pâne. V. Cutcan, Bonț.
- crăstoală**, s. f. Oală lungăreată, în care se ține laptele și smântâna. A. P. Bănuț, Banat.
- credință**, s. f. Credit: *Țidovul să dea și pe credință* V. Bucur, Frata.
- cribda**, adv. Cu dreptate, cu adevăr: *Hai să facem o prinsoare, că atunci se vede cribda*. N. Nicolaescu, Gorj.
- criei**, vb. trans. IV-a. A pune în vedere, a stăru: *I-am cricit, când o plecâ de acasă, să nu uite banii*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Identic cu băn. *prici*, *priti*.
- crintă**, s. f. Ciubăr mare în care se spală rufele, cu o vrană la fund, pârlău. V. Bucur, Frata.
- crișcă**, adj. Naivă, proastă: *Nu fii așa crișcă*. V. Cutcan, Bonț.
- crólşlog**, s. a. O spărtură de dimensiunea unui metru, care face legătura între două galerii suprapuse din baie. Prin ea se aruncă piatra rea care apoi se scoate cu răznela din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- crov**, s. a. Groapă mică în pământ; o oală de apă: *Mai toarnă un crov* Gorj.
- crunteală**, s. f. Puroiu, Șt. Pașca, Crișcior.
— Din *erunt* † suf. *-eală*.
- cuciuilit**, adj. Smerit, înfrânt, umilit. V. Cutcan, Bonț.
- cuculină**, s. f. Fată înaltă și subțire. V. Cutcan, Bonț.
- cucurmină**, s. f. Biblică. V. Bucur, Frata.
- cueuruzăștină**, s. f. Locul unde a fost semănat cucuruzul. V. Bucur, Frata.
— Cf. *coșăștină*.
- cucuțală**, s. f. Femeie rea de gură. V. Cutcan, Bonț.
- cúib**, s. a. (Fig.). Grămadă: *In uărful pe care lucrăram gdsirăm câteva cui-buri de aur*. Șt. Pașca, Crișcior.
- culișmán**, s. m. Strajă, îngrijitor. N. Drăgan, Sângeorz.
- cupă**, s. f. (Fig.). Cap, *cupă goală*=cap sec. V. Cutcan, Bonț.
- cupită**, s. f. Măsură de capacitate întrebuințată la măsurarea «laptilor» la oi. V. Bucur, Frata.

- Cf. bulg. купът «Haufen» *BSEWb*, 646.
- cuptúg**, s. a. Căptușala cămășilor țărănești. G. Munteanu, Poiana Sibiiului.
- Cf. Pușcariu în *DR II*, 594—5, 901.
- curát**, adj. Sărac, scăpătat. V. Cutcan, Bonț.
- Derivat deverbal din **a curà**, «a tăia o pădure».
- curátór**, s. m. Înțeles neprecis: *un curátor de caș* = un caș întreg. V. Lazar, Jina.
- curcă**, s. f. (Fig.) Minciună, încercare nereușită. V. Cutcan, Bonț.
- curmát**, adj. Lovit de soartă. V. Cutcan, Bonț.
- curmète**, s. f. Legătură, gujbă. N. Nicolaescu, Gorj.
- curulálă**, s. f. Minciună mare. V. Cutcan, Bonț.
- cuțitoáie**, s. f. Unealtă cu care se netezește un lemn, mezdreală. N. Nicolaescu, Gorj.
- Derivat din **cuțit** † suf.-oaie.
- cutrul**, vb. intr. IV-a. A umbla din loc în loc cu scopul de a face rău. N. Nicolaescu, Gorj.
- cuțupeni**, vb. refl. IV-a. A se opinti, a se forța: *Nu te mai cuțupeni să te urci, că pomul e înalt*. N. Nicolaescu, (—Cf. **coțofeni**, S. P.).
- D**
- dăbălázát**, adj. Ofilit, slab, abătut, trist. V. Cutcan, Bonț.
- Pentru înțelesul primitiv cf. *TDR G*, s. v.
- dábílă**, s. f. Femeie prea mare și leneșă. V. Bucur, Frata.
- dácă**, s. f. Enervare, mânie, supărare. (Deriv. **dăcos**, adj. și **dăcoșă**, vb. refl. I). P. Nișca, Crișcior.
- dădlóg**, s. a. Un lemn gros peste care se așează celelalte când se face focul. A. P. Bănuț, Maramureș.
- dăgănit**, s. a. Pământ bătut. V. Cutcan, Bonț.
- dălbínă**, s. **dulbínă**, s. f. Bulboacă, volbură, apă adâncă: *Nu te scaldă în dulbínă că-i primejdie*. Șt. Pașca, Crișcior.
- dăpánát**, adj. Slab, rău nutrit. V. Cutcan, Bonț.
- dáplă**, s. Murdăria de pe părul din cap sau de pe acela al animalelor, în formă de țurțuri. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- dără**, s. f. Afacere, treabă, ispravă, chestie. V. Cutcan, Bonț.
- darabánă**, s. f. Smoală cu care se ung osiile dela car. N. Drăganu, Căian.
- dăránát**, adj. Bădăran, trivial, rău crescut. E. Cioran, Rășinari.
- dărápuri**, s. plur. (?) Bucăți: *Pe haiduc jos îl puneă și dărápuri îl făcea*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Din ung. **darab**, rom. **dărab**, iar de aici prin amestec cu **dărăpăna**, **dărap**.
- dăr'óé**, pron. interog. Pentru ce? A. P. Bănuț, Bihor.
- (—Cf. v. rom. **derep(t)ee**, «căci», S. P.).
- dărdală**, s. f. Amendă ce se aplică celui ce face o pagubă cu calul, în holda cui va. V. Bucur, Frata.
- dărjeă**, s. f. Bota, bățul de care se ține hădăraga imblăciilor. N. Drăganu, Sângeorz.
- dărlăl**, vb. intrans. IV-a. A fredona, a cântă încet. V. Bucur, Frata.
- Din ung. **dalálni**, «a cânta», cu care s'a amestecat și ung. **darálni**, «a hodorogi, a flecări».
- dăulí**, vb. refl. IV-a. A se jelui. Dr. V. Corbu, Zagra.
- delniță**, s. f. Bucată de loc arător, îngustă și lungă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- dértá**, s. f. Făină necernută din care se face o pâine mai slabă ce se dă lucrătorilor și argaților. C. Rebreanu, Bistrița.

- Cf. germ. *derb* «de rând», «grosolan».
- deslină**, vb. trans. I-a. A destrămă, a desrăsuclă lâna toarsă. C. Rebreanu, Bistrița.
- destrăbălăt**, adj. Descheiat: *Nu umblă cu cămașa destrăbălătă la gât*. Part. Mateiu, Coronca (Tg.-Mureș).
- desturnă**, vb. trans. I-a. A înapoiă (de regulă altceva decât obiectul împrumutat), a răscumpără. G. Vulcu, Răhău.
- devesi**, vb. trans. IV-a. A risipl. N. Nicolaescu, Gorj.
- Etim. DR. IV, la *I n d i c e*.
- dévlă**, s. f. Moarte. N. Nicolaescu, Gorj.
- devucă**, vb. intrans. și refl. I. A lua dimensiuni neobișnuite (când e vorba de ființe) a se întinde (pielea încălțămintelor). (— *D e r i v.* *devucăt*, adj. Diform, gras, mănăcios). St. Pașca, Crișcior.
- didi**, adj. Năuc, uituc. V. Cutcan, Bonț.
- dilie**, s. f. Nume de ocară dat femeilor vorbărețe. V. Cutcan, Bonț.
- dit'amu**, adv. Tocmai acum. A. P. Bănuț, Bihor.
- doășcă**, s. f. Perete subțire. V. Cutcan Bonț.
- Cf. *doască*, *doscă*, «scândură» < ung *deszka*, idem.
- dócă**, s. f. Prostie, tragere pe sfoară, chiul. V. Cutcan, Bonț. (— *D e r i v.* *docă*), vb. trans. IV-a A bate cuiva capul cu vorba, a insistă: *L-am docăit eu să nu vândă vaca*. N. Nicolaescu, Gorj).
- d'o cale**, adv. Deodată: *D'o cale na și asta*. A. P. Bănuț, Maramureș.
- dódă**, s. f. Mână de copil mic. V. Cutcan, Bonț.
- dóg**, s. a. Acoperișul dela tocul în care se țin creioanele. V. Cutcan, Bonț.
- Pentru etimologie cf. *toe*.
- dogorît**, adj. Supărat, plictisit. V. Cutcan, Bonț.
- Etimologia și alte sensuri apropiate, la *TDRG*, s. v.
- Dóina**, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- dolfán**, adj. Avut, bogat, măreț, fudul, arogant. V. Cutcan, Bonț.
- dólmă**, cf. *dálmă*, Șt. Pașca, Crișcior.
- dolobândură**, s. f. Femeie stricată, curvă. Șt. Pașca, Crișcior.
- doloféte**, s. m. Copil gras. N. Nicolaescu, Gorj.
- Din *dolofan*, cu schimb de terminație, considerată ca sufix.
- domnie**, s. f. (Fig.) Râie. P. Nișca, Crișcior.
- dorovo!**, vb. refl. IV-a. A se dărăpănă, a se sparge, a se hodorogi: *S'o dorovît caru*. Dr. V. Corbu, Zagra.
- dorubățu**, s. f. Bucată mare, om zdravăn, namilă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- dos de moară**. (Idiot.) Om arțăgos, om de nimic. V. Cutcan, Bonț.
- dóștină**, s. f. Loc ferit de soare. E. Cioran, Rășinari și Șt. Pașca, Crișcior.
- drăbicăni**, s. plur. Locuri răpoase, coclauri. I. Sohorca, Sângeorz-Văi.
- drăglă**, s. f. Dârgul cu care se scoate jarul din cuptor. A. P. Bănuț, Marghita și V. Bucur, Frata.
- drâmboaică**, s. f. Armonică în care se cântă cu gura. (— *D e r i v.* *drâmboiat*, adj. cu buza lăsată, supărat; *a drâmboia* vb. intrans. I. «A plânge»). Șt. Pașca, Crișcior.
- Cf. bulg. *drumboj*, s.-cr. *drombulja*, idem.
- drâmbótu**, adj. Supărăcios. V. Cutcan, Bonț.
- Deriv. din *drâmboia*.
- drășcăli**, vb. trans. IV-a. A rade iarba cu sapa. V. Cutcan, Bonț.
- drăvălu!**, vb. trans. IV-a. A scutura. N. Drăgan, Sângeorz.
- Cf. *a zdrăvul* a vântură (bucatele). Șt. Pașca, Crișcior.

- drengos**, adj. Leneș, molatec. V. Cutcan, Bonț.
- dripi**, vb. trans. IV-a. A călca în picioare. Șt. Pașca, Crișcior.
- dripeliște**, S. f. Loc frământat, dripit de picioare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Derivat din **dripi**, **dripăului**, cu suf. -iște.
- driuci**, s. plur. Lemne lungi și rotunde în care se fixează fușteii la scară. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- droágă**, s. f. Pian. N. Drăganu, Sângeorz.
- drúgă**, Porumbul nedespoiat și nesfărâmat. N. Nicolaescu și G. Marinescu, Gorj.
- drúgă**, s. f. Nume de ocară dat femeilor bune de gură și slabe de lucru. N. Drăganu, Sângeorz.
— Cf. a **îndrugă**, «a vorbi fleacuri».
- drugăleáță**, s. f. Fus mare pentru lână. V. Cutcan, Bonț.
— Probabil printr'o disimilare din **drugineață** (cf. la *TDRG*) (?).
- druéte**, s. m. Un lemn gros și scurt: *Dă-mi druietele ăla să șed pe el*. N. Nicolaescu, Gorj.
- drúlá**, s. f. Femeie depravată. V. Cutcan, Bonț.
- dúbă**, s. f. Clopotul dela oi. (Fig.). Fată bătrână, V. Cutcan, Bonț.
- dubálă**, s. f. Femeie leneșă. V. Cutcan, Bonț.
- dueni**, vb. intrans. IV-a. A miroși. (— *Deriv. ducnet*, s. a. Miroși). N. Nicolaescu, Gorj.
— Din **duhni**, idem.
- ducucít**, adj. Nemernic, mișel. Dr. V. Corbu, Zagra.
- dud**, s. m. Pâne mică. G. Vulcu, Răhău.
- dudă**, s. f. Om prost, idiot. (— *Deriv. dudan, dudălu*, idem). A. P. Bănuț, Bihor și Sălaj.
- Dúdaș**. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- dúdet**, s. a. Tunet, vifor. N. Drăganu, Zagra.
- dúdură**, s. f. Femeie neastâmpărată. V. Cutcan, Bonț.
- dúlla**, în expresii ca: *S'o pus cu dufla pe mine să-i dau fata și i-am dat-o*. Șt. Pașca, Crișcior.
- dughie**, s. f. Fânaț artificial dobândit prin cultura meului pasăresc. D. Rădulescu, Rudari.
- dul**, s. a. Umflătură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- duléu**, s. a. Rozor între holdele arate. A. P. Bănuț, Bihor.
— Din ung. **dülö**, idem.
- Dumán, Dumána**. Nume de vite cornute. N. Nicolaescu, Gorj.
- durgă**, s. f. Nume de ocară dat unei femei guralive și leneșe. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Metatezăt din **drugă**, de mai sus.
- durgălu**, vb. trans. IV-a. A rostogoli, a face zgomot prin purtarea unui obiect pe dușumea. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Metateză din **drugălu**, **durigălu**, din **durigă**.
- durgină**, s. f. Răstălnița patului. P. Nișca, Bulzești (Zarand).
- durșloág**, s. a. Cf. *croișloag*, mai sus. Șt. Pașca, Crișcior.
(— Din germ. *Durchschlag*, S. P.).
- duș**, s. a. Arțag, capriciu: *Om cu duș*. C. Rebreanu, Bistrița.
- dúșnie**, s. a. Stupușul de lemn care se pune în gaura făcută în doagele butoiului. N. Nicolaescu, Gorj.
— Derivat din **duh** cu suf. -nie.
- dustușl**, vb. trans. IV-a. A cercetă, a spionă, a auzi o veste: *Am fost să dustușesc când vine doctorul în sat să-mi duc copilul la ultoit. Dustușii pe drum și-l găsii*. Șt. Pașca, Crișcior.

F

familieș, s. m. Cel care ține de o familie. Îndeosebi un om bătrân ținut de o

- familie până la moarte, în schimbul averii lui. Șt. Pașca, Crișcior.
— Derivat din **familie** cu suf. -eș.
- fărbălu**, vb. trans. IV-a. A stropi. G. Vulcu, Răhău.
— Din germ. **färben**, cu înțeles evoluat prin întrebuițări ca: a **fărbălu** via.
- fărcău**, s. m. Om ușuratic, hoinar, vagabond. V. Cutcan, Bonț.
- Din ung. **fark** cu suf. -ău după modelul sinonimului **codălău**.
- fărfăit**, adj. Avar, necomunicativ, răutacios. V. Cutcan, Bonț și V. Bucur, Frata.
- făhăuărt**, s. a. Scobitura mai strămtă, ca de obicei, în baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. **Verhau-Ort**.
- fășăi**, vb. refl. IV-a. «După ce se face mămăliga cu brânză, se mai lasă puțin să se fășăiască». C. Rebreanu, Bistrița.
- fășângo**, s. m. Măscăriciu, băiat mascat care umblă pe la casele cunoscuților în fășang (carnaval). N. Socaciu, Crișcior.
- fășcă**, s. f. Colivie. V. Cutcan, Bonț.
- fătcă**, vb. trans. IV-a. A molestă, a cicăli, a batjocori, a huidui. I. Sohorca, Sângeorz.
- făulă**, s. f. Statură, fizionomie, figură: *Faină făulă de om*. Șt. Pașca, Crișcior, V. Lazar, Jina. (—V a r. **făură**, idem V. Bucur, Frata).
- fecéu**, s. a. Cuptor. A. Frăsinariu, Chiuza.
— Cf. ung. **leccseni** «a stropi», «a împroșcă». Făcut din cărămidă, cuptorul trebuie împroșcat, mereu, cu tencuială.
- fede**, s. f. Vlagă, putere, vânjoșie, virilență: *Nu-i fede în bărbat-mieu* (sic) *de cân' o fost în bătaie*. Șt. Pașca, Crișcior.
- feleher**, s. a. În întrebuițări ca: *Mă ia la feleher* = *Mă ia de scurt*. C. Rebreanu, Bistrița.
- felétie**, s. a. Un băț cu cărpe la capăt care servește la unsul osiilor dela car. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. **feleștioe** în *DA*.
- fénă**, s. f. Rușine, ocară, întrebuițat în forme stereotipe: *mânca-l-ar fena; ce fend cauți pe-aici?* Șt. Pașca, Crișcior.
— E interesant felul cum s'a atenuat gravitatea înțelesului primitiv al cuvântului la noi. În ung. el însemnează «freatș».
— Ung. **lene**.
- feștelău**, s. a. Un smoc de călți de cănepă sau de in. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. **feștilă** < slav. **svestilo** (*DA*).
- fetán**, s. m. Fag cu coroană de crăci foarte bogată. A. P. Bănuț, Bihor.
- Fetișă**. Nume de vacă. N. Nicolaescu Gorj.
- fiflie**, adj. Sfătos, deștept (depreciativ) V. Cutcan, Bonț.
- filigóre**, s. f. Vilă, edificiu somptuos. G. Vulcu, Răhău.
- Filșán**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- firétie**, adj. Vioiu: *Ce copil firetic!* V. Bucur, Frata. (Cf. *DA*. s. v.).
- firflzón**, s. m. Om neghiob. N. Drăganu, Căian.
- firtăl**, s. m. Filer, ban. N. Drăganu, Sângeorz.
— Din germ. **Viertel**.
- fitău**, s. a. Bumbac roșu sau negru de calitate aleasă cu care se cos motive pe albituri: *Se poartă cămeși cu gulere împodobit cu pene de fitău ori măргеle*. N. Drăganu, Negrilești.
— Din ung. **fejő**, idem.
- fițărău**, s. m. Copil mic. N. Nicolaescu, Gorj.
— Derivat din **fășă** (cf. *DA*).
- flámă**, s. f. Familie (numeroasă?): *S'odus a munte* (sic) *cu toată flama*. V. Lazar, Jina.

- flășcă**, s. f. Sticla în care se ține băutura pentru trebuința căsenilor. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- flăști**, s. plur. (?) Verigi de fier cu care se fixează coasele la toporăște. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- flec**, s. a. Poledită, lapoviță. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- fleár**, adj. Vorbăreț, guraliv. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. **fleură**, gură. și **flecar**
- flecui**, vb. intrans. IV-a. A ninge și a plouă deodată. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- flecăni**, vb. intrans. IV-a. «O curea dela ham neîncheiată, care atârână, în fuga calului flectăne». G. Vulcu, Răhău.
- flénciu**, s. a. Oboeală, toropeală. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- fleándură**, s. f. Lovitură cu dosul palmei. V. Cutcan, Bonț.
- fleără**, s. f. Gură rea. V. Cutcan, Bonț.
- flească**, s. f. Gură, în sens injurios. V. Cutcan, Bonț.
- fleoăcă**, s. f. Noroiu subțire, mâl. P. Nișca, Crișcior.
- flínder**, s. m. Vagabond. V. Cutcan, Bonț.
- flíort**, s. m. Nădrăgar. A. P. Bănuț, Chioar.
- floacă**, s. m. Om bătrân, slab și cărunt. V. Cutcan, Bonț.
— Derivat din **floc** (de lână albă).
- flomoștóc**, s. a. Cocoloș. V. Cutcan, Bonț.
- Floriceál**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- floșcotină**, s. a. Femeie căreia-i plac vorbele, intriga. V. Cutcan, Bonț.
- floștină**, s. f. Curvă, femeie decăzută și bețivă. V. Cutcan, Bonț.
- floștoáncă**, s. f. Femeie leneșă. Șt. Pașca, Crișcior.
- floștori**, vb. trans. IV-a. A pavă cu piatră. G. Vulcu, Răhău.
- Germ. **phlastern**, idem.
- fluștán**, s. a. Varza care crește fără să facă căpățână. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- flútură**, s. f. Invelitoarea dela gât înnodată în forma unui fluture. S. Dragoman, Nocih.
- foárot**, s. a. Rămășiță, rest de piatră ruptă de explozie în cursul unui șut în baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. **Vorrat**.
- focjú**, s. m. Licuriciu. V. Cutcan, Bonț.
— Compus din **foe** † **víu** (cf. în *DA*. **F o c u l l u i D u m n e z e u**).
- fofológ**, adj. Leneș, indolent. V. Cutcan, Bonț.
- foitui**, vb. trans. și refl. IV-a. A mână repede: *Nu foitui calul că nu-i nici o grabă*. A se sătura peste măsură: *Vaca s'a foituit de rapițd*. V. Cutcan, Bonț.
- fólu**, s. m. Copil gras și slăbănog. C. Rebreanu, Bistrița și Șt. Pașca, Crișcior.
- forcoál**, vb. intrans. IV-a. Verb onomatopEIC care imită zgomotul pe care-l face mămăliga sau păsatul când clocoțește. V. Bucur, Fiata.
- forzoát**, s. a. Piatră stearpă, care nu conține nici un minereu, ce se aruncă pe știurț sau piatră măruntă. (— *D e r i v. forzoál*, vb. trans. IV-a. A aruncă cu pietre dintr'o grămadă). Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. **Vorsatz**, din **vorsetzen**.
- fosál**, vb. intrans. IV-a. A răsufli greu, a găfâ: *I bătrân, sáracu, că numa fosáie*. Șt. Pașca, Crișcior.
— OnomatopEE.
- fótă**, s. f. Orice lucru care poate servi de asemănare cu un membru al corpului omenesc bolnav și diform. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- fotoghín**, s. a. Petrol; (Fig.) țuică. Șt. Pașca, Crișcior.
(— Din germ. **Photogen**, S. P.).

frichini, vb. trans. IV-a. A face masaj, a frecă cu apă. N. Nicolaescu, Gorj.
— In *DA* se dă un înțeles îndepărtat.

frige-borș, (i d i o t.) Duce lipsă. V. Cutcan, Bonț.

friș, s. a. «Haină pe care o poartă bărbaii mai tineri, făcută din pănură sură și care ajunge numai până la brâu. Cea de postav se numește *flâne a*». N. Drăganu, Ciceiu-Corabia.

Frânza. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.

fulór, adv. In expresii ca: *Iese fuior pe nas*; când cineva bea o apă minerală care conține acid boric, simte gazul ieșindu-i prin nas. Dr. P. Corbu, Zagra.

fundúe, s. a. Claie de fân abia începută. V. Bucur, Frata.

funduréiu, s. m. Cantitatea de fân rămasă la temelia clăii. N. Drăganu.

furt, adv. Neîncetat: *Tot furt*. C. Rebreanu, Bistrița.
— Germ. *fort*, idem.

furteăță, s. f. Boală (?). V. Lazar, Jina.

G

gádină, s. f. (Fig.). Om de nimica, rău la suflet. E. Cioran, Rășinari.

gâjdéiu, s. a. Turmă de oi. N. Drăganu.

gălán, adj. Galant. C. Rebreanu, Bistrița.

gáldán, s. a. O groapă mai mică, în care se găsește apă: *Am băut apă din gáldanul din margina drumului*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Prin substituie de terminație din *gáldáu* (acesta în *DA*).

gámă, s. f. Om desordonat, nepăsător, slăbănog. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

gâmbă, s. f. O boală: *Apucate-ar gâmba să te vâd strâmbându-te*. V. Bucur, Frata.

— Din ung. *gomba*, «ciupercă veninoasă».

gâmbálă, s. f. Epilepsie; ceartă, neînțelegere. V. Cutcan, Bonț.
— Aferează din *agâmbală* (cf. *DA*).

gânăgiós, adj. Lacom, hămisit la mâncare. V. Bucur, Frata și N. Drăganu.

găo^oă, s. f. O fată sau băiat care stă cu gura căscată și ascultă poveștile celor mai mari. V. Bucur, Frata.

gârâie, adv. Belșug, prisosință (?). *E învâțat să aibă de toate din gârâie și pe-acolo duce lipsă*. N. Nicolaescu, Gorj.

Garoaia, Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.

gârbi, vb. intrans. IV-a. A lătră, a ciorovăl. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. a *gârbi*, «a năvăli», «a năpădi» (*DA*).

gărdăoáie, s. f. Ingrăditură în formă de cerc unde se adună nutrețul de iarnă al vitelor. N. Drăganu, Ruștior.
— Augmentativ feminin dela *gard*, *gărdoáie*, *gărdăoáie* (cf. în Banat și Crișana *wagon-vagoane*).

gáură, s. f. Scobitura făcută cu ajutorul unui sfredel în piatra mai rezistentă din baie în care se introduce materii explozive care «se foitoie». Are un diametru de 3—5 și jum. cm. și lungime care diferă după gradul de rezistență al pietrei și după puterea materialului exploziv. După direcția «mânării» sale în stâncă, e de mai multe feluri:
gaură oabă, «bătută» perpendicular în părete;
gaură patron, «mănată» în direcție piezișă, din sus în jos;
gaură șuleană, «mănată» de jos în sus, în «cerime». E cea mai grea de făcut;
gaură pă apă, «mănată» în vatra galeriei, perpendicular pe aceasta (în direcția contrară celei șulene).

gaură pulemă, piezișă, de jos în sus, cu direcție deviată în stânga sau dreapta (contrară, ca direcție principală, celei patron).

a bate găuri = A sfredeli piatra. Băieșii întrebuințează pentru această operație «șticaizul», o bară de fier în șase fețe sau rotundă, cu un diametru de $2\frac{1}{2}$ —6 cm. lățită la un capăt și ascuțită. Intr'un capăt se bate cu «fistăul», un ciocan de $2-4\frac{1}{2}$ kgr. greutate. Când piatra e foarte rezistentă, se bate cu «puțca», ciocan cu coada lungă și mai mare ca fistăul. La bătutul găurilor cu puțca lucrează doi lucrători. Unul bate în șticaiz, celălalt îl învârtește puțin după fiecare lovitură. Din timp în timp se scot cu «dărgul» făinile de piatră adunate în gaură.

a foitoi găuri. În fiecare zi, dimineața, băieșul, după ce ajunge «pă uărt», bate găurile. La amiaz un superior îi controlează lucrul, «face muștra» găurilor. Dacă constată că e destul de adâncă fiecare gaură, băieșul are voie să introducă într'insele materialul de explozie, le «foitoie». La sfârșitul șutului, după ce s'au adunat din uărt toate uneltele de lucru, se aprinde «șindăru» din «foitaș». «Baciul», băieșul șef al uărtului, strigă din toate puterile: «*hop, pușca, două...*» sau alt număr, care indică numărul găurilor cărora li s'a dat foc. Aceasta pentru a încunoștiința pe cei din apropiere că trebuie să se ascundă. După explozie, însoțit de «obărhaieri» și de «hocman», băieșul se întoarce în uărt pentru a examina situația lui. Dacă una din găuri nu «s'a slobozit», e numită «mincinoasă». Șt. Pașca, Crișcior.

găvózd, s. a. Ic, nadă cu care se creapă lemnele. N. Drăganu. (— Deriv. *găvozdi*, vb. refl. IV-a. A se

icui, a se îngheșu, A. P. Bănuț, Sighet).

găoc, s. a. Traistă făcută din pânză, cu care duc copiii cărțile la școală. N. Nicolaescu, Gorj.

găncu, s. a. Neam slab, înapoiat, păcătos. A. P. Bănuț, Maramureș.

găușă, s. f. Capră oacheșă. N. Drăganu, Sângeorz.

ghelălu, s. a. Gălăgie, zgomot: *Copiii fac ghelaiu când sunt mulți*. (Deriv. *ghelăi*, vb. intrans. IV-a. A face zgomot). N. Nicolaescu, Gorj.

— În *DA ghelal*, interj.

ghévă, s. m. Frate de mire. N. Drăganu, Sângeorz.

Ghidán. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

ghilúș, s. a. Petrecere făcută de flăcăi noaptea, cu ocazia unei nunți sau logodne. D. Rădulescu, Rudari.

— Din ung. *gyülés*, «adunare».

ghișbón, s. a. Ruda de lemn cu care se strânge fânul pe car. G. Munteanu, Ocna-Sibiului.

ghizdă, s. f. Tăietură de buzunar fals la cioareci, cu găietan împrejur. C. Marinescu, Dolj.

gioávlă, s. f. Noroiu: *A plouat și s'a făcut o gioavld de nu puteai umblă*. N. Nicolaescu, Gorj.

giol, vb. trans. IV-a. A învinge. N. Drăganu.

girdán, s. a. Salbă de galbeni mari austriaci (în «salbă» sunt numai galbeni mici). C. Lacea, Brașov.

gitrului, vb. trans. IV-a. A apucă. N. Drăganu.

— Din ung. *gyötör*, (com. N. Drăganu).

glas, s. a. O pieleță moale, de culoare albă-surie, care se găsește în crăpăturile unui fag bătrân. Se folosește în loc de iască sau se fierbe și se prepară din ea o băutură contra răgușelii. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

gleámboș, adj. Indispus. Dr. V. Corbu, Zagra.

godărlău, s. a. Loc strămt între două case. G. Munteanu, Ocna Sibiului.

gogi, vb. intrans. IV-a. A priveghiă, a păzl. V. Cuctanu, Bonț.

— Atestat și'n *DA*, dar cu alt sens.

gogléze, s. plur. (?). Fructe necoapte: *Să nu mânzi multe gogleze că te doare stomacul*. N. Nicolaescu, Gorj.

gogi, s. a. Țipăt strident pe care-l scot copiii mici plângând și cei mai mari din răutate, răcnet. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

golét, s. m. Strein (în sens batjocoritor). V. Lazar, Jina.

golomóz, s. a. Murdărie: *Nu aduce acasă atâta golomóz de pe drum*. Dr. V. Corbu, Zagra.

góniță, s. f. Femeie murdară la haine. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

— Cf. *DA*, alt înțeles.

goșoiu, adj. Imbrăcat rău, zdrențos; supărat. V. Cutcan, Bonț.

— Derivat de *DA* din goșă. Cf. însă tot acolo goșă, văzut de P a p a h a g i T., *Grai și suflet*, II fasc. I, p. 56. în numele propriu Góthus, din care derivă și *DA* pe gotă. Goșoiu, Goșa, se întâlnește în onomastica Munților Apuseni.

grămádă, adv. Mult de tot: *Am o grămadă de lucru. M'am gândit o grămadă până am gdsit hiba*. V. Lazar, Jina și Șt. Pașca, Crișcior.

grămpină, s. f. Crumpenă, baraboiu, nap. N. Drăganu.

gras, adj. Se zice *var gras*, amestecătură de nisip și var în care cel din urmă abundă. *Vreme grasă*—vreme bună. V. Lazar, Jina.

grobîște, s. f. Cimitir. D. Rădulescu, Rudari.

grumázăre, s. f. Gulerul cămășii. V. Cutcan, Bonț.

gúdră, s. f. Femeie stricată. V. Cutcan, Bonț.

— Din *gudă (DA)*, cu r din apropierea de *gudura*. Cf. în *DA*, *gudrea*, «câtea care se gudurește».

gudură, s. f. Femeie lingușitoare. V. Cutcan, Bonț.

— Derivat din *gudură*.

guduróiu, adv. Noros, închis, gata de ploaie. A. P. Bănuț, Sălaj.

gúgiu, s. a. Gropița mică în pământ care servește la jocul cu mingea al copiilor. N. Nicolaescu, Gorj.

gujbit, adj. Strâmb, cocoșat. (—D e r i v.)

gujbă, s. m. Om cocoșat, ghebos). V. Bucur, Frata.

gúrá, s. f. Inceput: *E greu până prinzi gură la pânză*. E. Cioran, Rășinari.

gvalír, s. a. Pian, N. Drăgan, Pianul de jos.

—Metateză din *clavír*.

H

háboca, s. f. Violență, forță, îndrăzneală, dușmănie: *A intrat cu haboca în curte*. V. Bucur, Frata.

háburl, s. plur. (?). Chefuri de orice fel. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

— Înțeles dezvoltat din acela din *DA* de «șezătoare».

hăgáună, s. f. Joardă, bețișor, nuia uscată. V. Lazar, Jina.

háil, s. a. Șold mare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

háinál, s. a. Mulțime de oameni în drum: *Se duc la târg cu háinalu. Nu veni de la joc cu háinalu, veni singurd*. Șt. Pașca, Crișcior.

— Din ung. *hajnal* «revărsat de zi, auroră». Pare că exemplul întâiu lămurăște puțința unei asemenea dezvoltări de sens: la târg se pleacă dimineața și oamenii merg în grup.

háit, s. a. Cisternă. A. P. Bănuț, Maramureș.

- hăitoacă**, s. f. Indoitura dela cioareci sau dela pantaloni: *Fă-ți hăitoacă la cioareci că-i mare tina și-i mozoleşti.* Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. ung. *hajtani, hajtlók*, «indoitură».
- hăizăș**, s. a. Loc înclinat pe care se dau la vale lemnele din pădure. A. P. Bănuț, Bihor.
— Ung. *hajzás*.
- hajmandău**, s. m. Haimană. V. Bucur, Frata.
— Cf. *DA* s. *h o j m ä l ä u*.
- hălă**, s. f. Vită, sau și om mănăcioc și flămând: *Hala asta nu mai tace.* Șt. Pașca, Crișcior.
- hălăi**, vb. trans. IV-a. A vorbi multe, a ciorovi: *Ce tot hălăi aici de pomand?* N. Nicolaescu, Gorj. (V a r. *holăi*, idem, A. vorbi pe cineva de rău în gură mare, a insulta cu vorba așa ca să audă și alții: *M-o holdit pe drum și mi-o spus că-s mișel.* Șt. Pașca, Crișcior.)
Derivat din *hulă*. Tot de aici trebuie să se explice și *hălălăi* (*DA*).
- hălămân**, s. a. Grămadă de plute. A. P. Bănuț, Maramureș.
— Cf. ung. *halom*.
- hăláp**, adj. Lacom, hrăpăreț. N. Nicolaescu, Gorj.
- hălărie**, s. f. Ceeace se află în desordine. În înțelesul adverbial: *Boii se țin hălărie după vacă.* N. Nicolaescu, Gorj.
- hălău**, s. a. Batjocură. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
— Derivat din *hulă* (*hulău, hălău*).
- hălcă**, s. f. Larmă, tărăboiu. N. Drăganu. Parcelă mică și îngustă de pământ. A. P. Bănuț, Bihor. Jumătatea unui bostan sau castravete. V. Bucur, Frata.
- hălcuri**, plur. Vase: *Nu-mi umblă prin toate hălcurile.* Dr. V. Corbu, Zagra.
- hălăgătină**, s. f. Om strein, venitură; sărac lipit: *Mai acu' o săptămână, ne veni o hălăgătină, să ne ia pita din mână.* Șt. Pașca, Crișcior.
- halovânti**, Înțeles puțin precis: *Halovanti de-aici că m'am săturat de voi.* (— V a r. *halovrii*, idem. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.)
- hânc**, s. a. Râpă, drum rău. A. P. Bănuț, Sălaj.
- hâmpă**, s. f. Boacăna, eroare. V. Cutcan, Bonț.
- hâmpău**, s. m. Un om mare, namilă. V. Cutcan, Bonț.
- hâmpotă**, s. f. Căne mare, dulău. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *hâmpău* mai sus.
- handrobute**, s. f. Femeie proastă. V. Cutcan, Bonț.
- hângăni**, vb. trans. IV-a. A bătători. V. Cutcan, Bonț.
- hangău**, s. m. Numire dată în batjocură și ca desmerdare băiețandrilor ce trec de adolescență. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hânsă**, s. f. O anumită parte, indiferent de mărime, despărțită dintr'un întreg: *Noi o hânsă am isprăvit, dar vezi, ceilalți nu țin cu noi.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hânțui**, vb. trans. IV-a. A trage și a împinge pe cineva, în batjocură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Din *hanț* (cf. *DA* s. v.).
- hâpchină**, s. f. Hop, râpă, coastă ruptă de ploaie. N. Drăganu, Valea Someșului. (— V a r. *hópcină*, s. f., idem. Șt. Pașca, Crișcior.)
— Din *hop* † suf. *-ină*.
- harabută**, s. f. Apă de sodă. N. Drăganu, Căian.
- hărăgúș**, s. m. Arșag, încăpățănare, moft. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *haragos*, «supărăcios».
- hărămúge**, adv. Înțeles puțin clar: *Șe ține hărămúge de mine; Vine hărămúge.* N. Nicolaescu, Gorj.

- Cf. în *DA*. † *hărămu*, «bandă, ceată».
- harapău**, s. a. Clește. V. Cutcan, Bonț.
— Ung. *harapó*, idem.
- hârciog**, s. m. Copil rămas din creștere (?). V. Cutcan, Bonț.
- hârji**, vb. refl. IV-a. A se hârjoni. P. Nișca, Crișcior.
- hărmălioău**, s. f. Necaz, neplăcere: *Cu clăile astea am avut multe hărmălioace*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hârșuros**, adj. Dupuros. N. Drăganu, Sângeorz.
- harțabală**, s. f. Om de nimic, om fără prestigiu, cu purtări rele. N. Nicolaescu-Gorj.
- hâșcă**, s. f. Pielea vitelor cari au suferit de o boală pierde părul sau lâna și rămâne hâșcă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. *hașcă*, în *DA*.
- haștarău**, s. a. Lemn sucit, noduros, inutil. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hăștoriță**, s. f. Femeie rea de gură. E. Cioran, Rășinari.
- hățău**, s. a. Duraiul din pădure pe unde se dau lemnele la vale. A. P. Bănuț, Maramureș. (D e r i v. *hățăuși*, vb. refl. IV-a. A se mișcă din încheieturi. P. Nișca, Crișcior).
- hătjelă**, vb. trans. I-a. A bate pe cineva. G. Vulcu, Răhău.
- heberéu**, adv. Fără rost, de cap: *Umblă heberéu*. V. Bucur, Frata.
- heicui**, vb. trans. IV-a. A da înapoi: *Heicuieste pușin carul cu boii*. V. Bucur, Frata. (V a r. *heoci*, idem. Șt. Pașca, Crișcior).
- hélpeș**, adj. Beat. N. Drăganu, Căian.
- hip**, s. a. Clipă, moment: *Intr'un hip se răstoarnă*. C. Rebreanu, Bistrița.
- hirbéică**, s. f. Cratiță. G. Vulcu, Răhău.
- hîre**, s. f. Pomină, poveste, amintire: *Nici hîre de lucrul acela*. A. P. Bănuț, Bihor.
— Ung. *hír*, «știre».
- hlioápă**, s. f. Gură mare: *Ține-ți hlioapa*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Postverbal dela *hlipl*.
- hoăbiță**, s. f. Femeie grasă cu gesturi domoale. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hoămpă**, s. f. Groapă: *Nu te jucă pe lângă hoămpa aceea că numai cazii în ea*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi și V. Cutcan, Bonț.
- hobăni**, vb. intrans. IV-a. A umblă le-gănându-se. V. Cutcan, Bonț, V. Bucur, Frata.
- hod**, s. a. Ciuhă, semn de opreliște în holdă. V. Cutcan, Bonț.
- hodăle**, s. f. Pășune. V. Cutcan, Bonț.
- hodăiță**, s. f. Un edificiu din jurul casei: *cocina, șura, etc.* Șt. Pașca, Crișcior.
- hódăș**, adj. Mare, desvoltat: *Are cur hódăș*. C. Rebreanu, Bistrița. V a r. *hodăș*, idem. Cu cearcăne la ochi: *Capră cu hódășe la ochi*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Din ung. *hodos* (?).
- hodlu**, vb. trans. IV-a. «Pe tină mare, frățeanul, până la drumul mare care e pietruit, își duce căruța cu boii și numai de acolo prinde calul la ea. Operația aceasta se chiamă a h o d l u ». V. Bucur, Frata.
— Din ung. *haladni*.
- hodorél**, adv. Asemenea, egal. V. Cutcan, Bonț.
- hodrobéle**, s. plur. Complex de unelte de preț mic: *Ia-ți hodrobelele și șterge-o*. G. Vulcu, Răhău.
- hodogón**, s. a. Bucată de lemn ce se folosește în loc de clește la foc. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- holoáne**, s. plur. Materii murdare, gunoiu, gogleaz: *In grăul dela noi sânt multe holoane*. N. Nicolaescu, Gorj.
- holúmb**, s. a. Semnul care indică granița țării. G. Munteanu, Ocna-Sibiului.
- holún**, s. a. Grămadă de lemne încăl-cite care închid o trecătoare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

- honeâ**, vb. trans. I. A lovi fără milă.
Intrans. A îngenunchiâ în fața unor nevoi de ordin material. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hônioș**, adj. Murdar. V. Cutcan, Bonț.
- hont**, adj. Șchiop, schilav. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hopsă**, s. f. Ințeles puțin clar: *Nu-i cununat cu ea; o ține numa așa de hopsă. Taie vite'n sat de hopsă. O tăiat un porc de hopsă.* C. Rebreanu, Bistrița, V. Bucur, Frata.
 — Din ung. *hopsa*, cf. la *SzMTS* I. 885—86.
- hóră**, s. f. Lâna ieșită la învelitul în piuă. N. Drăgan, Căian.
- horâiță**, s. f. Broboadă. N. Drăganu, Sângeorz.
- horholină**, s. f. Femeie bătrână, babă. V. Cutcan, Bonț.
- horhoni**, vb. intrans. IV-a, A râde pe înfundate, a chicoti: *Ce horhonești atâta?* N. Nicolaescu, Gorj.
- horj**, s. a. O bucată de scândură cu o lamă de fier la capăt, pe care frecând tuleul de cucuruz se sfarmă grăunțele. (—D e r i v. *horji*, vb. trans. IV-a. A sfărîmă cu horjul). V. Bucur, Frata.
- horzoni**, vb. refl. IV-a. A se înălța, a se urcă, a aburcă. N. Drăganu.
- hozâte**, s. plur. Complexul tuturor lucrurilor pe care le duce cu sine un călător. N. Drăganu, Sângeorz.
 — Cf. ung. *hozatni* «a procură», *hozatal* «transport» *SzMTS* I, 894.
- hreăbă**, s. f. Coastă de munte. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hreăbân**, s. a. «Rustenartiges Werkreng zur Bearbeitung der Wale». N. Drăganu.
- hreance**, s. plur. (?). Fructe necoapte. Dr. V. Corbu, Zagra.
- hréturi**, s. plur. (?). Hreance. N. Drăganu, Zagra.
- hublâl**, vb. trans. IV-a. A gonî pe cineva bătându-l, a fugări. Șt. Pașca, Crișcior.
 — Cf. ung. *hubolyositani*, «a boldi, a da pumni» *CzFMSz*, II, 1723.
- huc**, adv. *Uneori de mânie te faci huc de nu ești bun de nimic.* C. Rebreanu, Bistrița și N. Drăganu, Zagra.
- hudă**, s. f. Baie: *Altă hudă or lucrat pe valea aia.* Șt. Pașca, Crișcior.
- hudubăf**. Nume de ocară dat femeilor. V. Cutcan, Bonț.
- húdură**, s. f. Femeie depravată. V. Cutcan, Bonț.
- húduři**, s. plur. Pădure tăiată, cioate, butuci. N. Drăganu, Chioar.
- huduvărcă**, s. f. Ciomag, boată:
*Îți pareă bine c'ai scăpat
 Cu toporul neluat,
 Și cu capul neciumat,
 Ori de huduvarcă spart.* G. Vulcu, Răhău.
- huidúmă**, s. f. Femeie urită. V. Cutcan, Bonț.
- huiu**, adj. Prost, fără judecată. G. Vulcu, Răhău.
 — Din ung. *hülye*, idem.
- húioș**, s. a. Haină cu mâneci. V. Bucur, Frata. Haină de coloare vânătă: *Peste vestă se poartă huiosul care de regulă e făcut din pănură albă și e împodobit cu o panclică neagră.* N. Drăganu, Reteag.
- huluzău**, s. a. Cânepa care crește pe marginea cânepiștei, tortul căreia se folosește la lucruri ordinare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- humen**, † «O stare mentală care dovedește slăbirea memoriei». I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- hurîște**, s. f. Copil neastâmpărat. E. Cioran, Rășinari.
 — Derivat din *hurui*, cu suf. -iște (cf. *alergăriște*, *măsorîște*, *Pascu*, *Sufixe*, 252).
- hurlúp**, s. a. Două prune concrescute. V. Bucur, Frata.

huști, vb. trans. IV-a. A sfărîmă boabele de pe tuleu. N. Drăganu.

huzăti, vb. trans. IV-a. A lucra din greu, a umbla mult: *Huzătirdm azi și mă dor picioarele*. Șt. Pașca, Crișcior.

— Din ung. *huzatni*.

I

ialojiță, s. f. Femeie mare, grasă. V. Cutcan, Bonț.

(— Cf. *ialoviță* *TDRG* s. v.).

ibărsie, s. a. Bârlog; un loc unde se lucrează în baie de jos în sus; șutăul pe unde se aruncă piatra dela o galerie de sus la una de jos în timpul construcției. Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. *Übersicht*.

ibi, vb. trans. IV-a. A suferi, a plăcea, a iubi: *Casa asta nu ibește să îți mățd*. Șt. Pașca, Crișcior — Din a iubi.

ibovnică, s. f. In: *Drăguța tot își dă, ibovnica tot să-i dai*. Șt. Pașca, Crișcior.

ic, s. m. Copil alintat. V. Cutcan, Bonț.

ieftă, vb. refl. I-a. A se zvonî, a se auzi: *De când s'a ieftat că Ion a murit în Basarabia...* D. Rădulescu, Gorj.

ielită, s. f. Vânt subțire care bate în cursul verii: *ielitd, Ielitd, cum mă tai la pelitd*. E. Cioran, Rășinari.

iepoștină, s. f. Femeie mare, grasă și leneșă. V. Cutcan, Bonț.

— Derivat din *iapă*.

iepurilă. Poreclă dată unui om fricos. V. Cutcan, Bonț.

— Din *iepure* † suf. -ilă.

iepurină, s. f. Femeie spornică, cu copii mulți. V. Cutcan, Bonț.

— Din *iepure* † suf. -ină.

ierdăș, s. a. Iugăr, întindere de pământ de o anumită mărime. E. Cioran, Rășinari.

— Cf. ung. *Járda GhDMR*, 351.

iergălăș, s. a. Larmă mare, zgomot de orice fel. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

ierhă, s. f. Piele de oaie argăsită. N. Drăganu, Sângeorz.

iertul, vb. trans. IV-a. A extirpă, a nimici, a tăia arborii de pe un loc. (— *Derivat iertaș*, s. a. Loc extirpat de arbori). A. P. Bănuț, Sălaj.

igán, adj. Vioiu, zburdalnic: *Igană copild!* E. Cioran, Rășinari.

— Din *vigan* > *yigan*.

Ilíana. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.

imbăgiuă, vb. trans. I. A cuprinde, a apuca: *L-o imbăgiuat somnul*. V. Bucur, Frata. A încurcă. N. Drăganu, Zagra.

imbălă, vb. trans. I. A spune vorbe triviale. V. Bucur, Frata.

— Cf. *bală* (*DA*).

imbălgînă, vb. trans. I-a. A înholbă ochii: *imbălgînd ochii!* = înhoalbă ochii! V. Lazar, Jina.

imberbecă, vb. trans. I-a. A da brânci cuiva. V. Bucur, Frata.

imbondrojî, vb. trans. IV-a. A îmbrăcă pe cineva în haine rele, cu scopul de a nu fi cunoscut, a mască. V. Bucur, Frata. (— *Derivat bondroj*, s. m. Un fel de bufon, măscăriciu, fășangoiu. Șt. Pașca, Crișcior).

— Din ung. *bóndrus*, «mască». (*SzMTSZ*.)

imbonțat, adj. Supărat, toropit: *Ce stai imbonțat ca o mireasă?* N. Nicolaescu, Gorj.

— Derivat din *bont* (*DA*, s. v.) (?).

impăiat, adj. Cu părul creț: *oi împăiate* = cu părul creț. N. Drăganu.

impălăi, vb. trans. IV-a. A merge repede. N. Drăganu.

impărtaștină, s. f. Impărțeală. V. Bucur, Frata.

— *împart* † *ăștină*. (cf. (Cucuruzaștină, coșăștina)

impoticăli, vb. refl. IV-a. A se schimonosi, a suferi. V. Lazar, Jina.

— Cf. slav. *tokalo*, «ascuțit», cu prefixul *po-*, cf. *po-negri*.

- împujeică**, vb. trans. I In stereotipe ca: *pe împujeicate* = pe întrecute. N. Drăganu. Refl. A da sau a primi curaj într'o încercare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- împulpă**, vb. refl. I. A se încurajă, a se încrede, a se forță. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Înatul porcilor**. Ziua de 20 Decemvrie când începe tăiatul porcilor pentru Crăciun. V. Lazar, Jina.
- închelmul**, vb. trans. IV-a. A mesteca cu tărățe buruenile cari se dau porcilor. V. Lazar, Jina.
— Derivat din *chelm* (=pielm).
- închiicîós**, adj. Incuiat, rezistent la despicat: *Al' dată fagu-i închiicîós de nu-l crepi*. Șt. Pașca, Crișcior.
- închiocăla**, vb. refl. I. A se întremă, a se însănătoși. N. Nicolaescu Gorj.
— Cf. *DR*.
- înclefăștă**, vb. trans. I. A cuprinde nervos și cu putere un corp și a-l ține a timp mai îndelungat. Două tulpini îngemănate sunt înclefăștate. In-drăgostiții, stând multă vreme îmbrățișați, sunt înclefăștați. Mâna care ține pe cineva de păr sau de haine, e încleștată; doi rivali luptându-se, sunt înclefăștați.
A înțepenî, a amorți: *Mi se înclefăștaseră fălcile de frig*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Contaminat din *încleștă* † *înșfăcă*.
- încondură**, vb. trans. I. A desemnă, a face diferite figuri. N. Nicolaescu, Gorj.
— Neologism ?
- încotî**, vb. trans. IV-a. A cotî, a lovi, a da ghionturi. G. Munteanu, Sătmăr.
- încotroji**, vb. trans. și refl. IV-a. A adună bine haina pe lângă corp, a se îmbracă de iarnă. Șt. Pașca, Crișcior.
- încrăcănă**, vb. trans. I. A îndol (picioarele strămbe). N. Nicolaescu, Gorj.
- încrăciuna**, vb. refl. I. A se înfricoșă peste măsură, a se înfioră: *M'am încrăciunat în spate când am văzut bătăia*. C. Rebreanu, Bistrița.
- încrâncionă**, vb. refl. I. A se îngrozî: *Voai, că și amu mă încrâncionă, cum i-am văzut bătăn'u-se*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Derivat din *crâncen*.
- îndăli**, vb. trans. IV-a. A începe: *O îndălit a striga; or îndălit o baie; luați cântarea de la îndălit*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din slav. *delo*, «acțiune», «operație», «lucru» *MLPSIGrLat*, 187.
- îndata-l-măre**, adv. Indată, neîntârziat: *Vine îndata-i mare* = vine îndată. V. Bucur, Frata.
- îndemnă**, vb. intrans. I. A plecă: *Am îndemnat pe la cântători și am sosit cătră sară*. A. P. Bănuț, Maramureș.
- îndreă**, s. f. Ac. N. Drăganu, Valea Someșului.
- îndupăci**, vb. trans. IV-a. A coase mărunț, cu mâna. C. Rebreanu, Bistrița.
- înfulică**, vb. trans. A încărcă, a clădi. V. Bucur, Frata și N. Drăganu.
- îngăimecit**, adj. Zăpăcit, incurcat, intimidat: *I îngăimecit și nu mai poate răspunde*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Contaminat din *îngăimat* † *zăpăcit*.
- înghebuji**, vb. trans. IV-a. A strămtoră, a incomodă. N. Nicolaescu, Gorj.
- înghiorțai**, vb. intrans. IV-a. A înghiți cu zgomot, a corăi: *Inghiorțae mațele în el*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. *ghiorț*, *ghiorțai* (*DA*).
- îngujbât**, adj. Strâmb. C. Rebreanu, Bistrița.
- îngurzî**, vb. refl. IV-a. A se alintă, a se mădărl, a face semne din buze și umeri în semn disprețuitor. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. în *TDRG*. s. v. înțelesul primitiv.

înăhăi, vb. trans. și refl. IV-a. A răsturnă. G. Munteanu, Cojocna.

înăhămat, adj. Purtat de voința altora. V. Cutcan, Bonț.

înhompă, vb. trans. I. A mânca cu lăcomie: *Dă la pui, da grij, să nu vie găinile, că tot înhoampă*. C. Rebreanu, Bistrița.

inimăș, s. a. Imaș. N. Drăganu.

— Compus prin fonetică sintactică din **în** + **imaș**

în jurături și blesteme: **Beate-ar coaca**; **fii afurisit**; **fii al ghiavu**; **fii alimănit**; **fii al negrii**; **fii al naiba**; **fii al tătaru**; (etim. pop. din tartaru); **fire-ai închinat**; **fire-ai împuțit**; **fire-ai jurat**; **găsi-te-ar doamnele**; **găsi-te-ar hai din peșteri**; **găsi-te-ar hăl din baltă**; **găsi-te-ar năbădăile**; **găsi-te-ar țapăn**; **lovi-te-ar hătaile**; **lovi-te-ar pârdaľnica**; **lovi-te-ar boala rea**; **lovi-te-ar plesneala**; **lovi-te-ar grețurile**. N. Nicolaescu, Gorj.

înșogoiăt, adj. Invelit cu haine rele; de nerecunoscut. E. Cioran, Rășinari.

înșepușcă, vb. trans. I. A coase rău și cu grabă: *Hai, curățește-mi poalele că de cusut le-oi înșepușca eu mintenaș*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

— Contaminat din **înșepa** «a împunge» + **pușca** «a fușări», «a trage chiulul».

interț, s. m. Miel, berbece de trei ani. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

întrucică, vb. trans. I-a. Intruchipă. N. Drăganu.

— Prin metateză din **intruchipă**, **întruk'leă**, **întrucică**.

iobăg, s. m. Econom, agricultor, gospodar. (— **D e r i v. iobăgie**, s. f. Moșie, avere). A. P. Bănuț, Căbești.

iongări, vb. trans. IV-a. A arunca lucrurile inutile la o parte; a curăți locul de lucru din baie. Pentru această muncă se folosesc **iongarii**, băieții tineri, ajutoarele **băieșilor slobozi**. Șt. Pașca, Crișcior.

— Din germ. **jünger**.

ioțon, s. a. Șură, cocină, sau altă edificație din jurul unei case. Șt. Pașca, Crișcior.

iosăg, s. a. Lucru de preț, scump: *Bun iosăg, boii ăștia*. A. P. Bănuț, Căbești.

ipine, s. f. Minte întreagă, rațiune. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

lț, s. m. Copil neastămpărat. V. Cutcan, Bonț.

lușdi, vb. refl. IV-a. A se bate, a se sforța, a se chinul într'o boală: *Era rău beteag; tăd pă tăcă-pă-mnică se iușdea, de gândea că nu-i cu mintea cu tăd*. Șt. Pașca, Crișcior.

— Din **lușni**.

izădiș, s. a. Citație. A. P. Bănuț, Căbești.

— Ung. **izedés**.

izână, s. f. Murdărie. N. Nicolaescu, Gorj. *Ai băgat hainele în izând*. D. Rădulescu, Rudari.

izlă, s. f. Scânție, obiect mic de tot. E. Cioran, Rășinari.

izvărniță, s. f. Zară. A. P. Bănuț. Maramureș.

J

jăbă, s. f. Durere de spate la bătrâni. V. Cutcan, Bonț.

jaludă, s. f. Umflătură pe corp sau pe cap. V. Cutcan, Bonț.

jăpă, s. f. Nuia subțire și elastică. G. Vulcu, Răhău.

jegărit, adj. Urît, murdar: *Am un porc jegărit*. N. Nicolaescu, Gorj.

— Din **jigărit**.

jegmăni, vb. trans. IV-a. A jefui, a despuia: *M'au jegmănit hoșii*. N. Nicolaescu, Gorj.

jep, s. a. Buzunar: *Imi fă trii jepuri la haină*. G. Vulcu, Răhău.

— Ung. **zseb**, idem.

jeregăi, s. pl. Cărbuni aprinși, jar: *Lasă surcelele să ardă să se facă jeregai*. N. Nicolaescu, Gorj.

- jertuitor**, s. m. Lemn cu care se împrăștie focul prin cuptor, jinduitor. V. Cuțcan, Bonț. — Cf. și **jăruitor**, **jintuitor**. Forma **jertuitor** e născută din contaminarea acestora.
- jgâtă**, s. f. Umflătură la grumaz, gușă, orice umflătură pe cap. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- jghiáb**, s. a. Osia vagonetei cu care se scoate piatra din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- jib**, adj. Mare, zdraván: *Ce jib te-ai făcut!* A. P. Bănuț, Gherla, C. Rebreanu, Bistrița.
- jilște**, s. f. Loc deschis, neted. E. Cioranu, Rășinari.
- jiloveátă**, s. f. Prăjină, boată lungă. N. Nicolaescu, Gorj.
- jinár**, s. a. O plantă de apă (?) V. Cutcan, Bonț.
- jináu**, s. a. Bănueală: *Are jinău pe el că i-o furat banii*. Șt. Pașca, Crișcior și A. P. Bănuț, Căbești.
— Ung. *gyanú*, idem.
- jintălău**, s. a. Făcăleț cu care se mestecă în urdă. A. P. Bănuț, Maramureș.
— Din a **jintul**.
- jip**, s. a. Murdărie: *Stă jipul pe el ca pe porc*. N. Nicolaescu, Gorj.
- jirébie**, s. f. (Fig.) Femeie tânără și vioaie. V. Cutcan, Bonț.
- jiț**, s. a. Șezutul dela trăsură. G. Vulcu, Răhău.
— Germ. *Sitz*, idem.
- jmónt**, s. a. Málul care se depune pe fundul canalelor de baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. germ. *schmuddeln*, «a mânji».
- jómp**, s. a. Un fel de vârtej (o spărtură de jos în sus), scurt. Șt. Pașca, Crișcior.
- jonecăneálă**, s. f. Bătaie, ceartă, V. Cutcan, Bonț.
- jontáni**, vb. trans. IV-a. A face zgomot. V. Cutcan, Bonț.
- joștări**, vb. trans. IV-a. A jăpiță, a lovi cu nuiua pe cineva. P. Nișca, Crișcior.
- jóteă**, s. f. Umflătură la gât, gâlcă. V. Bucur, Frata.
- jucufél**, s. m. Executor. V. Bucur, Frata. (V a r i a n t ă: *Ijăcut*, Șt. Pașca, Crișcior).
— Derivat din **jucui**, cu suf. -uț † el.
- judecă**, vb. trans. I. A conține: *Toana de vând judecă vr'o 35 de grame de aur*. Șt. Pașca, Crișcior.
- jufuț**, adv. Plin, tixit: *Târgu-i jufuit de oameni*. V. Cutcan, Bonț.
- jugós**, adj. (Fig.) Gros (despre grumaz) C. Rebreanu, Bistrița.
- juli**, vb. refl. IV-a. A se arde, a se frige: *M-am julit la mână cu apă fiartă*. N. Nicolaescu, Gorj.
- junisčan**, s. m. June, flăcău, de însurat. G. Munteanu, Poiana Sibiului.
- jurbă**, s. f. Jalbă, V. Cutcan, Bonț.
- juruiálă**, s. f. Inghesueală. V. Cutcan, Bonț.

L

- lab**, s. a. Tablă, întindere plană de pământ. V. Cuțcan, Bonț.
- lăbidău**, s. lebedeauă, s. f. Iapa dela răsboiul de țesut. A. P. Bănuț, Sălaj și Bihor.
— Din ung. *lábító* (*SzMTSz*. I, p. 1275, îl atestă în Sălaj).
- Lăbúș**. Nume de căne. N. Nicolaescu, Gorj.
- lăderiu**, s. m. Casar comunal. V. Lazar, Jina.
— Din *ladă* (Cf. *Lada bisericii* = *cassa bisericii*) † suf. -er.
- lăiznă**, s. f. Un leaț care se pune între picioarele mesei sau ale unui scaun pentru a fi mai solid și mai comod; orice leaț. Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. germ. *Leiste*.
- lănțár**, s. m. Inginer de comasație. A. P. Bănuț, Sălaj.

- Derivat din lanț (d e p ă m ă n t), «măsură cadastrală».
- lapanet**, s. a. Plăcintă coaptă pe vatră. V. Cutcan, Bonț.
- lăpăst**, s. a. Noroiu afund, mocirlă pe marginea râului. V. Cutcan, Bonț.
- lăpiștoc**, s. a. Turtă de făină de cucuruz frământată cu apă rece și coaptă în spuză. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- lătună**, s. f. Mulțime (de străini) Șt. Pașca, Crișcior.
- Cf. în limba veche l a t i n, l e t i n, cu sens de «străin».
- lătureau**, s. m. Locuitor dela periferia satului. V. Bucur, Frata. Țăran, om dela sat. Șt. Pașca, Crișcior.
- Derivat din lature.
- lăuț**, s. a. O galerie principală din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- Germ. Lauť.
- lăutor**, s. m. Cumpărător de vite. V. Lazar, Jina.
- Deriv. din lua.
- leáva**. interj. Se adresează cânelui ca să nu mai latre. A. P. Bănuț, Maramureș.
- leápsă**, s. f. Palmă (lovitură). S. Pop, Poiana.
- léeric**, s. a. Haină, suman. A. P. Bănuț, Maramureș. — V a r. *lecru*, Șt. Pașca, Crișcior; *recál* și *lecdr.* idem, S. Pop. — Ung. dial. *rékli*, *lékrl*, idem. Poiana (*SzMTSz*, II, 269—270).
- lecúť**, s. a. Medicină, leac. V. Cutcan, Bonț.
- lefărgău**, adj. Clevetici, intrigant. V. Cutcan, Bonț.
- leťfărie**, s. f. Ocupație cu negustoria. V. Cutcan, Bonț.
- Derivat din leťt (*TDRG*. s. v.).
- lege**, s. f. Spusă: *depă legea lui Ion* = după spusa lui Ion. Este neclar înțelesul în: *Fata la 14—15 ani se bagă cu curu'n lege*. C. Rebreanu, Bistrița.
- léger**, s. a. Petecul de piele pus pe pantalonii băieșilor ca să fie mai rezistenți. Șt. Pașca, Crișcior.
- légíu**, s. a. *Lege: Când unii din copii calcă o lege a jocului, ceilalți îi spun: nu-i legíu* = nu-i exact, nu-i permis. V. Lazar, Jina.
- legumí**, vb. trans. IV-a. A economisi, a cruța: *Legumește cu laptele că nu-ți mai dau*. Șt. Pașca, Crișcior.
- lemnítură**, s. f. Legătură în lemn a pereților din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- leșínat**, adj. Nesătul, mîncău, Șt. Pașca, Crișcior.
- leșnit**, adj. Slăbit: *Eră leșnit de foame*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Contaminat din leșinat † lîhnit.
- leucít**, adj. Beat mort. V. Cutcan, Bonț.
- Derivat din leucă. (Fig.): *beat leucă* = beat mort (cf. *bătut cu leuca*).
- léură**. s. f. Femeie depravată, curvă. V. Cutcan, Bonț.
- Leu**. Nume de căne, N. Nicolaescu, Gorj.
- libărús**, s. a. Citație la judecătorie. V. Cutcan, Bonț.
- libírťă**, s. f. Fată tânără. V. Cutcan, Bonț.
- líep**, s. a. Pată mare de murdărie pe o haină. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- lígav**, adj. Care mănăncă puțin și alege mîncările (omonimul lui mîncăcios). N. Nicolaescu, Gorj.
- lihăi**, vb. intrans. IV-a. A gâfăi. V. Cutcan, Bonț.
- lihăiálă**, s. f. Ocară, înfruntare. V. Cutcan, Bonț.
- limboáťă**, s. f. Nume de ofensă dat străinilor de altă limbă. N. Nicolaescu, Gorj.
- língăi**, vb. trans. IV-a. A linguși, a tămăii pe cineva. V. Cutcan, Bonț.
- Din linguși † língău.
- linzi**, vb. intr. IV-a. A brihăi, a rade fără rost. Șt. Pașca, Crișcior.
- líóp**, s. m. Vagabond, N. Drăganu.

liopotăie, s. f. Strein așezat în sat de curând. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

liopârdăc, s. m. cf. Liopotaie. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

lipife, s. f. Palmă. C. Rebreanu, Bistrița.

— Dela înțelesul de plăcintă, sub influența lui lipi. Cf. însă și plăcintă cu înțelesul de palmă.

lisnițe, s. plur. Poame, fructe. A. P. Bănuț, Sighet.

liț, s. a. Spinul «*Carduus acanthoides*» (descrierea lui în I. Prodan, *Flora*, I, 1069). V. Bucur, Frata.

liucă, s. f. Soră mai mare. V. Bucur, Frata.

— Prescurtat (le)liucă, «lele».

liurcă, s. f. Zeamă proastă, apă caldută. V. Bucur, Frata.

loășină, s. f. Cuiul cu care se țintuește șina de traverse, în baie. Șt. Pașca, Crișcior.

— Din germ. *Laschine*.

lopișcă, s. f. Unealta cu care se rade sapa. V. Cutcan, Bonț.

lopiștoâne, s. plur. Membre, mâni și picioare lungi. V. Cutcan, Bonț.

lostón, adj. Sănătos. V. Cutcan, Bonț.

lótru, adj. Sprinten, harnic. V. Bucur, Frata.

ludăie, s. f. Bostan bun de mâncat. N. Drăgan, Odești (Sălaj).

Lúla, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.

lumpău, s. a. Trăgace pentru vin. V. Cutcan, Bonț.

lunăș, s. a. Slugă cu luna. V. Cutcan, Bonț.

Lupa, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.

lupăriță, s. f. Planta numită «*Orobancha ramosa*» (cf. la I. Prodan, *op. cit.*, I, 950, forma *lupo aie*, idem la Panțu). V. Cutcan, Bonț.

Lupu, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.

luțucúș, s. a. Scrânciob, hintă: *Păstorii la noi fac huțucúșuri din curpen*. Giurgiu, Bulzești.

M

măcău, s. a. Un om care face vorbă multă și treabă puțină. G. Vulcu, Răhău.

— Din ung. *makogni*.

măcioră, s. f. Rest de tutun în pipă, copt în spuza care se pune pe măsea. A. P. Bănuț, Maramureș.

măclăi, vb. trans. IV-a. A murdări. C. Rebreanu, Bistrița.

— Din ung. *makkolni* (?).

Maghireán. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

măglă, s. f. Morman, grămadă. V. Bucur, Frata; *A făcut un foc din o măglă mare de lemne*. N. Nicolaescu, Gorj. Un bețișor scurt folosit de lem-nari când așează bârnela în pereți, servindu-le drept măsură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

— Din ung. *máglya*, dial. *máglá*, cu acelaș sens.

Măgureán, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

măhúie, s. f. Stafie, strigoaie. V. Cutcan, Bonț.

măiúg, s. a. Maiu de crepat lemne. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

mălcéd, s. a. O substanță amară ce se găsește în fagurele de miere. Dr. V. Corbu, Zagra.

mălcéz, s. a. O boală la oi. V. Cutcan Bonț.

mămăhoarcă, s. f. Babă meșteră. V. Cutcan, Bonț.

mână, vb. trans. I. A săpă înainte în munte: *Am mână baia aia vr'o 10 ani*. Șt. Pașca, Crișcior.

mândăș, s. a. Nădejde: *Mi-am luat mândășu să-l mai vâd*. N. Drăganu. — Din ung. *mondás*.

- mandoacă**, s. f. Frigare. V. Lazar, Jina.
- măneacă**, s. a. O haină de lână de culoare neagră care se poartă peste pieptar. N. Drăganu, Iclodul mic.
- mângură**, s. f. Fărimătură: *N'am nici mângură de pită în casă*. V. Bucur, Frata.
- mani! mani!** Interjecție cu care se chiamă rațele. N. Nicolaescu, Gorj.
- mânjoală**, s. f. Aluat de tărite, mestecat cu untură cu care se unge urzeala la țesut. Șt. Pașca, Crișcior.
— Derivat din a mânji.
- mânzălăș**, s. f. cf. mănjoală. V. Bucur, Frata.
- marcaliș**, s. a. Alegere de deputat. V. Cutcan, Bonț.
- mânzălâncă**, s. f. Vită cornută de un an. N. Drăganu.
- mărăcă**, vb. refl. I. A. se cățără, a se urcă. Șt. Pașca, Crișcior.
- mădrăgit**, adj. Obosit rupt: *Toată ziua am lucrat și acum sunt mădrăgit*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Măreăță**, Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- mărghilă**, s. f. Loc apăsător, mocirlă. G. Vulcu, Răhău.
- mărlân**, s. m. Om pezevenchiu, fără caracter. N. Nicolaescu, Gorj.
- mărmălău**, s. a. Amestec de lucruri solide (piatră, pământ) cu de cele lichide. Șt. Pașca, Crișcior.
— Probabil un derivat din ung. marmolnî.
- marmangél**, s. m. Copil răsfățat. V. Cutcan, Bonț.
- marmangiu**, adj. Roșu-portocaliu. V. Cutcan, Bonț.
— Cf. în *TDRG* s. marmaziu.
- mărnoágă**, s. f. Femeie plângoace, sentimentală. V. Cutcan, Bonț.
- mărțână**, s. f. Namilă, femeie mare. V. Cutcan, Bonț.
- măscăi**, vb. refl. IV-a. A se mișcă nervos, a se zbate. Șt. Pașca, Crișcior.
- măsurîș**, s. a. Măsurătoare, timpul când să măsură: *Măsurîșul lapților pică la Sf. George*. V. Bucur, Frata.
- mătăúz**, s. a. Un băț cu cărpe la un capăt cu care se mătură cuptorul când se coc colacii. N. Nicolaescu-Gorj.
- mătroșă**, s. f. Un joc care se obișnuiește numai la șezători. V. Bucur, Frata.
- mazdroâncă**, s. f. Nume de batjocură ce se dă unei fete bătrâne, nemăritată. D. Rădulescu, Rudari.
- măzgă** s. f. (Fig.). Untură sau unt: *N'are măzgă la casă și se laudă că mănăcă plăcinte*. V. Bucur, Frata.
- mecét**, s. a. Un lucru făcut cu temei, un lucru strașnic: *Ce mai mecet de pădure!* N. Nicolaescu, Gorj.
— În *TDRG* se dă înțelesul de «geamie».
- meciúrd**, adj. Prost, idiot. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- mej**, s. m. Inelul care se vede în trunchiul lemnului de stejar după care i se socotește vârsta. V. Lazar, Jina.
— Din slav. *meju MLPSIGrLat*, 365.
- mejéerii**, s. plur. Jumeri: *Doardă tai porcu să mai mănăc mejerii*. A. P. Bănuț, Maramureș.
— Metateză din *jumeri, jâmeri*.
- mějghie**, s. f. Răzor. V. Bucur, Frata.
— Cf. s-cr. *mezda, (CarLSGL)*.
- meleándră**, s. f. Haină rea, zdreanță. V. Lazar, Jina.
- melești**, vb. trans. IV-a. A munci, a schingiui, a zdrobi: *Tăt l-o meleștit cu bătaia*. C. Rebreanu, Bistrița. Cf. și varianta *meleștu*, idem, V. Bucur, Frata.
— Din ung. *melleszteni*, «a jupui».
- melle**, s. a. Rană provenită dintr'oboală. N. Nicolaescu, Gorj.
- métă**, s. f. Semnul care indică locul unde se desparte o bucată de loc de alta. V. Bucur, Frata.
— Cf. ung. *métázni*, cu înțeles foarte apropiat în *SzMTSz*, 1447.

- Miercán**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- mierliu**, adj. Nici turbure, nici limpede: *Nu s'a limpezit bine râul; e cam mierliu.* N. Nicolaescu, Gorj.
- mîgoroși**, vb. intrans. IV-a. A mi-găll, a lucra încet. N. Nicolaescu, Gorj.
- mîjâncă**, s. f. Organ genital la femeie. A. P. Bănuț, Bihor.
- mîjgoârț**, s. a. Aur. (E un termen argot al băieșilor și al gozarilor). Șt. Pașca, Crișcior.
- mînciuună**, vb. trans. I. A. însăila. N. Drăganu, Zagra.
- miorțăil**, vb. intrans. IV-a. A plânge cu glas pițigăiat. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- mîreolî**, vb. trans. IV-a. A sfărâma. N. Drăganu, Bichigiu.
- mirozénie**, s. f. Ciudățenie, lucru de mirare: *Ne-a spus tot mirozenii de pe unde a umblat.* V. Bucur, Frata. — Derivat din **mir(a)ozenie**.
- miscărái**, s. a. Firimitură. N. Nicolaescu, Gorj.
- mișulie**, s. f. Boală venerică. C. Marinescu, Dolj. (D e r i v a t mișulit, adj. Bolnav de boale venerice. N. Nicolaescu, Gorj).
- mitocosi** vb. trans. IV-a. A deranjă, a schimbă: *Ai umblat la ceas și l-ai mitocosit.* N. Nicolaescu. — O variantă a lui **motocosi**, Șt. Pașca, Crișcior.
- mitoși**, vb. trans. IV-a. A copleși, a îngrămădi, a dosi. N. Drăganu.
- mizl**, vb. intrans. IV-a. A zimbl. St. Pașca, Crișcior. — Din **mișl**, cu trecerea lui *i* la *z* sub influența lui **zimbl**.
- moágăr**, adj. Slab, debil. G. Vulcu, Răhău. — Din germ. **mager**, idem.
- moándră**, s. f. Femeie dosnică. V. Cutcan, Bonț.
- moárnă**, s. f. Ciomag, de mărime puțin obișnuită. Șt. Pașca, Crișcior.
- moăil**, vb. intrans. IV-a. A da din cap. N. Nicolaescu, Gorj.
- mocioacă**, s. f. Măciucă. St. Pașca, Crișcior.
- modârlán**, adj. Fără cuvânt, lipsit de caracter: *Ești modârlan dacă nu' la mine cum ai zis.* N. Nicolaescu, Gorj.
- moșăidâr**, s. m. Inginer metalurg. Șt. Pașca, Crișcior.
- mogârzán**, s. m. Un om mic la satură, gros și diform. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- mogorocî**, **mogorogî**, vb. intrans. IV-a. A murmură. Dr. V. Corbu, Zagra.
- mohoándă**, s. f. Femeie toantă, nedibace. V. Bucur, Frata. — Cf. ung. **máho «leneș, greoiu»** în *SzMTSz*, I, 1384.
- molét**, s. a. Piatra moale din baie care se rupe numai cu ajutorul ciocanului. Șt. Pașca, Crișcior.
- moliticăi**, s. m. Bărbat slăbănog. V. Cutcan, Bonț.
- momăleă**, s. f. Bubă pe corp (?). V. Cutcan, Bonț.
- momăreă**, s. f. Femeie idioată. V. Cutcan, Bonț.
- mondăni**, vb. trans. A lucra încet, a motroși: *Ai mondănit la un ciorap două zile.* N. Nicolaescu, Gorj.
- mónturi**, s. plur. Rămășițe: *Au rămas niște monturi de cafea neagră.* Dr. V. Corbu, Zagra. — Vezi în *TDRG*, sv. alte sensuri.
- morânci**, vb. trans. IV-a. A frământă; a lucra ceva cu greutate: *De z zile morâncesc la o groapă.* N. Nicolaescu, Gorj.
- morări**, vb. trans. IV-a. A plictisi pe cineva cu aceeași cerere: *Atâta m'o morărit până m'am învoit cum o vrut el.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

morhăi, vb. trans. IV-a. A trudi: *Nu morhăi oamenii că doară nu-s vite.*
I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

— Să fie un derivat dela **marhă** «vită»?

morhoânghină, s. f. Prostănac. S. Cioran, Rășinari.

moromeânță, s. f. Stafie, duh rău. Șt. Pașca, Crișcior.

morosliv, s. m. Mamornic. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

morsoacă, vb. trans. I. A frământa, a strivi, a face masaj: *Mă morsoacă frigurile de câteva zile. Morsoacă aluatu' că ești mai tare ca mine. Morsoacă-mă pe la ceafă că mă cam doare capu'.* Șt. Pașca, Crișcior.
(— Cf. **mursecă**, S. P.)

moșcoarnă, s. f. Plăcintă, cocoroadă. N. Drăganu, Sălaj.

moșicăi, vb. trans. IV-a. A lucra încet și neîngrijit. E. Cioran, Rășinari.

moșină, s. f. Chibrit. N. Drăganu.

moșór, s. m. Bărbat tăcut, închis și mofturos. Lemn noduros, greu de crepat. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

mostoi, vb. refl. IV-a. A se pierde, a dispărea. V. Lazar, Jina.

— Cf. psl. **moztiti**, «a coperi».

motoci, vb. refl. IV-a. A se înmuiă. V. Cutcan, Bonț.

motoji, vb. intrans. IV-a. A motroși. V. Cutcan, Bonț.

motroăscă, s. f. Un scăuneț înfundat cu pânzării; copil mic și gras. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. Jerbă, mătăuz. V. Bucur, Frata.

motroși, vb. trans. IV-a. A îngrămădi lucruri cu grabă pentru a le ascunde; a lucra de mântueală. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. A lucra ceva de puțin folos (D e r i v . **motroășă**). Șt. Pașca, Crișcior, G. Vulcu, Răhău.

Mozde, Nume de câine. N. Nicolaescu, Gorj.

mozoci, vb. trans. IV-a. A frământa ceva în mâni. Dr. V. Corbu, Zagra.

mozoli, vb. trans. IV-a. A murdări, a pătă; a purta un obiect cu limba prin gură. Șt. Pașca, Crișcior.

— Cf. psl. **mozoli**, sl. **mozol** *MLPSL-GrLat*, 379.

muietóri, s. plur. Edificiile din jurul casei. P. Nișca, Bulzești.

mulgără, s. f. Oaie cu lapte. V. Bucur, Frata.

mumoáie, s. f. Matahală, făcută din bețe pe care se agață zdrențe și care se pune în căneapă pentru a speria paserile. G. Vulcu, Răhău.

— Coruptelă din **mumie**, **momáie**.

Múreș, Nume de câine. N. Nicolaescu, Gorj.

Murg, s. propr. Morav: *Țara Murgului; Muierăa lui Costan o fost o murgă din țara Murgului.* V. Bucur, Frata.

Múrgu, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

mútăr, s. a. Motor, N. Drăgan, Someșul Rece.

Murgilă, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

N

nacațáú, adj. Distrat, năuc. V. Cutcan Bonț.

năcárdie, s. f. Intâmplare neplăcută care dă naștere la încurcături și neînțelegeri: *Dacă mergi pe-acolo să nu mai faci vreo prostie ca să mai avem năcárdie cu oamenii.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

năciă, vb. trans. I. A coase deosebite figuri în formă de basorelief pe o albătură de casă. (D e r i v a t . **năclat**, -ă, adj.; **năciță**, s. f.) Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. psl. **načlati**, «a începe» *MLPSL-GrLat* 418.

năclăi, vb. refl. IV-a. A se murdări. E. Cioran, Rășinari.

năcodă, s. **năhoadă**, s. f. Fântă mică

- și viaie. E. Cioran, Rășinari și Șt. Pașca, Crișcior.
- năcorcoăță**, s. f. Stricăciune: *Ce năcorcoate sânt aceste?* N. Nicolaescu, Gorj.
- năcotă**, s. f. Ispravă, prostie, nebunie: *Vom vedea acum ce năcote va mai face.* N. Nicolaescu, Gorj.
— E o variantă a lui *năcodă*.
- nădășli**, vb. refl. IV-a. A spionă, a speculă descoperirea unui secret. Șt. Pașca, Crișcior.
- năgârlău**, adj. Nătâng, prostuț. Dr. V. Corbu, Zagra.
- năgubă**, s. f. Lucru înspăimântător, namilă, arătare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. (D e r i v . a *năgubi*, vb. intrans. IV-a. A năvăli: *N'am putut curdăși fântâna că m'o năgubit apa.* Idem).
- năjerea**, s. f. O plantă care pișcă pielea (?). V. Bucur, Frata.
- nămórníc**, s. a. Namilă, matahală, o ființă mare peste măsură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- năpărcós**, adj. (F i g .) Iute, isteț. N. Drăganu, Sângeorz-Băi.
— Derivat din *năpărcă*.
- năpota**, adv. Razna, aiurea. N. Nicolaescu, Gorj.
— Din a *napoda*.
- năprúiu**, adj. Idiot, prost. E. Cioran, Rășinari.
- năpiști**, vb. intrans. IV-a. A țîșni. N. Drăganu, Sângeorz.
- nărăvúș**, s. m. Om nărăvos, arțăgos. C. Rebreanu, Bistrița.
— Prin schimb de sufix dela adj. *nărăvaș*.
- nárnă**, s. f. Obrăsnicie. V. Cutcan, Bonț.
- năsăllă**, s. m. Om care se mestecă în toate. V. Cutcan, Bonț.
- năsărâmbă**, s. f. Greșală, boacăină: *Ai făcut multe năsărâmbे cât ai fost mai mic.* N. Nicolaescu, Gorj.
- năsecorí**, vb. refl. IV-a. A se sfătoși. Dr. V. Corbu, Zagra. A se răsti către cineva cu vorba. Șt. Pașca, Crișcior.
- năsfírós**, adj. Năzuros, mofturos: *Năsfíros mai esti dacă nu mânănci ce-ți dau eu.* N. Nicolaescu, Gorj.
- nat**, s. m. Neam, rudă, V. Bucur, Frața.
- nătântól**, s. m. Ființă cu mișcări urite, stângace. N. Nicolaescu, Gorj.
(— Cf. *nătântoc*, S. P.)
- năvârneală**, s. f. Stânjenire, bucluc. Când cineva lucrează într'un loc prea strâmt are năvârneală la lucru. Șt. Pașca, Crișcior.
- năvligă**, s. f. Om prost, nepriceput: *Ce să-ți fac dacă esti navligă și nu te pricepi la târg?* N. Nicolaescu, Gorj.
- Neámțu**, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- neblézníc**, adj. Neajutorat. V. Bucur, Frata.
- nedér**, s. m. Feciorul dela 18—24 de ani care chiuie bine la horă. V. Lazar, Jina.
— Derivat cu sufixul -er dela *nedéie*.
- neléiu**, s. m. Pálnia cu care se umplu butoaiele de lichid. N. Nicolaescu, Gorj.
- nelív**, adj. Slăbănog. N. Drăganu, Sângeorz.
- néprea**, s. f. Pează rea, necuratul, dracul. N. Nicolaescu, Gorj.
- neremzi**, vb. trans. IV-a. A înfrumuseța. N. Nicolaescu, Gorj.
- nerúe**, adj. Violet: *Bagă de seamă să nu-mi festuie lâna nerucă,* Șt. Pașca, Crișcior.
- nesfétít**, adj. Nereușit, nepotrivit. V. Cutcan, Bonț.
- nímésturi**, s. plur. Obiecte agricole. V. Cutcan, Bonț.
- nímórníc**, adj. Colosal, cumplit. V. Bucur, Frata.
- nuceráníc**, subs. (?). Înțeles neclar: *Tiu, nuceráníc, nu fie de deochiu.* N. Drăganu, Zagra.

0

oacă, s. f. Peaza rea, necuratul, ființa mistică de care se tem copiii să

- umblе noaptea. G. Vulcu, Răhău.
- Probabil ung. *ok, oka* «pricină».
- oájdă**, s. f. Rană. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- oántâș**, s. m. Bulgăre mare de pământ pe arătură. V. Cutcan, Bonț.
- oárzăn**, adv. Verde, pe față: *Mi-o spus-o oarzăn*. N. Drăganu.
- obdelós**, adj. Vagabond. V. Cutcan, Bonț.
- oblicér**, s. a. Obiceiu, dină. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- obșág**, s. a. Răutate, invidie. C. Rebreanu, Bistrița.
- ocâreî**, vb. trans. IV-a A întoarce, a învărti: *Ocârcește carul să mergem acasă*. N. Nicolaescu, Gorj.
- ocît**, adv. Tocmai, chiar: *ocît așa*. N. Drăganu, Sângeorz.
- odovâit**, adj. Invechit, uzat, purtat: *Hainele-s odovăite*. V. Bucur, Frata.
- ofârlî**, vb. trans. IV-a. A dojeni aspru pe cineva: *L-oi ofârlî de mă va pomenî toată vieața*. Dr. V. Corbu, Zagra.
- oglâge**, s. f. Om slab fără vlagă, betegos. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Cf. în *TDRG*, s. *oglavă*, «o parte a îmblăciului», din care s'a putut desvoltă înțelesul și forma noastră.
- ojijî**, vb. trans. și refl. IV-a. A luă foc, a se aprinde: *Pune și lemne verzi pe foc că se ojijesc ele*. N. Nicolaescu, Gorj.
- ojóe**, s. a. Coadă cocioarvei. N. Drăganu.
- olóit**, adj. Lovit, bătucit. V. Cutcan, Bonț.
- oltonit**, adj. Bătut, znpotit. V. Cutcanu, Bonț.
- opór**, a pune = a se oprî: *A pus opor și nu vrea să mai meargă*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Cf. și a se pune în poară = a se pune împotrivă.
- óptă**, adv. Natural, de sigur: *Opț'am fost*. A. P. Bănuț, Maramureș și Sohorca, Sângeorz.
- Cf. *opsă* (din *opus est*, Drăganu).
- orbéte**, adj. Prăpădit, jerpelit, rău îmbrăcat, sărac: *De-ai ești orbete că nu muncești să ai*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Din *orbeș* = cerșitor, o formă analogică de singular. refăcută
- oreeág**, s. a. Arbagic, răsad de ceapă N. Nicolaescu, Gorj.
- ordășél**, adj. Frumușel, gras și roșu la față. V. Cutcan, Bonț.
- orfălău**, adj. Vorbitor de rău, intrigant, bârfitor. Șt. Pașca, Crișcior.
- Cf. mai sus a ofârlî.
- oricél**, s. m. Jucărie, cadou: *Dacă stați cumniți vă aduc dela târg un oricel*. N. Nicolaescu, Gorj.
- oringi**, s. plur. Toriu, rămășițele de fân și paie care rămân în iesle. (In mod figurat: *Nu lasă oringi când îți spune* = Spune pe față. (V. Lazar, Jina.
- Să fie o formă dialectală de plural dela *orândă*, cu un înțeles evoluat?
- oróci**, s. plur. Rămășița, cam de un metru, din urzeală, care nu se mai poate țese. Dr. V. Corbu, Zagra.
- osâmbri**, vb. trans. IV-a. A produce recoltă: *Locul ăsta nu osâmbrește dacă nu-l gunoiești*. A. P. Bănuț, Sătmar.
- Osmán**, Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- ostoi**, s.a. Rând, serie: *Să mai dea un ostoi de ploaie*. N. Nicolaescu, Gorj.
- otîncî**, vb. trans. IV-a. A urnî, a lovî: *Ia un ciocan și otîncește piatra asta din cale*. N. Nicolaescu, Gorj.
- otrăți**, vb. refl. IV-a. A se oțări, a se strâmbă după o mâncare acră: *Merele pădurește i-or otrățit fața*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

P

pacearîit, adj. Urit, schimonosit, N. Nicolaescu, Gorj.

- pădăiă**, vb. trans. I. A bate, a lovi cu efect: *P'acela știu că l-o pădăiet, că odată l-am văzut cu cracii 'n sus.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Păducél**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- pădurêț**, s. a. Sifilis. V. Cutcan, Bonț.
- păhău**, s. m. Bărbat prostănac pe care-l înșeală nevastă-sa. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pălăia**, vb. trans. I-a. A roși (sau a păli?): *Când l-am văzut beat printre oameni, mi-a pâlăiet obrazu de rușine.* I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pălălăi**, vb. intrans. IV-a. A ciorovăi, a flecări, a vorbi verzi și uscate: *Pălălăie ca un nebun.* N. Nicolaescu, Gorj.
- palanêț**, s. a. Plăcintă groasă, umplută cu brânză și coaptă sub țest sau în cuptor. V. Bucur, Frata.
— Din rut. **polnicja** «plăcintă» *Zel-RDWb.* II, 597.
- păleată**, s. f. Prăjină, boată, nuia cu care se scutură prunele. N. Nicolaescu, Gorj.
- paleucă**, s. f. Mâncare pregătită din mămligă și oleiu din sămburi de bostan. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pălă**, s. f. Fânul care se adună dintr'o breazdă. A. P. Bănuț, Sălaj.
— Din ung. **pálha** «szénaréteg a boglyán» *SzMTSz*, II, 63, atestat în Sălaj. Cf. însă și românescul **pală**.
- pănă**, s. f. Murdărie de mult nespălată, pe corp. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pânță**, s. f. Veston de pânză ordinară cu care se îmbracă băieșii în timpul lucrului. Șt. Pașca, Crișcior.
- păpă**, vb. trans. I. A consumă, a isprăvi: *Imi păpai duhănașu azi la baie.* Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. și a **mănea**, (a ispravi)
- părăclî**, vb. trans. IV-a. Fărîmiță, a zdrobi: *M'or pus azi la părăclît de piatră.* Șt. Pașca, Crișcior.
- părciôci**, s. m. Cartof. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- părgălău**, s. a. O mâncare făcută din bucățele de slănină fripte care se amestecă cu ceapă și se pun în sorbală (zeamă). I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- părgán**, s. a. Giulgiu de întâia calitate. V. Lazar, Jina.
- părjác**, s. m. Un om sau un dobitoc nedesvoltat de ajuns, impotent. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- părlă**, s. f. Fată isteată, vioaie. V. Cutcan, Bonț.
- părlóg**, s. a. Țelină rămasă nearată numai un an. N. Drăganu.
- părnăjác**, s. a. Saltea umplută cu paie. V. Bucur, Frata.
— Din ung. **párnaszák**, idem.
- părpă**, s. f. Gură. N. Drăganu.
- părpor**, s. m. Tăciune potolit cu apă, călduț, care se pune pe locul înțepat de un cuiu ca să nu se coacă rana. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. **perper** în *TDRG* (?).
- părperi**, vb. trans. IV-a. A coace pripit. N. Nicolaescu, Gorj.
- parsétiu**, s. a. Etajeră pe care pun țărancele vasele. Dr. V. Corbu, Zagra.
— Din ung. **pohárszék**.
- pártic**, s. a. Mărunțis: *Mai lasă-mi niște bani să mai am pentru párticuri.* Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. **portéka**, «marfă» (com. de d-l Drăganu).
- păș**, s. m. Snop de secară îmblătit. V. Lazar, Jina.
- pășán**, adj. Fudul, grav. Dr. V. Corbu, Zagra.
- păști**, vb. trans. IV-a. A murdări cu excremente: *Tot or păști pășările călisca.* Șt. Pașca, Crișcior.
- Păștița**, Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- pășă**, s. f. Carne de orice soi. Dr. V. Corbu, Zagra.
- pătrăriță**, s. f. O măsură de capacitate de mărimea unui sfert de ferdelă. V. Bucur, Frata.

- pázme**, s. plur. Pielmul rămas în sită după ce s'a cernut făina mai fină. Șt. Pașca, Crișcior.
- pedéstru**, adj. Schiop, schilav, Șt. Pașca Crișcior. Defectuos, slab, debil. C. Rebreanu, Bistrița.
- pépené ráifós**, s. m. Castravete. A. P. Bănuț, Maramureș.
- péple**, s. m. Om moale, nătântoc: *O, ce péple ești!* (Comp. *peplehul*, s. m. Pălărie cu marginile dăbălate). I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- perdeà**, s. f. Peretele dela ocolul pentru oi, făcut din scânduri. V. Lazar, Jina.
- pergău**, s. a. Clopoțel care se leagă de gâtul vițelilor. A. P. Bănuț, Bihor. — Din ung. *pergö*, idem.
- périnã**: *j o c u l p e r i n e i*, e un joc care se obicinuește numai la nunți. V. Bucur, Frata.
- períre**, adv. Ruptul capului: *De când o intrat mând de hoț în casă nu mai pot, în perire, să puiu două cu două*. V. Bucur, Frata.
- petéicã**, s. f. Impletitura de sfoară de teiu sau spetează în care se pune oala cu supă care se duce la lucrători, la țarină. V. Bucur, Frata și A. P. Bănuț, Bihor.
- picu**, vb. intrans. IV-a. A picură. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pilúgã**, s. f. Scobitura pe care o fac băieții în piatră spre a vâri acolo capătul unui lemn care «leagă» baia. Șt. Pașca, Crișcior.
- pimpilíc**, s. m. Copil frumos. V. Cutcan, Bonț.
- pințós**, adj. Gingaș la mâncare. V. Cutcan, Bonț.
- pip**, s. m. Copac. V. Cutcan, Bonț.
- piságã**, s. f. Puiu de pește. V. Cutcan, Bonț.
- pisc**, s. a. O insulă în râu. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pișcã**, vb. trans. I. A fură, a șterpeli: *Om pișcător*, hoț de mărunțișuri (D e - r i v . *pișcar* — Țigan). V. Bucur, Frata.
- piscul**, vb. intrans. IV-a. A suflă dintr'o fluieriță, a răsufli: *Lasă mămăliga să se mai pișcuiască*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- pițeanã**, s. f. Frunza de cucuruz. V. Bucur, Frata.
- pivã**, s. f. Piuă. A. P. Bănuț, Maramureș.
- pizgăit**, adj. Slăbit, surmenat. V. Cutcan, Bonț.
- plângóce**, s. m. Copil rău. Șt. Pașca, Crișcior.
- plăzni**, vb. trans. IV-a. A cobli, a-și bate capul. N. Drăganu.
- pleancã**, s. f. Gură rea, fleancă. V. Cutcan, Bonț.
- pleáznã**, s. f. Coptură în baie, o crepătură în stâncă. Șt. Pașca, Crișcior.
- plecãtoãre**, s. f. Oaie care alăptează un miel strein. V. Lazar, Jina. — Cf. DR IV, p. 300.
- pliúhã**, s. f. Vinars slab și cu gust rău. (— D e r i v . *pliuhãraie*, idem). I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- plohúz**, s. a. O rotilă sau o împletitură de nuiele care se pune între buciumul roții și cuiul osiei de la car. A. P. Bănuț, Sighet.
- plomód**, s. a. Pământul muiat de ploaie care se adună înaintea casei. G. Vulcu, Răhău. (— Cf. *plămădi*, S. P.).
- ploscoávã**, s. f. Căpiță de fân. G. Vulcu, Răhău.
- ploscoteálã**, s. f. Vorbărie neînțeleasă, ciorovăială. V. Cutcan, Bonț. — Derivat din onomatopeicul *pleose*.
- ploștit**, adj. Cu cearcăn la ochi (?). V. Cutcan, Bonț.
- pluști**, vb. trans. IV-a. A turti, a stropși, a dăbălă: *Mi-o pluștit colopu'*. Șt. Pașca, Crișcior. (— Cf. *pleoști*, S. P.).
- poámpã**, s. f. Pian, N. Drăganu, Sângeorz.

- poărcă**, s. f. Vrana butoiului în care se transportă la căldarea de fiert, prunele pentru țuică. N. Nicolaescu, Gorj.
- poacănie**, s. f. Hotar, măsură, astâmpăr: *Om fără poacănie la fapte*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacăuă**, s. f. Pereche, aseamăn: *Nu are poacăuă de frumoasă*. V. Bucur, Frata.
- poacăușe**, s. (?). Noroc. Dr. V. Corbu, Zagra.
— Cf. psl. поѣуѡ (?) *MLPSIGrLat* 652.
- poacăte**, s. m. Prăjină lungă și subțire, I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacăț**, s. m. Manșeta dela cămășile bărbățești. V. Bucur, Frata.
- poacălă**, s. f. Gulerul dela cămașa femeilor, lat de un deget și împănă de cusături. N. Drăganu, Chintelnic.
- poacăimă**, s. f. Pricină, pretext. N. Drăgan, Sângeorz.
- poacăjit**, adj. Zgârcit. V. Cutcan, Bonț.
- poacăriciu**, s. m. Mălaiu slab. N. Drăganu.
- poacănie**, s. f. Rubedenie. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacăltă**, s. f. Streșină. N. Nicolaescu, Gorj.
- poacălenie**, s. f. Drăcie, glumă, nebunie. V. Cutcan, Bonț.
- poacălitură**, s. f. Despicătură, crepătură în piatra de baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Derivat din poacăni — suf. -itură.
- poacăli**, vb. refl. IV-a. A se ciondăni, a se certă. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. (fel)-pánkolni «a se răzvrăti» *SzMTSz* II 71.
- poacănor**, s. a. Căsuță mică și scundă. V. Cutcan, Bonț.
- poacă**, s. f. Snopul care se pune în vârful clăii. V. Cutcan, Bonț.
- poacăndi**, vb. refl. IV-a. A se pierde, a se înstrăina: *Am avut și eu un poacăndi și s'a dus de s'a poacăndit și acum nu mai știu de el*. N. Nicolaescu, Gorj.
- poacăndău**, s. m. Om care nu aduce folos, trântor: *Ești un poacăndău la casa asta*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Derivat din poacăndi.
- poacăv**, adj. Grozav, enorm. V. Lazar, Jina și S. Dragoman, Nocih.
- poacăci**, s. plur. Zdrobituri de cânepă verde, rămase pe cânepiște după cules. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacăță**, s. f. Otravă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacălog**, s. a. Petec de opincă, plotog. A. P. Bănuț, Sălaj.
- poacăliță**, s. f. Descendent, urmaș. V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Crișcior.
— Srb. pódodica «Nachkommenschaft» *CarLSGL*, 563.
- poacălăc**, s. f. Fată simpatizată de toată lumea pentru purtările ei bune. D. Rădulescu, Rudari.
- poacălie**, s. f. Dare, impozit. V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. porció, idem, *SzMTSz*, II, 191.
- Porumb**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- poacămag**, s. a. Căpiță de fân. Dr. V. Corbu, Zagra.
- poacăcă**, s. f. Lichidul amestecat cu sânge care curge din gura omului mort. Dr. V. Corbu, Zagra.
— In *TDRG* cuvântul e atestat numai pentru limba textelor vechi.
- poacădi**, vb. trans. IV-a. A îndesă, a strânge. E. Cioran, Rășinari.
- poacănji**, vb. trans. IV-a. A căpocoli, a coase rău. N. Drăganu și I. Sohorca, Sângeorz.
- poacăntă**, s. f. Cf. năcărdie. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- poacă**, adv. Gratuit, fără plată. Șt. Pașca, Crișcior.
— Ung. potya.
- poacăreșe**, s. plur. Păiușurile rămase netăiate de coasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Cf. poterăș «pociump».
- poacănteu**, s. a. Obstacol: *Imi stă poacănteu în ușă*. N. Nicolaescu, Gorj.

- potóviță**, s. f. Monedă de zo de bani, în vechime. V. Lazar, Jina.
- potroácân**, s. m. Advocat. V. Cutcan, Bonț.
(— Cf. procatâr, idem, S. P.).
- potrásă**, s. f. Femeie bețivană, târfă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. (— D e r i v, potrohos, adj. Pântecos). V. Cutcan, Bonț. ,
- potromocel**, vb. trans. IV-a. A cuptuși, a acoperi afaceri scandaloase, a mușamaliza: *O făcut ce-o făcut cu amfocatu* (sic) *că mi-o potromocit pâra. Iară o potromocit un copil, bat-o cât cuprinde soarele*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- potromogi**, vb. trans. IV-a. A îngrămădi, a adună (o hârtie). V. Corbu, Zagra.
- potromoa**, vb. trans. I. A tăinuși o mișelie, a potromoci. N. Drăganu, Ruștior.
- prâhă**, s. f. Pielea scorțoasă care se jupue de pe corp. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- prăhubit**, adj. Copt peste măsură. N. Nicolaescu, Gorj.
- prândidă**, s. f. Chibrit. N. Drăganu.
- prânic**, s. a. Maiu (?). N. Drăganu.
- prant**, s. a. Lodbă de lungimea unui stângen. A. P. Bănuț, Sătmar.
- prâscău**, s. m. Flăcău care umblă seara pe uliță și dacă poate, fură de prin grădini. Dr. V. Corbu, Zagra și I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- prâsléu**, s. m. Băstinaș, om din partea locului: *Nu's prâsleiu de pe-aici ca să cunosc toți oamenii*. N. Drăganu.
- prâștie**, s. f. Cf. p e t e i c ă. Șt. Pașca, Crișcior.
- preceletit**, adj. Țicnit, într'o ureche. N. Nicolaescu, Gorj.
- prelestit**, adj. Impilit, rămas în creștere, slab. V. Cutcan, Bonț.
(— Cf. prilostii, S. P.).
- premătâr**, s. m. Tras-împins, om fără valoare morală. N. Drăganu, Zagra.
- prepăt**, s. a. Cloceală, năduf, căldură mare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- prepenăție**, s. f. Depozit de băuturi spirtoase. V. Bucur, Frata.
- preștilă**, s. f. Șindrilă mare făcută din lemn de fag, cu care se acopere șura. Șt. Pașca, Crișcior.
- preșfător**, s. m. Perceptor. A. P. Bănuț, Bihor. (D e r i v. preșfătorie, s. f. Perceptorie). V. Bucur, Frata.
— Prin etimologie populară apropiat de preșf.
- preuș**, adj. Cu față brăzdată și murdară. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- Prián**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- pric**, adj. Pestriț, cheș: *Boul cel pric împunge*. N. Nicolaescu, Gorj.
- primândă**, s. f. Pâine sau mălaiu: *Fără primândă nu se satură omu' cu păzitură, fie cât de bund*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *prémonda* «mâncarea care se ia pentru drum» *SzMTSz*, II, 214.
- primire**, s. f. Pomeană: *Să veniți și voi la primire*. V. Lazar, Jina.
- prindoare**, s. f. Prindere, avuție, bunăstare. A. P. Bănuț, Sălaj.
— Probabil o contaminare între cele două forme *prindere* † *prinsoare*.
- priti**, vb. trans. IV-a. A dăscăli, a atrage atenția, a preveni: *I-am pristit eu să steie acasă să nu-l prindă jândarii*. Șt. Pașca, Crișcior.
- privăriu**, s. a. Pridvor. G. Vulcu, Răhău.
- priznel**, s. a. Rotila de fier dintre roata carului și leucă, plohuș. A. P. Bănuț, Maramureș.
- prodóc**, s. a. Ochiul tăiat în ghiață, de unde beau vitele apă, iarna. Dr. V. Corbu, Zagra.
- propozil**, vb. trans. IV-a. A se certă, a dojeni, G. Munteanu, Sătmar.
- prorócea**, s. f. Ultima recitare pe care o fac colindătorii la Cărcium, după

- ce au terminat la o casă colindele. N. Nicolaescu, Gorj.
- prustul**, vb. trans. IV-a. A curăți, a mătura (numai în graiul băieșilor): *Add prustariu să prustulim găurile*. Șt. Pașca, Crișcior.
- Cf. ung. *prusztuló* «sfredel» *Sz MTSz*, II, 219.
- psuleăle!** Interjecțiune cu care se strigă după oi. N. Nicolaescu, Gorj.
- pucă**, s. f. Nume de ocară la femei și fete. V. Cutcan, Bonț.
- pucul**, vb. intrans. IV-a. A putea, a răzbi (înțelegerea cu cineva). Șt. Pașca, Crișcior.
- Din ung. *pakolni*, intrat cu un înțeles figurat existent și'n ungurește.
- puloară**, s. f. Haină femeiască făcută dintr'o stofă cu boabe albe. V. Bucur, Frata.
- Derivat din *puiu* cu suf. *-loară*.
- pұлlă**, s. f. Fată nebunatică. V. Cutcan, Bonț.
- pumnîșor**, s. m. Manșeta cămășii, împodobită cu cusături și găurele. V. Bucur, Frata.
- Cf. *pumnaș* în *TDRG*.
- pupăl**, vb, intrans. IV-a. A vorbi. V. Cutcan, Bonț.
- púrav**, adj. Iute la mânie, arțăgos, harnic, pornit pe orice. Dr. V. Corbu, Zagra.
- purecă**, vb. trans. I. A bate, a hârțul. V. Bucur, Frata.
- púrcă**, s. f. Furcă. V. Cutcan, Bonț.
- purtăre**, s. f. Afacere, ispravă, treabă: *In ce purtare ești pe-aici?* A. P. Bănuț, Bihor.
- pușlăne**, s. plur. Pănușile cari se desprind de pe ciucalăul de cucuruz. Dr. V. Corbu, Zagra.
- putón**, s. a. Vas de doage, care se duce în spate. V. Cutcan, Bonț.
- R**
- răcă-răcă**, **răre-răre**, adv. Iute-iute, gata-gata. C. Rebreanu, Bistrița.
- răcăi**, vb. refl. IV-a. A se opinti, a se forța: *Nu te răcăi atâta cu lemnele că-ți cășunează în șele*. Șt. Pașca, Crișcior.
- răcăși**, vb. trans. și refl. IV-a. A expune lucruri de preț în semn de mândrie; a se tolăni, a se întinde alene, cu membrele împrăștiate. (— *D e r i v*, *răcaș*, s. a. Neorândueală). Ț. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- răciună**, s. f. O plantă de leac. V. Cutcan, Bonț.
- Cf. *răpelugă* «o boală la cal», prin amestec cu *răpelune*, luna «Septemvrie».
- rádoaş**, s. a. Prisos, peste măsură. C. Rebreanu, Bistrița.
- Ung. *rádás*.
- ráltă**, s. f. Nădejde, speranță, în întrebuințări stereotipe ca: *Mi-am luat rafta de la viață*. Șt. Pașca, Crișcior.
- ráină**, s. f. Vas de fier cu gura largă (?). N. Nicolaescu, Gorj.
- ranc**, s. a. Mânie, pizmă. V. Cutcan, Bonț.
- rânjôteă**, s. f. Poreclă ce se dă cuiva care râde mereu. V. Bucur, Frata.
- Derivat din *rânji* cu suf. *-oteă*.
- rântăl**, vb. trans. IV-a. A deranja obiectele dintr'o încăpere: *Tăt i rântălit p'aici*. C. Rebreanu, Bistrița.
- Poate din ung. *rántatni*, «a zdruncina».
- ránzós**, adj. Pornit, supărăcios: *Nu sta de vorbă cu oameni rânzoși*. V. Lazar, Jina, V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Crișcior.
- rápán**, adj. Incărcat: *Am un păr rapán de pere*. N. Nicolaescu, Gorj.
- răpândulă**, s. f. Femeie rea la inimă, depravată. Șt. Pașca, Crișcior.
- răpșă**, s. f. Fleașcă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- răpușie**, s. f. Intrecere, emulație, silă: *Lucră pe răpușie să adune bani*. V. Bucur, Frata.

- răzbiel**, vb. trans. IV-a. A pătrunde, a perfora, a găuri; *Am răzbiel lem-nul cu sfredelul*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Din psl. *razbiti* (cf. s. cr. *razbi jač*, care a dat la noi *răzbiel* din *TDRG*).
- răspunde**, vb. intrans. III-a. A ieși, a izvorî, a se ivi: *Uite, acolo răspunde râul din munți*. V. Lazar, Jina.
- rast**, s. a. Venin. V. Cutcan, Bonț.
- răuăză**, s. f. Copil rău, plângoce. Șt. Pașca, Crișcior.
- răvări**, vb. trans. IV-a. A sfărâma, a îmblăți: *Ai răvărit macul?* N. Drăganu, Friș, și Șt. Pașca, Crișcior.
- răvăș** s. a. Un bețigaș în patru fețe pe dungile căruia se înseamnă cupele de lapte duse la oraș: *Dă laptele pe răvăș*. Șt. Pașca, Crișcior.
- războh**, vb. trans. IV-a. A răsună. G. Munteanu, Ocna Sibiului.
- răznă**, s. f. Vagoneta cu care se scoate piatra din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Derivat din germ. *reisen*.
- rectălu**, vb. trans. IV-a. A îndrumă, a sfătui: *L-am rectăluit pe calea cea bună*. G. Vulcu, Răhău.
— Din germ. *richten*.
- refendă**, vb. refl. I. A se lăuda cu emfază, a se făli. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- relea**, adv. de-a ~, Pe nimic, gratis: *Nu lucru eu de-a'n relea la nime*. Șt. Pașca, Crișcior.
- repălu**, vb. trans. IV-a. A drege, a —(repară. V. Lazar, Jina. Var. *răpăli*, idem. Șt. Pașca, Crișcior).
— Din germ. *reparieren*, prin filiația ung. *reperálni*.
- rită!** *rită!* Interjecție cu care se chiamă porcii. N. Nicolaescu, Gorj.
- răz**, s. a. Duraiu, locul pe unde se dau lemnele la vale din pădure. A. P. Bănuț, Maramureș.
- rohălu**, s. a. Loc rău, rupt de apă. V. Cutcan, Bonț.
- Compoziție hibridă, rău + ung. *hely*.
- rômuri**, s. plur. Făini de piatră trecute prin șteampuri, care conțin aur. Șt. Pașca, Crișcior.
- romiștă**, vb. intrans. I. A o lua la fugă. V. Cutcan, Bonț.
- ropătiță**, s. f. Femeie rea, desordonată în îmbrăcăminte. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- ropotă**, s. f. Fugă grăbită: *Du-te până la baldă într'o ropotă*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
— Derivat din *ropoti*.
- rosodîn**, adj. Coloarea roșie. Șt. Pașca, Crișcior.
- roștorăție**, s. f. Alegerea deputaților sau a altor slujbași înalți. V. Bucur, Frata.
— Coruptelă din *restaurație*.
- rucelui**, vb. trans. IV-a. A drege, a repară. C. Rebreanu, Bistrița.
- rui**, interj. Pst! (pentru liniște), huo! (pentru a alungă). Șt. Pașca, Crișcior, A. P. Bănuț, Maramureș.
— Din germ. *Ruhe*, «liniște».
- Ruján**, Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- rujdulă**, s. f. Femeie blegă; cuțit rău ascuțit. Șt. Pașca, Crișcior, G. Vulcu, Răhău.
- rujnicuță**, s. f. Fată isteată și frumoasă. V. Cutcan, Bonț.
— Derivat din *rujnică* (*TDRG*) cu suf. *-uță*.
- rupe**, vb. intrans. III-a. A începe, a fixa: *Rupe a ninge pe la munte, acuș. Hai să rupem târgu, să-ți dau bani pe loc*. V. Lazar, Jina și A. P. Bănuț, Bihor.
- rușină**, vb. trans. I A seduce, a desonoră, a defloră. A. P. Bănuț, Bihor.
- Rușîța**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.

- săbaș că-i de-ai lui Constandin*. N. Nicolaescu, Gorj.
- Sabina**, Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- săcălînte**, s. f. Înțeles puțin clar:
Frunză verde săcălînte
Descunund-mă, părinte.
N. Drăganu, Toplița rom.
- săceteu**, s. a. Traistă. V. Lazar, Jina.
- săcănă**, s. f. Necaz, neajuns, sărăcie:
Lasă-l că crește el mare și-l mai roade
sacna de mai capătădă minte. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- săcreată**, s. f. Eufemism pentru «iad»:
Du-te'n săcreata. V. Bucur, Frata.
(— D e r i v. săcreți, vb. trans. IV-a. A nimici, a prăpădi, N. Drăganu).
- săhăidán**, s. a. Leagăn țărănesc care se poartă în spate. C. Rebreanu, Bistrița.
- săin**, adj. Sur, de culoarea mucezelii. V. Bucur, Frata.
- sălăică**, adj. *Mazere sălăică*=Fasole bătrână, ațoasă. Șt. Pașca, Crișcior.
- Sălbán**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
— Deriv. din *salbă* cu suf. -an.
- sălhăt**, s. a. Desiș. V. Cutcan, Bonț.
- săliște**, adv. Calic, gol, sărac: *M'o lăsat săliște hoțu de popă*. A. P. Bănuț, Maramureș.
- sălui**, vb. refl. IV-a. A se îmbolnăvi subit. V. Bucur, Frata.
- Sămbolea**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- sămbură**, vb. intrans. I. A presimți, a presupune, a bănuși. Șt. Pașca, Crișcior.
- săncălôt**, adj. Glumeț, poznaș. Șt. Pașca, Crișcior.
- sâncea**, s. f. Vârful cuțitului: *Pune-mi în mâncare numai o sâncea de cuțit de sare*. Dr. V. Corbu, Zagra.
- sără**, s. f. Recolta de fructe dintr'un pom. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- sărăpăne**, s. f. Sărăcie. N. Drăganu și Dr. V. Corbu, Zagra.
- sărgă**, s. f. Verigă care se pune în botul porcilor. N. Drăganu.
- sări**, de-atâtea ~ adv. De atâtea ori. N. Drăganu.
— Din ung. *szer*, idem.
- șarpălós**, adj. Plin de șerpi: *Loc șarpălós ca ăsta nu mi-ar trebui altul*. Șt. Pașca, Crișcior.
- său**, în său rău: *Are său rău pe mine*=Are mânie pe mine. C. Rebreanu, Bistrița.
- scădere**, s. f. Ofensă, hulă: *Mi-o spus tot vorbe de scădere*. A. P. Bănuț, Bihor.
- scăfăneacă**, s. f. Lovitură cu palma: *I-am dat o scăfăneacă de-o văzut stele verzi*. V. Bucur, Frata.
- scalfătăr**, s. m. Nădrăgar. V. Cutcan, Bonț.
- scaltoală**, s. f. Lovitură cu dosul mâinii: *Când țoi da o scaltoală te 'mbeți de cap*. N. Nicolaescu, Gorj. (— V a r. scărtoală, cărtoală, idem. Șt. Pașca, Crișcior).
- scăluș**, s. a. O bucată de lemn care se pune în capătul funiei pentru a putea țineă mai bine de ea. G. Vulcu, Răhău.
(— Cf. căluș S. P.).
- scărcionl**, vb. intrans. IV-a. A plânge degeaba, fără cauză. N. Nicolaescu, Gorj.
- șcărlă**, s. f. Pipă mare de lut, în stare proastă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- schindoărță**, s. f. Chibrit. A. P. Bănuț, Bihor.
- șelafită**, s. f. Lovitură cu palma. S. Pop, Poiana.
- scobă**, s. f. Fructul măcieșului. Șt. Pașca, Crișcior.
- scobâlți**, vb. intrans. IV-a. A înmărmuri, G. Vulcu, Răhău.
- scodorî**, vb. refl. IV-a. A se iscă, a se ivi: *Ce frig s'o scodorit iară!* V. Lazar, Jina.

- seóicǎ**, s. f. Ținta cu cap de metal lucitor care se bate pe șerpar ca decor. V. Bucur, Frata.
- șeomǎrlǎ**, s. f. Sfoară. A. P. Bănuț, Maramureș. (V a r. șeomǎrlǎle, șeomǎrlǎiță, s. f. Fum și miros de untură; ciorovǎialǎ. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- șeópot**, s. a. Inghițitură: *Bea un șeópot de vǎnars*. N. Drăganu.
- șeorbell**, vb. trans. IV-a. A răvăși, a împrăștiǎ obiectele dintr'o încăpere. N. Nicolaescu, Gorj.
- șeocrióob**, s. a. Culcuș, bârlog: *S'o ascuns ursul în șeocriob*. G. Vulcu, Răhău.
- șerámurǎ**, s. f. O cantitate mică dintr'un întreg: *N'am bǎut nici o șerámurǎ de vin și zice c'am fost beat*. N. Nicolaescu, Gorj.
- șerivǎ**, vb. intrans. IV-a. A plânge încet, a scânci, a bocli. E. Cioran, Rășinari.
- șerópot**, s. a. Interval de timp în care se lucrează în liniște și intens. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- șeursurǎ**, s. f. Curs, miezuinǎ, fǎgaș: *Pe-acolo-i șeursura apei*. Șt. Pașca, Crișcior.
- șeghie**, s. f. Fășie îngustă de loc. V. Lazar, Jina.
- șeleherb**, s. a. Tufiș, tăiatoră: *Du-te cu caprele prin șeleherb*. C. Rebreanu, Bistrița.
- șerteățǎ**, s. șelteățǎ, s. f. Modă. C. Marinescu, Dolj.
- șeștinǎ**, s. f. Loc neted. E. Cioran, Rășinari.
- șlanț**, s. m. Ban din salbǎ. G. Munteanu, Ocna-Sibiului.
- șfăcuǐ**, vb. trans. IV-a. A smăci pentru a smulge: *Dă-mi cleștele să șfăcuǐ cuiu din stǎlpu ăsta*. I. Sohorca, Sângeorz, Băi.
- șfǎrlúgǎ**, s. f. Ființă vioaie (om sau animal). E. Cioran, Rășinari.
- șferghǎ**, vb. trans. I. A zgâriǎ, a brăzdǎ, V. Bucur, Frata.
- șforác**, s. a. Izvoarăș la poalele dealului din care iese puțină apă, în jurul căruia se formează, cu timpul, o mlaștină. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- șighinás**, adj. Mititel, puținel, subțirel. E. Cioran, Rășinari și Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *szegényes*, «sǎracuț».
- șimidǎ**, s. f. Morman de butuci și crengi, aruncate peste olaltǎ, în disordine. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- șirișág**, s. a. Speranță: *Nu mai avem șirișag de ploaie*. Șt. Pașca, Crișcior.
- șișeăvi**, vb. intrans. IV-a. A vorbi defectuos. Șt. Pașca, Crișcior.
- șloág**, s. a. O galerie din baie care servește spre a împreună două alte galerii principale. Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. *Schlag*, «lovitură».
- șloiu**, s. a. O mǎncare pregătită din carnea de oaie fiartǎ în săul ei, la care se adaugǎ multǎ ceapǎ. V. Lazar, Jina.
- șlugúță**, s. m. Fin. V. Bucur, Frata.
- șmintít**, s. a. Fǎina de porumb necernutǎ, mestecatǎ cu apă, care se dǎ la pui. V. Bucur, Frata.
- șmont**, s. a. Nǎmolul din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. germ. *schmuddeln*.
- șodǎlcǎi**, vb. intrans. IV-a. A umbla șchiopătând: *Merge șodǎlcǎind prin gropi*. N. Nicolaescu, Gorj.
- șogǎ**, vb. trans. I. A fiânge, a rupe (aluatul din care se face pânea). V. Bucur, Frata. (— V a r. șogi, idem, I. Sohorca, Sângeorz-Băi).
— Cf. și ung. *szoggatlan*, idem.
- șolodǎreǎ**, s. f. Femeie depravatǎ. V. Cutcan, Bonț.
- șolovári**, s. plur. Pantaloni de pânză. V. Bucur, Frata.
- șomdigél**, s. a. Dop, stupuș. N. Drăganu, Căian.

- șomliag**, s. a. O cantitate mai mică de fân: *Am făcut numai un șomliag de fân*. N. Nicolaescu, Gorj.
- șomâldoe**, s. a. Vlomoștoc, mănunchiu de paie sau de cărpe cu care se spală vasele. N. Nicolaescu, Gorj.
- șomoștóc**, s. a. Șomoiag, vlomoștoc. V. Cutcan, Bonț.
- șopăcâl**, vb. intrans. IV-a. A șopotî, a vorbi încet. E. Cioran, Rășinari.
— Cf. la *TDRG* s. șopâl.
- sörgă**, s. f. Nevoie urgentă: *Mi voie de zece băncuțe. Mi sorgă să merg la Bînș*. A. P. Bănuț, Bihor.
— Din ung. *szorgos*, „grabnic”.
- șorbănit**, adv. Desculț. E. Cioran, Rășinari.
- sorbărie**, s. f. Mocirlă, noroiu. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- sórlă**, s. f. O pasăre de apă (?). V. Cutcan, Bonț.
- șorobă**, s. f. O dungă ce se face la capătul sfredelului în locul unde bate băieșul cu fistăul. Șt. Pașca, Crișcior.
- șovăreă**, vb. intrans. I. A umblă dincoace în colo, a se mișcă fără rost. N. Drăganu.
- șovârna**, adv. Anapoda, nebunește: *Le-o făcut toate șovârna*. N. Nicolaescu, Gorj.
- șpălă cămașa**, idiot. *De trei luni n'am șpălă cămașa* (=de trei luni n'am avut scurgerea periodică). Dr. V. Corbu, Zagra.
- șpăreul**, vb. intrans. IV-a. A șterpellî, a luă pe furiș. Dr. V. Corbu, Zagra.
- șpărgă**, s. f. Sfoară. G. Vulcu, Răhău, Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *spărğa*, idem.
- șpărni**, vb. refl. IV-a. A se supără, a se aprinde: *Nu te șpărni așa că nu-ți spun o vorbă mare*. E. Cioranu, Rășinari.
- șpėgmă**, s. f. Ață subțire de cusut. Dr. V. Corbu, Zagra.
- șporoși**, vb. intrans. IV-a. A vorbi, a sporovăi, a troscoli: *Ce tot șporoșești ca o babă când descântă*. N. Nicolaescu, Gorj.
— Din *șporovăi*, *șporovî* (cu v>j sub influența dial. mărginean).
- șporhėiu**, s. a. Cuptorul pe care se fierbe. A. P. Bănuț, Bihor.
— Din ung. *spórhej* și *spórhel* în *SzMTSz*, II, 426 și 428.
- șporoli**, s. șpuruli, vb. trans. IV-a. A cruța, a economisi. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ., prin filiația ung. *spolnli*.
- șpurcăni**, vb. trans. IV-a. A insultă, a vorbi de rău, a face imputări aspre. Șt. Pașca, Crișcior.
— Cf. a *șpurcă* (?).
- șpuriu**, s. f. Bitang, N. Drăganu.
- stăină**, vb. intrans. I. A fugi pe furiș de frică. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- stat**, s. a. Avuție, bunăstare. A. P. Bănuț, Bihor.
- șteámătă**, s. f. Ființă slăbită de boală. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. (— V a r. *așteamătă*, s. f. Pomină, Șt. Pașca, Crișcior).
- ștecul**, vb. trans. IV-a. A înfige, a împănă: *Mă duc să ștecuiesc parii de vie*. G. Vulcu, Răhău.
— Din germ. *stecken*.
- ștefănie**, s. f. Lovitură cu palma, flean-dără. C. Rebreanu, Bistrița.
- Stėla**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- ștėrgură**, s. f. Șterc: *Imi veni o ștergură în ochi*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Probabil un amestec între ștere și a șterge.
- șterț**, s. a. Un obiect de lemn cu care se mestecă în lapte. A. P. Bănuț, Maramureș.
— Cf. germ. *Sterz* (?).
- șteri**, vb. trans. IV-a. A drege glasul înainte de începerea unui cântec. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

- șticălz**, s. a. O bară de fier rotundă, lățită la un capăt și ascuțită, în formă de daltă, cu care se sfredelește piatra în baie. Șt. Pașca, Crișcior.
— Germ. *Stück* † *Eisen*,
- știuleán**, s. m. Cocean de porumb, de pe care s'au sfărâmat boabele. N. Nicolaescu, Gorj.
— Cf. la *TDRG* s. *știulete*.
- știurf**, s. a. Locul pe unde se aruncă piatra rea scoasă din baie cu răznela. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *Sturz*, «cădere», cu *i* prin apropiere de *Stürzen*, «prăbușire».
- ștóc**, s. a. Vână (minereu) grasă care conține mult metal. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *Stoek*.
- străgeată**, s. f. Lapte încheșat. (— *Deriv. străgetar*, s. a. Instrumentul cu carese sfarmă străgeata). N. Drăganu, Friș.
- stránă**, s. f. Loc de înoptare a vitelor. N. Drăganu, Friș.
— Din slav. *strana* «parte».
- strelieiu**, s. m. Pistruiul: *E cu sterlici pe obraz*. V. Bucur, Frata și I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
(— Sl. *strela* «săgeată», S. P.).
- ștroală**, adj. Schioapă: *vacă ștroală*. E. Cioran, Rășinari.
- stroletie**, adj. Nebunatic, țignit. C. Răboreanu, Bistrița.
— Cf. în *Tiktin*, *DRG*, s. *strulubatic*.
- ștrof**, s. a. Pedapsa în bani care li se aplică băieșilor. (— *Deriv. ștrofoli*, vb. trans. IV-a. A amendă). Șt. Pașca, Crișcior.
— Din germ. *Strafe*, idem, intrat prin filiație ungurească.
- strulátic**, adj. Cf. *stroietic*. Dr. V. Corbu, Zagra.
- ștubică**, s. f. Lădiță în care se țin uneltele întrebunțate la ascuțitul coasei. Șt. Pașca, Crișcior.
— La *TDRG* forma *știubeiu*.
- ștur**, adv. Incărcat. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- șúbăr**, s. a. O instalație în care se mărunțează piatra întrebunțată la pardosirea galeriilor apătoase din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- șuferít**, s. m. Nădrăgar, om îmbrăcat cu straie domnești. A. P. Bănuț, Chioar.
- sugușát**, adj. Subțire la gât: *Boul táu e cam sugușat la gât*. V. Bucur, Frata.
- șúiu**, s. a. Sifilis. V. Bucur, Frata și Șt. Pașca, Crișcior.
- sulhár**, s. m. Un lemn lung, subțire și drept. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- sulhétic**, adj. Nărăvos: *Mai cu seamă vitele sunt sulhetice când împung*. V. Bucur, Frata. (— *V. ar. sulhuletie* s. *sulhulat*, adj. Arțăgos, nebunatic, capricios. Șt. Pașca, Crișcior).
- supurlui**, vb. trans. IV-a. A săpuni, a spăla haine cu leșie. C. Răboreanu, Bistrița.
— Contaminare din *săpuni* † *părului*.
- Suran**. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.
- surdumasi** (?). Boală de cap la copii: *Să-i descânți de surdumasi*. N. Nicolaescu, Gorj.
- surlui**, vb. trans. IV-a. A pretinde, a pofti: *N'am surluit la pomana ta că am avut ce mi-a trebuit*. Șt. Pașca, Crișcior.
— Din ung. *szorulni*.
- susálu**, s. *suság*, s. a. Lădoiul. N. Drăganu.
— Din *szaszék* (com. d-l Drăganu).
- șușcă**, vb. trans. I. A sufocă, a înăbuși, a lovi cu putere cu pumnul, a ghioti. I. Sohorca, Sângeorz-Băi și Șt. Pașca, Crișcior. *Ref* 1: A se năcăji pe sine însuși, a se «ciudăli». V. Bucur, Frata.
— Cf. s-cr. *šuskati*, «sterpere» *CarL-SGL*.
- șușorcă**, s. f. Frunza în care e învelit tuleul cucuruzului, vospă. A. P. Bănuț, Sălaj.

— Din ung. *susorka*, idem. *SzMTSz*, II, 448.
șut, s. a. O zi de lucru în baie: *Câte șuturi ai pe luna asta? Am împlinit un șut*. A face șut = a isprăvi, a termina: *Am făcut șut mai repede că erapușin de lucru*. A se odihni: *Am făcut șut azi că eram obosit*. (— *Deriv.*
șutar, s. m. Un băiat care e sub îngrijirea băieșului). Șt. Pașca, Crișcior.
șutău, s. a. Spărtura verticală, dela o galerie la alta pe care se transportă materialul de lucru dela un loc la altul. Șt. Pașca, Crișcior.
suvintrî, vb. trans. IV-a. A tunde pe sub pânțece, a râteză. (— *Deriv.*
suvintrît, adj. Râtezat). N. Drăganu, Sângeorz.
 — Compus din sub-vîntre (com. N. Drăganu) (Cf. și *Viciu*, *Glos.* s. v.).

T

țabin, s. a. Aparat cu care se măsoară greutatea. A. P. Bănuț, Sighet.
țăbuiet, s. a. Față de perină. N. Drăganu.
 — La *TDRG* s. v. e alt înțeles.
țăcher, s. a. Uncaltă de fier învechită, inutilă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
țăcere, S. f. Coș, corfă. N. Drăganu, Ruștior.
țăduce, s. m. O bucată de lemn scurtă, tăiată din capătul cel gros al unui trunchiu: *Dă-mi un țăduc să șed pe el*. P. Nișca, Crișcior. (— *V. r. Fig.* *Ce țăduc de fată!* Șt. Pașca, Crișcior).
țăgăși, vb. refl. IV-a. A se înșelă, a se păcăli. N. Drăganu.
țăinu, vb. intrans. IV-a. A vorbi, a discuta: *Am fost la el să mai țăinuiam că nu ne-am văzut de mult*. N. Nicolaescu, Gorj, S. Pușcariu, Bran.
țalânt, In *mi talant* = mi greu, îmi e rușine. G. Vulcu, Răhău.

țăllór, s. m. Taler (monedă). N. Drăganu, Zagra.
țămădu, vb. trans. IV-a. A aduce, a face: *a țămădui lumină într-o afacere* = a face lumină. N. Drăganu, Sângeorz.
 — Ung. **țămadni**, «a izvorî», «a se formă»
țămăli, vb. trans. IV-a. A bate, a pisă. V. Cutcan, Bonț.
tambic, s. m. Pitic, V. Cutcan, Bonț.
tămbuli, vb. trans. IV-a. A pucului, a ajunge la înțelegere. N. Drăganu, Sângeorz.
tămbuși, vb. refl. IV-a. A se adună, a se sgârci: *Nu te tămbuși* = Nu-ți adună genunchii către pânțece. Dr. V. Corbu, Zagra. *T r a n s.* A îngrămadă, a movili. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. (— *Deriv.* **tămbuș**, adj. Bine-făcut: *Are spate tămbușe*. *Tămbușă femeie*. C. Rebreanu, Bistrița; **tămbușit**, adj. Cu gâtul scurt și gros. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.)
țămént, s. a. Măsură de capacitate (ori ce mărime) cu care măsoară crășmariul băutura. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
țămpănă, s. f. Burtă lăbărtoasă. V. Cutcan, Bonț.
tămposi, vb. trans. IV-a. A întâlni pe neașteptate pe cineva cu care nu ai vrut să te întâlnești, a avea o surpriză neplăcută. N. Dragoman, Nocrih și V. Bucur, Frata.
țănii, vb. intrans. IV-a. A sună puternic, a răsună, a țiu: *Copiii spărseseră o fereastră că am auzit-o țîndînd*. *Durduid de țîndiau blidele în cuire*. *Îmi țîndie urechile*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
țană, s. m. Martor, A. P. Bănuț, Bihor.
 — Ung. **tauú**, idem.
țangău, s. m. Feciorand. V. Bucur, Frata.
 — La *TDRG* țigău.

- țanț**, s. a. Țurțur de aur masiv: *Am gdsit țanțuri de aur axi când s'or slobozit gdurile*. Șt. Pașca, Crișcior.
- tântălău**, adj. prost, bleg. P. Nișca, Crișcior.
— Din tont † suf. -alău.
- tântav**, adj. Puternic, tare. V. Cutcan, Bonț.
- țapa**, adv. Grabă mare: *Nu fugi că nu-i țapa*. V. Cutcan, Bonț.
- țăpós**, adj. Friguros, răcoros: *Afară-i țăpos, ia-ți ceva în spate*. E. Cioran, Rășinari.
- țapșă**, s. f. Chirie, taxă: *Șade în casă cu tapșă*. V. Bucur, Frata.
- tărăbăci**, vb. trans. IV-a. A lucra, a isprăvi, a face ceva pe îndelete. V. Cutcan, Bonț.
- țărăiălă**, s. f. Ploaie liniștită, de scurtă durată. V. Bucur, Frata.
- țărăiu**, s. a. Zăpada mărunță care cade în zilele Babelor. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- țarcă**, s. f. Tort subțire de lână colorată. V. Cutcan, Bonț.
(— Din ung. tarka, «pestriț» P. S.).
- tarabură**, s. f. Nuntă cu călăreți și cu mare alaiu: *De ce să faci tarabura asta că prea e cheltuială*. G. Timiș, Borșa.
(— Cf. țărăboiu DR. III, p. 763—764, S. P.).
- tarantute**, s. plur. Mărunțișuri. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- țârlă**, s. f. Nisip, prundiș. V. Bucur, Frata. (V a r . țârlă, idem, Șt. Pașca, Crișcior).
- țârigan**, adj. Târșor. G. Munteanu, Poiana-Sibiului.
— Cf. țirigan (< tare), Pușcariu, DR. III.
- țâroni**, vb. intrans. IV-a. A trăi de azi pe mâne. (— D e r i v . țâromeală, s. f. Lene, preget). N. Nicolaescu, Gorj.
- țârsă**, s. f. Iarbă mare. G. Munteanu, Poiana-Sibiului.
- țârșag**, s. a. Caracter, voință tare. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- țârșit**, adj. Turtit: *Ți cam țârșit nasu, ca la căne*. V. Bucur, Frata.
- țartău**, s. m. Copil diform, prea gras și bleg. Șt. Pașca, Crișcior.
- țăță**, s. f. Fundament (la casă). V. Bucur, Frata.
- tatacumama!** interj. (Exprimă mirarea). V. Bucur, Frata.
- țăuni**, vb. intrans. IV-a. A vagabonda, a hoinări. N. Nicolaescu, Gorj.
- țăvli**, vb. trans. IV-a. A arunca, a înlătură. V. Cutcan, Bonț.
- țăvuiet**, adj. Scurt și gros. N. Drăganu.
- țeghiu**, s. a. Țintă. G. Vulcu, Răhău.
- țeit**, s. a. Pripon cu care se leagă de țarm pluta. (— D e r i v . țeituț), vb. trans. IV-a. A priponi. I. Sohorca, Sângeorz-Băi).
- teléchiu**, s. a. Loc de casă. A P. Bănuț, Bihor și Săjal.
(— Ung. telek, idem, S. P.).
- țenechiu**, s. m. Dălmă, ridicătură mică de pământ, în drum: *Dă din țenchi în țenchi*. N. Nicolaescu, Gorj.
- terhălău**, s. m. Om necruțat dela lucru: *Mai faceți și voi careva că nu's eu terhălăul vostru*. N. Nicolaescu, Gorj.
- tenenén**, adv. Fără căpătâiu: *A pierdut toată averea la cărți și acuma umblă teneneu*. N. Nicolaescu, Gorj.
- terazie**, s. f. Un soi de struguri cu boabe mici și negre care se coc de timpuriu. N. Nicolaescu, Gorj.
- țigără**, s. f. Tigaie. V. Bucur, Frata.
- terteleag**, s. a. Indispoziție care premerge o boală gravă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- țic**, s. a. Rât (nasul porcului). N. Nicolaescu, Gorj.
- țigorălă**, s. f. Trudă, osteneală. G. Vulcu, Răhău.
— Cf. țigoare TDRG.
- țihori**, vb. trans. IV-a. A îngrijii. N. Drăganu.

- țineușă**, s. f. Revers, recipisă. V. Bucur, Frata.
- țindăr**, s. a. Fitul cu ajutorul căruia se aprind materiile explosive. Șt. Pașca, Crișcior.
(— germ. *Zünder*, idem, S. P.).
- țipî**, vb. trans. IV-a. A apucă, a zori: *L-o țipît tusea*. N. Nicolaescu, Gorj.
- țir**, s. a. Mătură. N. Drăganu, Sălagiu.
- țiteul**, vb. trans. IV-a. A trage cu urechea, a descoase pe cineva prin întrebări pentru a afla o veste. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
(— Cf. ung. *titok*, S. P.).
- țitirig**, s. m. Pitic, om mic. N. Drăganu.
— Cf. la TDRG *țitirez*.
- țitor**, s. a. Ziua următoare celei onomastice (cf. s. *cinișoară*). N. Nicolaescu, Gorj.
- țiverică**, s. f. Vârf de deal de unde se deschide o perspectivă mai îndepărtată. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- țizăe**, adj. Grosolan, ordinar, neîndemnativ. N. Nicolaescu, Gorj.
- țoacău**, s. m. Colț de dantelă: *Faini sunt țoacău de la abrosu tău*. Șt. Pașca, Crișcior.
(— Din germ. *Zacken* «colț», S. P.).
- țoângă** s. f. Clopot care se pune pe vitele cornute. A. P. Bănuț, Bihor.
- țoăpă**, s. f. Amestecul de făini de piatră, mercur și aur. Șt. Pașca, Crișcior.
- țoăpsică**, s. f. O boală venerică. N. Drăganu.
— Cf. la TDRG *toapsec*.
- țocăi**, vb. trans. IV-a. A denunța, a trădă un secret. V. Cutcan, Bonț.
- țocóz**, s. a. Amestec de diferite mîncări. V. Cutcan, Bonț.
- țolăi**, vb. trans. IV-a. A insultă, a face gură, a strigă. Șt. Pașca, Crișcior.
- țoloboată**, s. f. Femeie troscotă, guralivă. P. Nișca, Crișcior.
- țomnăgi**, s. plur. Tăieței. V. Bucur, Frata.
— Din *toemagi*.
- țoneă**, vb. trans. I. A lua o hotărîre: *I-a toncat să plece și a plecat*. V. Bucur, Frata.
- țopăli**, s. f. Orice mîncare cu carne. V. Cutcan, Bonț.
- țop**, s. m. Ciup:
*Săruta-ți-ar neica ochii,
Cum îți bate vîntu țopii*.
N. Nicolaescu, Gorj.
- țorollise**, s. (?) Mîncare cu carne afumată. V. Cutcan, Bonț.
- toroșteală**, s. f. Gălcă, umflătură la gât. N. Nicolaescu, Gorj.
- trândós**, adj. Des, condensat, tare la săpat: *Pămînt trândos*; N. Drăganu.
- treăse**, s. a. Praf, colb: *Stropește pe jos cînd mături că se ridică treascu*. N. Nicolaescu, Gorj.
- tretréece**, vb. intrans. III-a. A petrece. N. Drăganu.
- troacă**, s. f. Cutie de chibrite. N. Drăganu.
- troc**, La anumite intervale, băieșii cari lucrează pe «aur slobod» sunt reținuți la ieșirea dela șut pentru a fi examinați dacă au furat sau nu. Pentru «cotatul la troc» se opresc mai ales băieșii bănuți că se folosesc la furarea aurului de metoda cunoscută, «per introductionem in anum». Bine nutriți și supraveghiați de aproape, sunt ținuți de scurt pînă când autoritățile s'au convins că în excrementele minerului nu se găsește furtul presupus.
- tron**, s. a. Voce frumoasă la cântat. V. Cutcan, Bonț.
- tróncoș**, adj. Beat, amețit, dar nu în măsură prea mare. P. Nișca, Crișcior.
- troscotă**, s. f. Femeie guralivă. Șt. Pașca, Crișcior.
- trúlă**, s. f. Femeie care se îmbracă prost, neingrijit. P. Nișca, Crișcior.
- țubîn**, s. (?) Aparat de ridicat greutate. A. P. Bănuț, Sighet.

țuelău, s. a. Pisc de deal. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

(— Cf. ung. *szikla*, «stâncă», S. P.).

țuculi, vb. trans. IV-a. A prinde găinile. V. Cutcan, Bonț.

țudășli, vb. trans. IV-a. A știrici, a lămurî. C. Rebreanu, Bistrița.

țulác, s. m. Găuritor de fer. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

țulegi, vb. intrans. IV-a. A fugi, a se refugia de frica bătăii. N. Nicolaescu, Gorj.

(— Cf. *tolag*, S. P.).

țuleși, vb. trans. IV-a. A înduplecă, N. Drăganu, Căian.

(— Cf. la *TDRG*, *tui u*).

țulduză, vb. trans. I. A adună. Șt. Pașca, Crișcior.

(— Ung. *toldozni*, «a adaugă, a întregi»).

țuپیٹă, s. f. Săcure veche și stricată; (Fig.) Femeie mică și grasă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

țurăltoare, s. f. Apă curgătoare de munte, puțin adâncă și liniștită. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

țurhéz, adj. Albastru. N. Nicolaescu, Gorj.

(— Cf. *turehiză* «piatră prețioasă de culoare albastră» (= fr. *turquoise*) (S. P.).

turiș, s. a. Adăpost de iarnă pentru oi, acoperit. V. Bucur, Frata.

(— In *TDRG*, *turiște*).

țurj, s. a. Mătură veche. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

(— Cf. ung. *törzs* «trunchi», *törzsölni* «a frecă»).

țurmătă, s. f. Pleavă. V. Cutcan, Bonț.

țurțulău, s. a. Țurțur, sloiu de ghiață. C. Rebreanu, Bistrița.

țurui, vb. trans. și refl. IV-a. A (se) obosi peste măsură, a (se) trudi: *M'am turuit destul până v'am văzut mari*. Șt. Pașca, Crișcior, N. Drăganu, Sângeorz. (— D e r i v. *țurulală*, s. f. Trudă, oboseală. Șt. Pașca, Crișcior).

(— Din ung. *turni*, «a scormoli», «a scurmă»).

țuvlic, adj. Rău crescut, incorect, obraznic, neastâmpărat. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

U

uărt, s. a. Locul unde lucrează un băieș «slobod» în baie: *Dacă vii la baie vind pe uărtu meu*. Șt. Pașca, Crișcior.

(— germ. *Ort*).

ucide, vb. trans. III-a. A bate pe cineva, a snopi. N. Drăganu, Sângeorz.

udoáre, s. f. Urdoare. Dr. V. Corbu, Zagra.

(— Din *urdoare* cu disimilarea lui *r*. *urichis*, s. m. Strugure mic, puțin desvoltat. G. Vulcu, Răhău.

(— Din ung. *örökös*).

Ursu. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.

urzi, vb. intrans. IV-a. A umbla dincoaci în colo. V. Bucur, Frata.

V

văcul, vb. trans. IV-a. A folosi, a moșteni: *Nu i-o ajutat Dumnezeu să văcuie averea, că o murî*. C. Rebreanu, Bistrița.

Derivat din *veac*.

văluéală, s. f. Pânza cu care se învelesc bărbații în timpul iernei la picioare, obeală. G. Munteanu, Ocna Sibiiului.

vălvă, s. f. Îndemn. V. Lazar, Jina.

vână, s. f. Minereu care conține aur. Șt. Pașca, Crișcior.

vânăț, s. Drac, duh rău: *Du-te la vânătu*. V. Lazar, Jina.

Vânătu. Nume de bou. N. Nicolaescu, Gorj.

vândogî, vb. trans. IV-a. A ascunde, a dosi. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

vandróc, s. m. Pierdevară, hoinar, ecălător. A. P. Bănuț, ung. *vándorló* Bihor. (— D e r i v. *vandrocăș*, idem).

- (—Cf. ung. *vándor* și *vándráláu*, S.P.).
vántălău, s. a. Cantitatea de fân care încape pe un car. A. P. Bănuț, Sălaj. Ciocanul cu coada «gârjobă» (cu cârjă) cu care se bat găurile șulene și pulente din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
 — Pentru înțelesul dintăiu, probabil forma cuvântului e arătată greșit de către corespondent. Credem că trebuie să fie *vántădu* sau *bántădu*, atestat, din ung. *vontató*, «căruța». Forma și înțelesul al doilea ne duc la ung. *vantoló*, «ciocan». E interesant cum s'a menținut cuvântul unguresc în graiul băieșilor însemnând dealtfel un anume fel de ciocan, și nu a fost înlăturat de fistăul nemțesc.
- vântu**. In anume întrebuițări are înțeles de: întâmplare rea, dambă. A. P. Bănuț, Bihor și Șt. Pașca, Crișcior.
 — E cunoscută teama pe care o au țaranii de vânt, mai ales toamna.
- vânzól**, s. a. Volum, teanc. A. P. Bănuț, Sălaj.
 — Cf. rut. *viazilo*, idem *ZelRDWb*, I, 133.
- vânzálă**, s. f. Frământare, luptă suflătoare. A. P. Bănuț, Sălaj.
 — Cf. *vânzoll*, *vânzoleală*.
- văreță**, s. f. O boală de sânge: *Să-l mănca vărețele de mișel că m'o căznit cu locu din trăuaș*. Șt. Pașca, Crișcior.
 — Din lat. *varicea* pentru *varicem*, «umflătură de vine».
- vârșă**, s. f. O sfârlă mai mare dintr'o scândură (cf. cântecul *Vârșă și dăba*). V. Bucur, Frata.
- vârzu**, vb. trans. IV-a. A osteni oile prin fugă. V. Lazar, Jina. (— V a r, a *vărzăl*, idem. A alergă, a lucra mult și obositor. Șt. Pașca, Crișcior).
 — Cf. ung. *vérezni*, «a sângeră».
- văsăriș**, s. a. Canal pe care se scurge apa din baie. Șt. Pașca, Crișcior.
- Din germ. *Wasser*, cu suf. -iș.
vâzdoacă, s. f. Garoafă de câmp. Dr. V. Corbu, Zagra.
 — In *TDRG*, *v i z d o a g ă*.
veșcălu, vb. trans. IV-a. A împreună, a aranja unirea prin căsătorie. N. Drăganu, Sângeorz.
- vetred**, adj.: Lemn *vetred* = lemn tăiat care nu e nici verde nici uscat bine. P. Nișca, Crișcior.
- vială bună**. O formulă de salutare. A. P. Bănuț, Bihor.
- vidă**, s. f. Persoană obraznică care se amestecă în afaceri care nu o privesc. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- vidicán**, s. m. Provincial. A. P. Bănuț, Beiuș.
 — Din ung. *vidék* (cf. *mărginean*).
- vidom**, adv. De tot, definitiv: *L-o tăiat de vidom*. N. Drăganu, Sângeorz.
- Vidra**. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- Viorica**. Nume de vacă. N. Nicolaescu, Gorj.
- virgână**, s. f. O haină femeiască care dela brâu în sus se continuă într'un laibăr. N. Drăganu, Ciceiu — Corabia.
 — Cf. *vigăn*, DR II, p. 900.
- Vlăicu**. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- voază**, calificativ. Om bătrân, neputincios și leneș. Dr. V. Corbu, Zagra.
- voitău**, s. a. Un sfert de mierță. A. P. Bănuț, Bihor.
- vojojine**, s. plur. (?). Drojdii, dreve. V. Bucur, Frata.
- vóșcotă**, s. f. Palavără, fleac, vorbă ne la locul ei. A. P. Bănuț, Bihor.
- vran**, s. a. Postată, serie: *Hai să mai tragem un vran de prășit*. N. Nicolaescu, Gorj.
- vrăvu**, vb. trans. IV-a. A scutura, a smuci, a îngrămădi. Șt. Pașca, Crișcior.
 — Din *vrăful*.

vroăjbă, s. f. Căpățână de varză, neformată bine, neîndesată. V. Bucur, Frata.

vruță, s. f. Persoană care se amestecă în trebi străine, fără să i se ceară intervenția. N. Nicolaescu, Gorj.
(— *D e r i v. vruțelnic*, adj. Neastâmpărat, idem).

Z

zăbîc, s. m. Mălaiu prăjit în untură, bun de mâncat. N. Nicolaescu, Gorj.
zăbău, adj. Zăpăcit. N. Nicolaescu, Gorj.

— Din *zăpăcit* † *hăbăuc*.

zăgân, Om gras, cu mișcări leneșe. N. Cioran, Rășinari.

zăgăzdă, s. f. Ic. (— *D e r i v. zăgăzdi*, vb. trans. IV-a. A icui). Șt. Pașca, Crișcior.

zăgnătî, s. f. Mănunchiu de nuiete aprinse în gura cuptorului ca să «fețeze» pâinea: I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
zăgrăi, vb. trans. IV-a. A spune altceva decât ceea ce ai fi vrut să spui. (— *D e r i v. zăgrăeală*, s. f.) V. Bucur, Frata.

(— Din *grăi* cu pref. *za-* S. P.).

zála, *de-a* ~ Un joc de copii. Zala e o gaură făcută în pământ. În jurul ei copiii fac în formă de stea alte cinci găuri mai mici. Ei aruncă cu nasturi la aceste găuri și câștigă aceia cărora le-a reușit să arunce în una din găuri. V. Bucur, Frata.

zăletî, vb. refl. IV-a. A se speria. N. Nicolaescu, Gorj.

zălezî, adj. Slab, fără vlagă, numai piele și oase. Dr. V. Corbu, Zagra.
— La *TDRG*, *zăluzi*.

zănăi, vb. intrans. IV-a. A răsuna, a sbârâni. I. Sohorca, Sângeorz-Băi. Cf. sinon. *țănăi*.

zângălit, adj. Murdar. E. Cioran, Rășinari și S. Pușcariu, Brașov.

zănoágă, s. f. Afundătură într'un râu, vâltoare, băltoacă. G. Vulcu, Răhău. (Foarte des în toponimie reginuii).

zapăște, s. f. Un purcel mic de tot. G. Vulcu, Răhău.

zaplét, s. a. O gaură pătrată făcută în fundul butoiului, astupată cu tînchea prinsă cu șuruburi. N. Nicolaescu, Gorj.

zărând, s. a. Pomină, veste, amintire: *Aveți prune bade? N'avem nici una de zărând*. C. Rebreanu, Bistrița. (— *V a r. zăranie*, s. f. idem, S. Pop., Poiana.)

zărăstî, vb. refl. IV-a. A dispărea, a se face nevăzut. A. P. Bănuț, Sălaj.

zărătîc, s. a. Mâncare fără nici un gust. V. Cutcan, Bonț.

zăslăuș, s. m. Stegar. A. P. Bănuț, Bihor.

— Ung. *zászlos*, idem.

zăspád, s. m. Munte rotund; graniță de țară. N. Drăganu.

zăvoit, adj. Murdar. E. Cioran, Rășinari.

zbanț, adj. Neastâmpărat: *Nu fi așa de zbanț că doar ești mare acuma*. E. Cioran, Rășinari.

zbăncotî, vb. trans. IV-a. A scutura, a zdrobi, a snopi. C. Rebreanu, Bistrița.

zbihárdă, s. f. Rană, tăietură adâncă. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

zdrăvui s. *zdrăvi*, vb. intrans. IV-a. A strănută. A. P. Bănuț, Arad și Bihor, Șt. Pașca, Crișcior.

(— Cf. bulg. *zdravuvam* «a se saluta» și *zdrave!* «sănătate!», urare celui ce strănută. S. P.).

zdrobituri, s. plur. Cașul sfărîmicios care se scoate din zăr. N. Drăganu.

zgăibă, s. f. Boală de ochi foarte periculoasă prin faptul că-i pocește. V. Bucur, Frata.

— Neatestat în acest înțeles, lat. *scabies*.

- zgăreul**, vb. intrans. IV-a. A insista, a încerca neconținut îndeplinirea unei isprăvi, pe furiș. Dr. V. Corbu, Zagra.
- zgarlăuși**, s. plur. (?), Șuvițele de păr făcute inele pe fruntea fetelor. N. Nicolaescu, Gorj.
(— Cf. *cărlionț*, S. P.).
- zgăuri**, vb. intrans. IV-a. A se amesteca, a vârî nasul în chestiuni indiferente. E. Cioran, Rășinari.
— Cf. *zgău*, despre care G. Giuglea în *DR IV*, p. 1553.
- zglemoni**, vb. intrans. IV-a. A înmărmuri. G. Vulcu, Răhău.
- zglimețu** s. m. Copil mic. V. Cutcan, Bonț.
- zmâc**, s. a. Manivelă: *Am găsît o fântînd cu zmâc și am adăpat boii*. V. Bucur, Frata.
— Cf. *zmâci*.
- zmultără**, s. f. Femeie, fată. V. Cutcan, Bonț.
- znăgă**, s. f. Putere, forță, energie: *Om fără znăgă*. N. Nicolaescu, Gorj.
- zoămpă**, s. f. Groapă, șanț. V. Cutcan, Bonț.
- zobán**, s. a. Trunchiu mare și gros. Dr. V. Corbu, Zagra.
- zocni**, vb. intrans. IV-a. A hopăi, a se smâci: *Nu trece cu carul pe-acolo că zocnește prin gropi*. V. Bucur, Frata.
- Zorica**. Nume de câne. N. Nicolaescu, Gorj.
- zoroboc**, s. m. Câștig, profit. N. Drăganu.
- zotór**, s. a. Ugerul scroafei, a cățelei. V. Bucur, Frata.
- zucălu**, vb. intrans. IV-a. A face zgomot mare. (— *D e r i v. zuculeală*, s. f. Zgomot, I. Sohorca, Sângeorz-Băi și C. Rebreanu, Bistrița).
- zur**, s. a. Mâncare pregătită din tot felul de legume, un fel de ghiveciu. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.
- zvârnoágă**, s. f. Mănunchiu: *Cănepa despîcată de paiu se leagă zvârnoagă în ~*, G. Vulcu, Răhău.
- zvori**, vb. refl. IV-a. A se împrăștiă, a se risipi: *Ce-i cu caprele de zvoresc așa*. I. Sohorca, Sângeorz-Băi.

